SOCIÁLNĚ DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA MĚSTA KRALUPY NAD VLTAVOU

Zpracoval:
C & M Consult CZ s.r.o.
Na Fialkách 806, 276 01 Mělník
Tel: +420 608 155 336
E-mail: Lukas.Cechura@centrum.cz
www.cmconsultcz.eu

Listopad 2006

OBSAH:

1. **Obecná charakteristika města Kralupy nad Vltavou** 5
2. **Celkový počet obyvatel žijících v městě Kralupy nad Vltavou** 8
3. **Počet obyvatel jednotlivých obcí** 12
4. **Struktura obyvatel podle pohlaví a věku** 19
5. **Specifika věkového složení** 26
6. **Obyvatelstvo jednotlivých obcí regionu** 30
7. **Prognóza věkového složení obyvatelstva** 34
8. **Rodinný stav obyvatelstva** 40
9. **Složení obyvatelstva podle národnosti a státního občanství** 46
10. **Pohyb obyvatelstva za poslední sledované období** 49
11. **Vývoj počtu obyvatel** 50
12. **Prognóza přírůstku (úbytku) obyvatelstva** 58
13. **Vzdělanost obyvatelstva** 60
14. **Ekonomická aktivita obyvatel** 61
15. **Nabídka pracovních příležitostí, průměrné mzdy** 73
16. **Prognóza vývoje trhu práce** 80
17. **Nezaměstnanost** 82
18. **Aktivní politika zaměstnanosti** 89
19. **Vybavenost města Kralupy nad Vltavou - školy, zdravotnická zařízení, kulturní zařízení aj.** 90
20. **Kriminalita (trestná činnost, přestupky)** 92
21. **Sociálně patologické jevy** 94

Stručné shrnutí „SOCIÁLNĚ DEMOGRAFICKÉ ANALÝZY KRALUP NAD VLTAVOU“

Sociálně demografická analýza Kralup nad Vltavou se věnuje analýze základních sociálně demografických charakteristik města. V první části je pozornost soustředěna na demografickou analýzu. Součástí demografické analýzy je prognóza věkového složení a prognóza přírůstku, resp. úbytku obyvatelstva. Ve druhé části jsou analyzovány sociálně ekonomické charakteristiky Kralup nad Vltavou, které vyúsťují v prognózu trhu práce a podrobný rozbor nezaměstnanosti v městě. Aktivní politika nezaměstnanosti, vybavenost, kriminalita a sociálně patologické jevy dále dokreslují sociální situaci obyvatel města Kralup nad Vltavou.

Počet obyvatel Kralup nad Vltavou činil ke konci roku 2005 17 104. Vývoj počtu obyvatel v období 1971 až 2005 byl ovlivněn dvěma faktory. V sedmdesátých letech to byl komplex přijatých pronatalitních opatření a po roce 1990 změna modelu reprodukčního chování jako důsledek systémových změn vedoucích ke zvýšení možnosti seberealizace lidí. Zatímco pronatalitní opatření přispěla k nárůstu počtu obyvatel, změna modelu reprodukčního chování přispívá k poklesu počtu obyvatel od začátku devadesátých let dvacátého století.

Kralupy nad Vltavou vykazují regresivní typ věkové struktury. Z vývoje dětské a postreprodukční složky je zřejmé, že převaha postreprodukční složky nad dětskou se v průběhu let zvyšuje, z čehož lze vyvodit v budoucnu rychlejší úbytek obyvatelstva. Z odvozené prognózy věkové struktury plyne, že průměrný věk v městě se bude v nadcházejících dvaceti letech neustále zvyšovat, přičemž tento nárůst lze považovat za velmi výrazný a rizikový. V roce 2025 bude postreprodukční složka dokonce čtyřnásobně větší než složka dětská.

V období 1991 až 2001 došlo k významným změnám, jež působily na růst počtu domácností jednotlivců, úplných rodin bez závislých dětí, neúplných rodin a na pokles počtu úplných rodin se závislými dětmi. Mezi tyto změny patří posun hodnot ve společnosti směrem k západoevropskému modelu chování. Snižoval se počet sňatků, na což měl vliv odklad uzavření sňatků do vyššího věku a rostoucí počet tzv. faktických manželství. Podíl ženatých, resp. vdaných tak poklesl. Naopak počet rozvodů se zvýšil, což dokumentuje vyšší společenskou akceptovatelnost tohoto sociálně-patologického jevu.

V národnostní struktuře dominuje národnost česká, a to s 94,9 %, následovaná národností slovenskou s podílem 1,61 %. Ostatní národnosti mají zastoupení nižší než 1 %.

Ve vývoji přirozeného přírůstku lze identifikovat dvě významná období, která ovlivnila vývoj populace v Kralupech nad Vltavou. Prvním obdobím jsou sedmdesátá léta, kdy přijatá pronatalitní opatření podnítila růst porodnosti. Naopak ve druhém období po roce 1990 změny ve společnosti vyústily v pokles porodnosti. Z analýzy plyne, že dalším významným faktorem působícím na vývoj populace města byla migrace. Saldo migrace bylo v průběhu let proměnlivé. Kladné hodnoty nabývalo v období do roku 1986 (především pak v sedmdesátých letech) a záporných (až na výjimky) od roku 1987 do současnosti. Celkový

přírůstek byl pak převážně kladný až do roku 1986. Po tomto roce dochází ve většině případů k celkovému úbytku.

Prognóza vývoje celkového počtu obyvatelstva ukazuje na úbytek obyvatelstva Kralup nad Vltavou. Mezi roky 2005 až 2025 by tak měl počet občanů města klesnout ze současných 17 104 na 15 250 za předpokladu, že migrace nebude mít na tento vývoj žádný vliv.

Ve struktuře vzdělání zaujímají největší část občané vyučení a se středním odborným vzděláním bez maturity, celkově 39,16 %. Významný podíl dále tvoří občané s úplným středním vzděláním s maturitou a se základním nebo nedokončeným vzděláním a na druhé straně nízké zastoupení mají vysokoškolsky vzdělaní občané.

Ekonomicky aktivní obyvatelé tvoří 54,1 % z celkového počtu obyvatel. 93 % ekonomicky aktivních obyvatel pracuje. Z ekonomicky neaktivních je 45,5 % nepracujících důchodců a 37,4 % žáků, studentů a učňů. Z bilance dojížďky je patrné, že z celkového počtu 8 824 zaměstnaných osob za prací vyjíždí 3 018. Naopak do Kralup nad Vltavou za prací dojíždí 3 568 osob. Saldo dojížďky je tedy kladné ve výši 550 osob. V Kralupech nad Vltavou je obsazeno celkem 9 374 pracovních míst. Hlavní město Praha je hlavním směrem vyjížďky za prací pro obyvatele města. Z celkového počtu 3 018 vyjíždějících osob pracuje v Praze 1 253.

Z vývoje volných pracovních míst je patrné, že po počátečním propadu dochází k jejich opětovnému nárůstu. Z hlediska struktury nabízených pracovních míst podle požadavku na vzdělání byla nejvíce nabízena místa s požadavkem na základní vzdělání a střední odborné vzdělání.

Z hodnot bodové prognózy plyne, že míra nezaměstnanosti by mezi roky 2006 a 2008 měla růst, a to z hodnoty 6,45 % v roce 2005 na 7,54 % v roce 2008.

Z údajů o průměrných počtech uchazečů podle dosaženého stupně vzdělání je patrné, že nejvíce uchazečů o zaměstnání bylo v období 1998 až 2005 se základním vzděláním a praktickou školou, dále pak s nižším středním odborným vzděláním a s ÚSO vzděláním. Vzhledem ke struktuře nabízených volných pracovních míst lze dojít k závěru, že lidé při dané výši mezd a nastavení sociálního systému nemají o práci zájem. Ve struktuře uchazečů o zaměstnání tvoří vysoký podíl uchazeči v evidenci do 6 měsíců, což lze hodnotit pozitivně. Na druhé straně je negativním rysem rostoucí průměrná doba evidence.

Vybavenost Kralup nad Vltavou lze považovat v oblastech školství, sociální oblasti, zdravotnictví, dopravy, peněžnictví, technické vybavenosti, kultury a sportu za velmi dobrou. Úroveň vybavenosti plně odráží význam města, tj. města okresního významu.

Mezi trestné činy nejvíce zatěžující Kralupy nad Vltavou patří krádeže vloupáním, krádeže prosté, krádeže vozidel, násilná a hospodářská trestná činnost. Mezi přestupky nejvíce zatěžující město pak lze řadit přestupky dopravní, přestupky na úseku veřejného pořádku a přestupky proti majetku.

1. Obecná charakteristika města Kralupy nad Vltavou[1]

Kralupy nad Vltavou, jak je známe dnes, vznikly v posledních asi 150 letech spojením několika sousedních obcí, a to Kralup, Lobče, Lobečku, Mikovic, Minic a Zeměchů. Jméno získaly od původně malé vsi Kralupy, ležící při zdejším říčním brodu.

Archeologické nálezy vypovídají o přítomnosti člověka na území starých Kralup nejméně od neolitu. První písemné zmínky o vsi Kralupy pocházejí ze 13. století (písemné zprávy o sousední Lobči se datují dokonce do 11. století). Od 13. století s několika přestávkami až do poloviny století devatenáctého náležely Kralupy s tvrzí, stojící přibližně v místě dnes nazývaném Na hrádku, řádu Křižovníků s červenou hvězdou.

Klíčovou událostí pro rozvoj obce se stalo otevření dráhy z Prahy do Drážďan a Buštěhradské dráhy s vltavským překladištěm, později také Turnovsko-kralupské dráhy, jež dalo vzniknout kralupské železniční křižovatce propojené s říční dopravou. Kralupy se tím jakožto dopravní tepna stávají atraktivními pro podnikatele a dochází ke vzniku řady výrobních podniků, jako např. loděnice, chemického závodu Jordánka, mlýna, cukrovarů či pivovaru. Rozvíjí se také infrastruktura, otevírá se škola a pošta, až jsou v roce 1881 Kralupy povýšeny na městečko a dochází k jejich postupnému spojování se sousední obcí Lobeč.

Na přelomu 19. a 20. století zažívají Kralupy rovněž kulturní rozvoj spojený především s činností četných zájmových spolků, jež pořádají koncerty, plesy, divadelní představení apod. V roce 1902 je definitivně připojena Lobeč a Kralupům je oficiálně potvrzen statut města, nově zvaného Kralupy nad Vltavou. Ve městě se dále rozvíjí průmysl (provoz zahajuje rafinerie minerálních olejů, továrna na chladiče, lihovar a další) a zřízením důležitých institucí, jakými je r. 1912 okresní soud či o rok později okresní hejtmanství nabývají Kralupy významu okresního města.

Po první světové válce dochází k elektrifikaci města, regulaci potoků a stavbě důležitého dopravního spojení – železobetonového mostu přes Vltavu. Město je roku 1919 rozšířeno o Lobeček a roku 1923 dále o Mikovice.

Během druhé světové války byl kralupský okres německou správou zrušen a připojen k roudnickému, po skončením války však došlo k jeho obnovení. Do života Kralup zasáhla druhá světová válka nejničivěji na jejím sklonku spojeneckým náletem na místní rafinerii v březnu 1945, který si kromě rozsáhlých materiálních škod vyžádal 150 lidských životů.

Po skončení druhé světové války a následném zestátnění německého majetku, po nástupu KSČ k moci a dalším znárodňování se charakter Kralup jakožto rozvíjejícího se průmyslového města příliš nezměnil. V roce 1958 je vybudován Kaučuk a v návaznosti na to i nové sídliště a počet obyvatel dosahuje jedenácti tisíc.

Slučováním okresů z roku 1960 přicházejí Kralupy nad Vltavou o statut okresního města, území okresu přechází z velké většiny pod okres Mělník, dále pak pod okresy Kladno, Praha

[1] Historie města volně zpracována na základě údajů z webových stránek Kralup nad Vltavou (www.mestokralupy.cz/mesto_historie.asp, 22.11.2006)

– západ a Praha – východ. V témže roce se k městu připojuje jako jeho VI. část další obec, a to Minice, v jejichž okolí se od pol. 18. století těžilo uhlí.

Jako poslední V. část se roku 1986 stala součástí města Kralupy nad Vltavou obec Zeměchy, které jsou mimo jiné zajímavé barokním kostelem.

Obrázek č. 1.1 – Geografická mapa Středočeského kraje

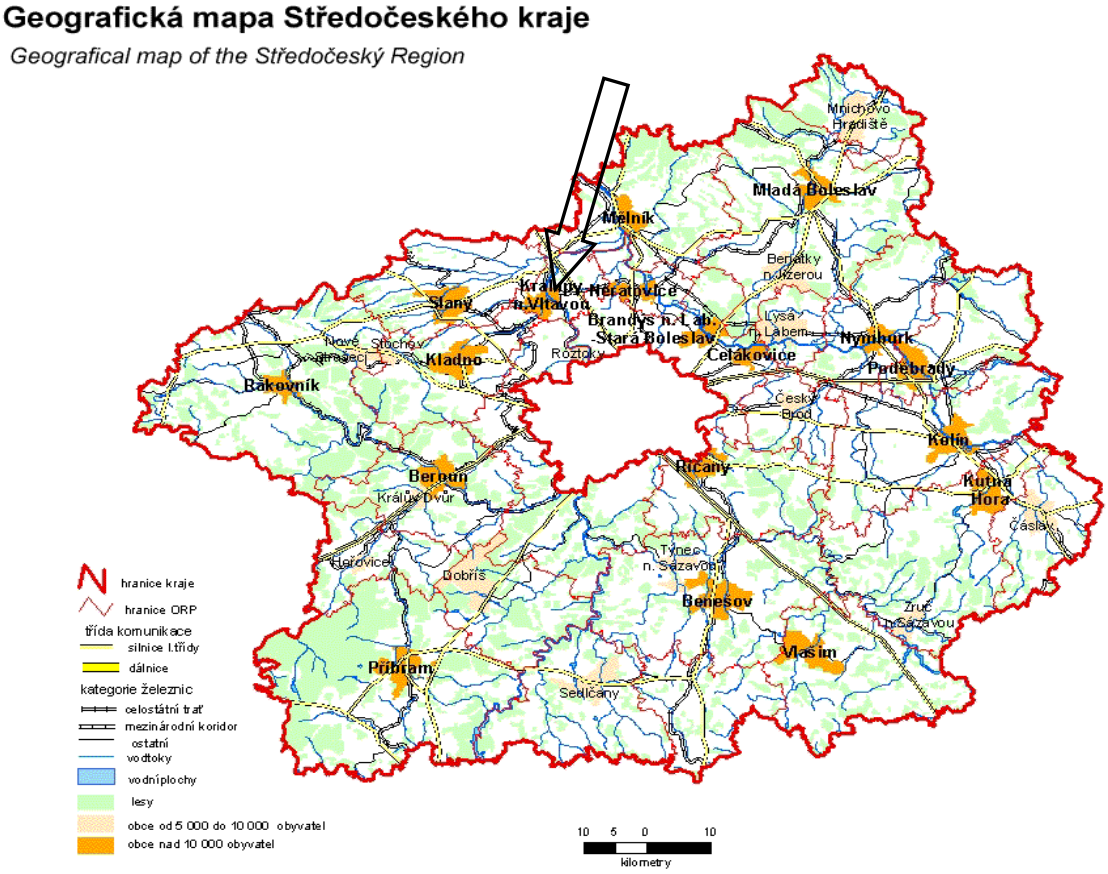

Zdroj: ČSÚ

Město se rozkládá na území o celkové výměře 2 190 ha a je tvořeno šesti katastrálními územími. Území je charakteristické nízkým podílem lesů a rozptýlené zeleně a naopak vysokým zastoupením orné půdy. Další obecné charakteristiky zpřesňující výše zmíněné údaje o Kralupech nad Vltavou prezentuje následující tabulka č. 1.1. Demografické údaje jsou již předmětem následujících kapitol.

Tabulka č. 1.1 – Základní informace o Kralupech nad Vltavou a okolí (údaje roku 2004)

Obecná charakteristika	
První písemná zpráva (rok)	1 253
Nadmořská výška (m n.m.)	176
Katastrální plocha (ha)	2 190
Počet katastrů	6
Počet územně technických jednotek	6
Počet částí obce	5
Druhy pozemků	
Celková výměra pozemku (ha)	2 190,284
Orná půda (ha)	988,9415
Chmelnice (ha)	0
Vinice (ha)	0
Zahrady (ha)	91,9883
Ovocné sady (ha)	58,2952
Trvalé travní porosty (ha)	65,5352
Zemědělská půda (ha)	1 204,7602
Lesní půda (ha)	199,0688
Vodní plochy (ha)	75,2888
Zastavěné plochy (ha)	225,3128
Ostatní plochy (ha)	485,8534

Zdroj: ČSÚ

2. Celkový počet obyvatel žijících v městě Kralupy nad Vltavou

Jak již bylo poznamenáno v úvodní kapitole, území na němž se rozkládají Kralupy nad Vltavou bylo obýváno od dávných časů. Předmětem této kapitoly je však analýza vývoje počtu obyvatel v období kratším, a to od roku 1869 do současnosti, k čemuž jsou využity údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů v třinácti opakováních.

V roce 2005, resp. k 31.12. 2005 žilo v Kralupech nad Vltavou 17 104 obyvatel. Při tomto celkovém počtu hustota obyvatel na jeden km^2 dosahovala výše 781. Tento statický údaj však nic nevypovídá o nastolených trendech a jiných charakteristikách populace v Kralupech nad Vltavou. K získání informací o demografické a sociální situaci v Kralupech nad Vltavou je nezbytné krok po kroku analyzovat podstatné demografické proměnné, jejich vývoj a vzájemné souvislosti v prostoru a v čase. Analýzu lze proto nejlépe začít rozborem vývoje počtu obyvatel.

Tabulka č. 2.1 obsahuje údaje o počtu obyvatel ze třinácti šetření Sčítání lidu, domů a bytů mezi roky 1869 až 2001. Délka periody mezi sčítáním byla přibližně deset let s výjimkou let čtyřicátých, kdy v průběhu 2. světové války se šetření neuskutečnilo. Mezi sčítáním v roce 1930 a 1950 je tak délka periody dvacet let.

V roce 1869 žilo v Kralupech nad Vltavou 3 317 obyvatel, což bylo přibližně o polovinu méně než na začátku dvacátého století a o čtyři pětiny méně obyvatel než na začátku dvacátého prvního století. Z grafu č. 2.1a lze přehledně sledovat dynamiku vývoje počtu obyvatel mezi jednotlivými sčítáními. Odhad trendu, popisující dlouhodobou tendenci ve vývoji počtu obyvatel v Kralupech nad Vltavou, však z grafu č. 2.1a nelze přímo provést. Graf č. 2.1a nerespektuje chybějící šetření ve čtyřicátých letech a tedy rozdílnou periodu. Odhadnutá trendová funkce by tak byla do jisté míry zkreslena právě chybějícím pozorováním. Graf č. 2.1b již toto zkreslení neobsahuje. Chybějící údaj za čtyřicátá léta zde byl interpolován. Odhadnutá lineární trendová funkce tak nabývá podoby $y = 2\,758{,}978 + 1\,092{,}6505x$ (viz záhlaví grafu č. 2.1b). Ze směrnice trendové funkce plyne, že počet obyvatel v Kralupech nad Vltavou rostl mezi roky 1869 až 2001 přibližně o 1 100 obyvatel za 10 let.

Tabulka č. 2.1 – Počet obyvatel v letech 1869 až 2001 podle Sčítání lidu, domů a bytů

Počet obyvatel v letech 1869 - 2001												
1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
3 317	5 200	5 761	7 743	9 549	9 612	10 960	10 558	11 629	14 898	17 928	17 934	17 506

Zdroj: ČSÚ

Tento závěr je však pouze hrubým popisem dynamiky vývoje počtu obyvatel v čase. Při bližším prozkoumání grafu č. 2.1a, resp. 2.1b lze rozpoznat, že dynamika vývoje počtu obyvatel byla přibližně stejná mezi lety 1869 až 1930. V tomto období lineární trendová funkce dobře prokládá pozorovaná data a tudíž výše uvedený závěr pro toto období platí.

Dynamika vývoje počtu obyvatel se mění po 2. světové válce. Po úbytku obyvatel města ve čtyřicátých letech lze od sčítání v roce 1950 sledovat růst populace v Kralupech nad Vltavou. Významný nárůst byl zaznamenán především mezi roky 1960 až 1970 a 1970 až 1980. V období let 1980 až 1990 počet obyvatel města stagnoval a po roce 1990 došlo k mírnému úbytku obyvatel, což je však trend postihující celou Českou republiku. Podrobná analýza determinantů tohoto vývoje je obsažena v kapitole č. 11, zde je pozornost soustředěna na analýzu základních tendencí ve vývoji počtu obyvatel v Kralupech nad Vltavou.

Graf č. 2.1a,b – Vývoj počtu obyvatel v letech 1869 až 2001 - trend

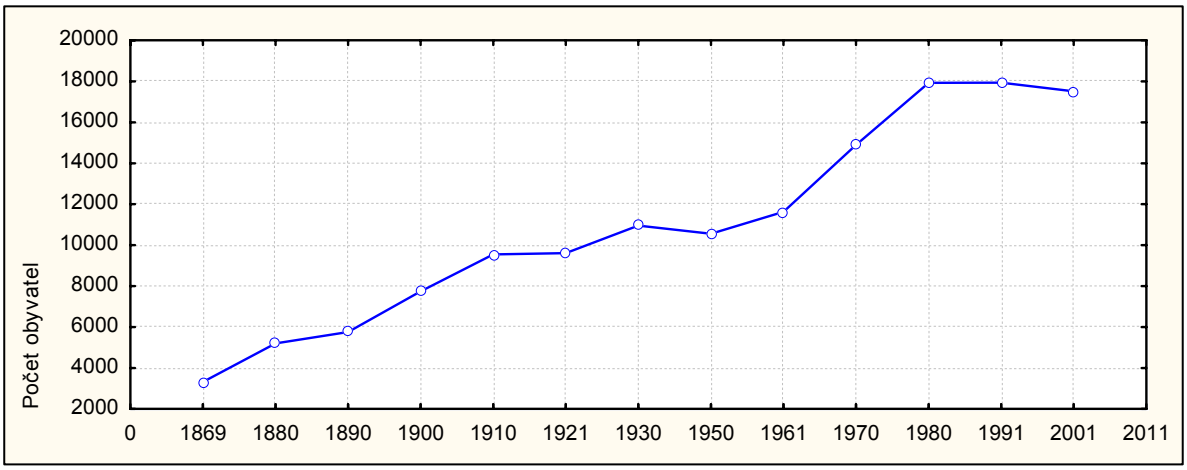

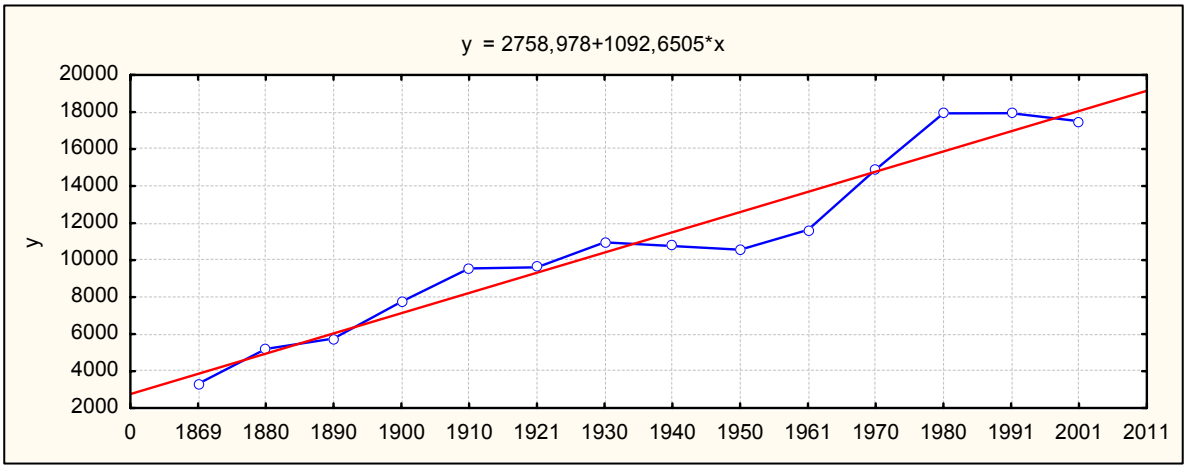

Změny ve vývoji, které nastaly po druhé světové válce, jež měly souvislost s rodinnou politikou (pronatalitní opatření) a imigrací v 60. a 70. letech a se změnou modelu reprodukčního chování po roce 1990, vnášejí do grafu č. 2.1a, resp. 2.1b dynamiku, pro niž lineární trendová funkce je pouze hrubým popisem.

Rozdílnou dynamiku ve vývoji počtu obyvatel mezi jednotlivými sčítáními velmi názorně prezentuje graf č. 2.2. Zatímco první sloupce mají mezi sebou přibližně stejný výškový rozdíl, mezi roky 1960 až 1980 dochází k významným posunům. Vzhledem k tomu, že vývoj počtu obyvatel v posledních dekádách je významným determinantem věkové struktury obyvatel

města, je nezbytné věnovat bližší pozornost základním tendencím ve vývoji počtu obyvatel Kralup nad Vltavou v posledních 35 letech.

Graf č. 2.2 – 3D sekvenční graf vývoje počtu obyvatel v letech 1869 až 2001

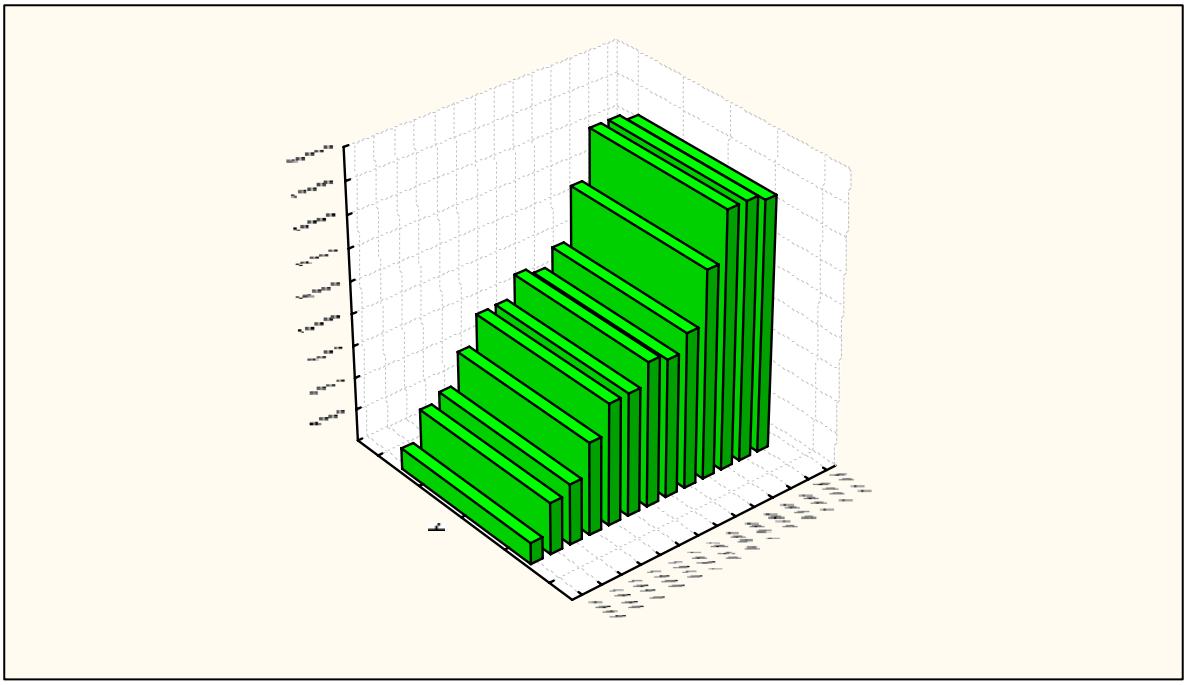

Tabulka č. 2.2 – Vývoj počtu obyvatel v letech 1971 až 2005

Rok	Počet obyvatel k 31.12.	Rok	Počet obyvatel k 31.12.	Rok	Počet obyvatel k 31.12.	Rok	Počet obyvatel k 31.12.
1971	**15 176**	1981	**17 560**	1991	**17 890**	2001	**17 459**
1972	**15 818**	1982	**17 449**	1992	**17 941**	2002	**17 466**
1973	**16 199**	1983	**17 495**	1993	**17 910**	2003	**17 373**
1974	**16 878**	1984	**17 747**	1994	**17 858**	2004	**17 323**
1975	**17 174**	1985	**17 843**	1995	**17 846**	2005	**17 104**
1976	**17 386**	1986	**18 332**	1996	**17 834**		
1977	**17 631**	1987	**18 266**	1997	**17 789**		
1978	**17 756**	1988	**18 166**	1998	**17 799**		
1979	**17 924**	1989	**18 075**	1999	**17 730**		
1980	**18 035**	1990	**18 182**	2000	**17 726**		

Zdroj: ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel v letech 1971 až 2005 byl na území dnešní ČR významně ovlivněn dvěma faktory. V sedmdesátých letech to byl komplex přijatých pronatalitních opatření a po roce 1990 změna životního stylu, resp. změna modelu reprodukčního chování v celé ČR jako důsledek systémových změn vedoucích ke zvýšení svobody, a tedy možnosti seberealizace lidí. Z grafu č. 2.3, případně z grafu č. 2.4 lze sledovat, že tyto faktory měly zcela opačný účinek na vývoj populace v Kralupech nad Vltavou. Zatímco v sedmdesátých letech

pronatalitní opatření přispěly k významnému nárůstu počtu obyvatel[2], změna životního stylu a větší svoboda lidí přispívá k poklesu počtu obyvatel od začátku devadesátých let dvacátého století. Počet obyvatel tak nejprve od roku 1971 vzrostl z 16 132 na 18 038 v roce 1980. Po roce 1980 dochází k úbytku obyvatel města, jenž je v dalších letech opět kompenzován přibližně shodným nárůstem. V roce 1986 byla ke Kralupům připojena obec Zeměchy s 334 obyvateli, což mělo vliv na významný meziroční nárůst populace města. V roce 1986 tak dosáhl počet obyvatel 18 332. Od roku 1986 se počet obyvatel města s výjimkou několika let snižuje. K popisu trendu v tomto období byla zvolena polynomická funkce druhého stupně vzhledem ke zlomu ve vývoji populace, jejíž výsledek odhadu je zanesen v grafu č. 2.3.

Graf č. 2.3 – Vývoj počtu obyvatel v letech 1971 až 2005

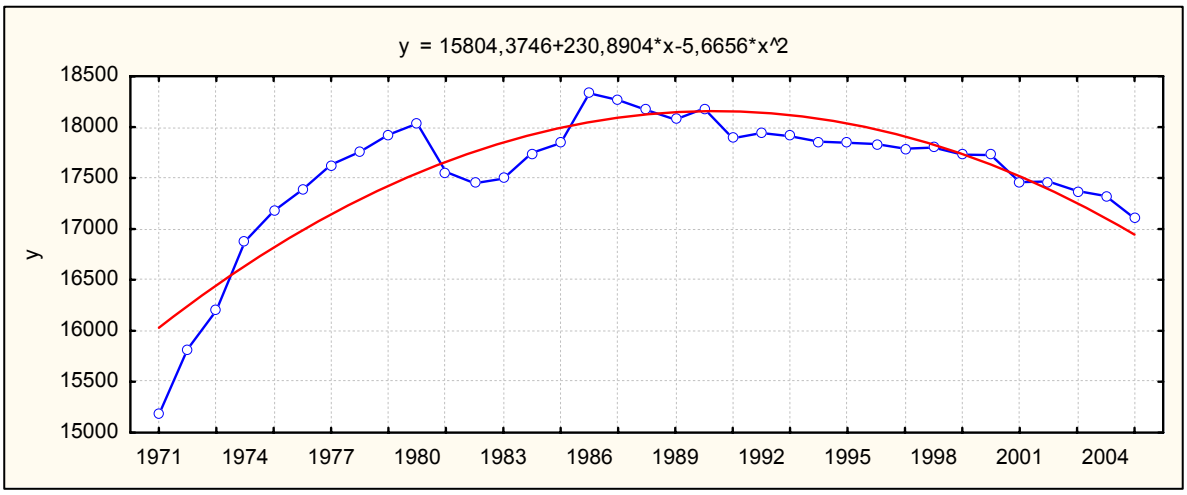

Graf č. 2.4 – 3D sekvenční graf vývoje počtu obyvatel v letech 1970 až 2005

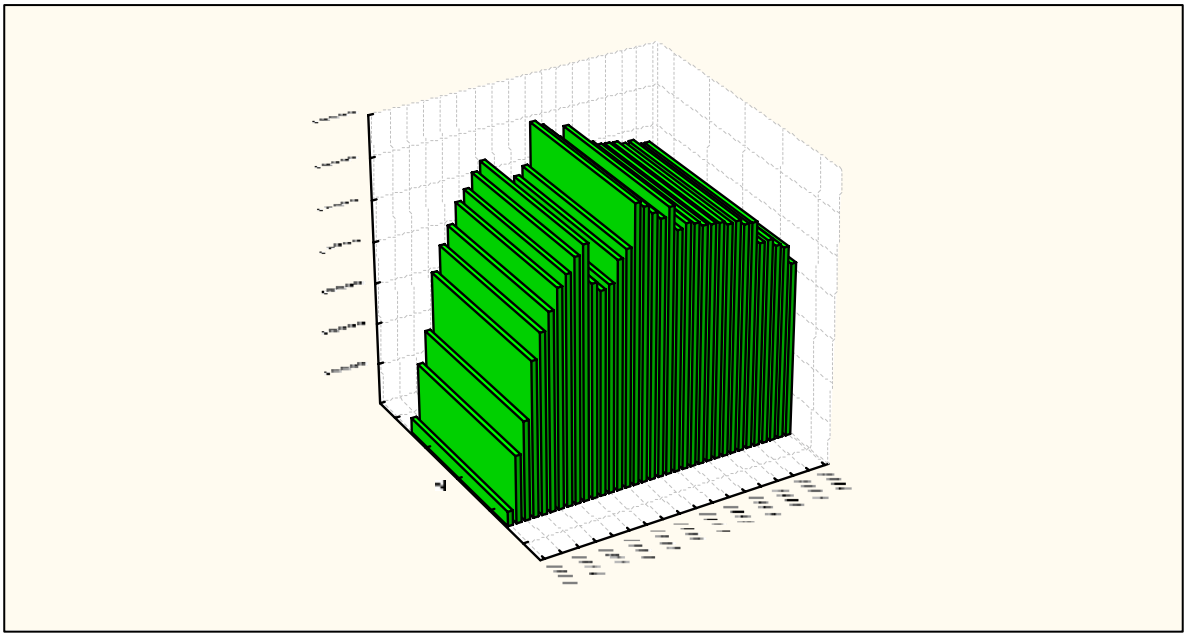

[2] V podrobnější analýze vývoje počtu obyvatel bude vidět, že významný vliv na nárůst počtu obyvatel v těchto letech měla i imigrace.

Dynamiku vývoje počtu obyvatel města mezi roky 1971 a 2005 lze vystihnout buď pomocí řetězového indexu uvedeného v tabulce č. 2.3 nebo pomocí relativních změn (měr růstu) v grafu č. 2.5. Především z grafu č. 2.5 je možné přehledně pozorovat, že zatímco v prvním období dochází až na výjimky k růstu počtu obyvatel Kralup nad Vltavou, tak v druhé polovině spíše k jeho poklesu.

Tabulka č. 2.3 – Řetězový index počtu obyvatel

Období	Řetězový index v %	Období	Řetězový index v %	Období	Řetězový index v %	Období	Řetězový index v %
1972/1971	**104,23**	1982/1981	**99,37**	1992/1991	**100,29**	2002/2001	**100,04**
1973/1972	**102,41**	1983/1982	**100,26**	1993/1992	**99,83**	2003/2002	**99,47**
1974/1973	**104,19**	1984/1983	**101,44**	1994/1993	**99,71**	2004/2003	**99,71**
1975/1974	**101,75**	1985/1984	**100,54**	1995/1994	**99,93**	2005/2004	**98,74**
1976/1975	**101,23**	1986/1985	**102,74**	1996/1995	**99,93**		
1977/1976	**101,41**	1987/1986	**99,64**	1997/1996	**99,75**		
1978/1977	**100,71**	1988/1987	**99,45**	1998/1997	**100,06**		
1979/1978	**100,95**	1989/1988	**99,50**	1999/1998	**99,61**		
1980/1979	**100,62**	1990/1989	**100,59**	2000/1999	**99,98**		
1981/1980	**97,37**	1991/1990	**98,39**	2001/2000	**98,49**		

Graf č. 2.5 – Míry růstu počtu obyvatel (%)

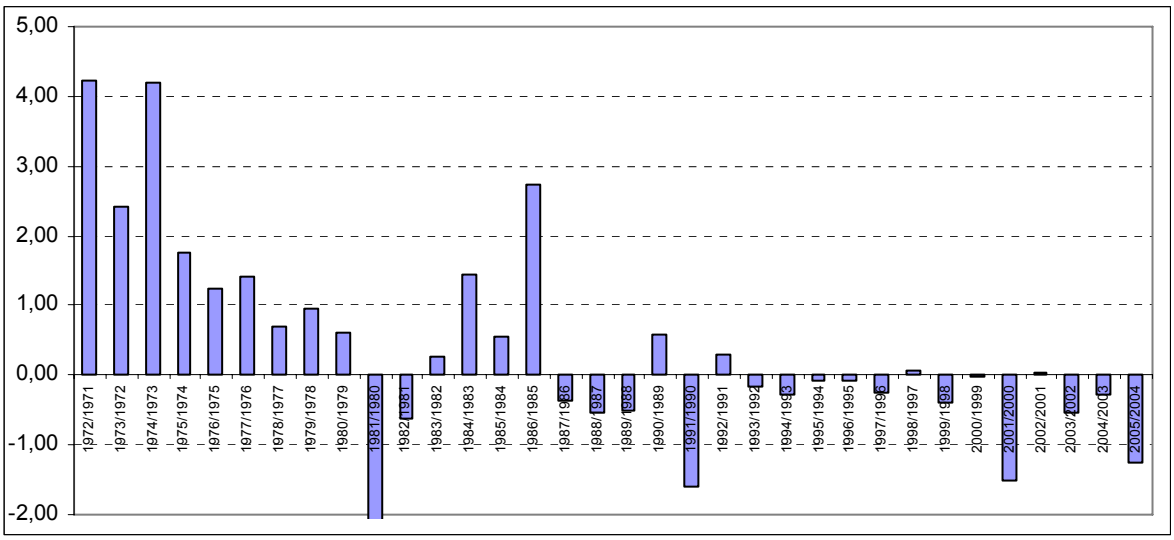

3. Počet obyvatel jednotlivých obcí

Okres Mělník se rozkládá na území o celkové rozloze 71 236 ha a je tvořen 70 obcemi. Podle Sčítání lidu, obcí a bytů žilo v obcích k 31. 12. 2001 celkem 94 677 obyvatel, což je přibližně o jednu třetinu více než tomu bylo v roce 1869 (viz následující tabulka č. 3.1).

Tabulka č. 3.1 - Počet obyvatel v letech 1869 – 2001 v obcích okresu Mělník podle správního uspořádání k 1.1.2005

	Obec	Výměra v ha	Počet obyvatel													Pořadí podle počtu obyvatel	Pořadí podle rozlohy
			1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001		
	Okres Mělník	**71 236**	**62 261**	**68 216**	**70 807**	**75 156**	**80 409**	**82 041**	**89 399**	**80 441**	**85 940**	**90 604**	**98 255**	**94 402**	**94 677**		
1.	**Borek**	**298**	**125**	**123**	**132**	**123**	**131**	**147**	**159**	**158**	**174**	**187**	**181**	**151**	**169**	**60.**	**67.**
2.	**Býkev**	**553**	**323**	**351**	**424**	**420**	**491**	**474**	**478**	**315**	**331**	**356**	**359**	**323**	**329**	**47.**	**51.**
3.	**Byšice**	**1 086**	**757**	**1 091**	**1 077**	**1 128**	**1 282**	**1 235**	**1 301**	**1 147**	**1 229**	**1 295**	**1 168**	**1 144**	**1 155**	**14.**	**28.**
4.	**Cítov**	**1 587**	**1 384**	**1 489**	**1 527**	**1 601**	**1 582**	**1 562**	**1 532**	**1 244**	**1 194**	**1 199**	**1 061**	**950**	**986**	**15.**	**10.**
5.	**Čečelice**	**1 156**	**723**	**767**	**789**	**780**	**857**	**953**	**917**	**821**	**789**	**774**	**673**	**577**	**563**	**31.**	**23.**
6.	**Dobřeň**	**2 055**	**1 057**	**1 007**	**928**	**836**	**744**	**756**	**708**	**302**	**264**	**239**	**192**	**156**	**150**	**63.**	**6.**
7.	**Dolní Beřkovice**	**1 251**	**1 368**	**1 550**	**1 660**	**1 687**	**1 711**	**1 703**	**1 687**	**1 503**	**1 580**	**1 573**	**1 465**	**1 201**	**1 308**	**11.**	**18.**
8.	**Dolní Zimoř**	**162**	**167**	**178**	**167**	**146**	**144**	**132**	**109**	**80**	**93**	**85**	**74**	**72**	**64**	**69.**	**70.**
9.	**Dřínov**	**458**	**506**	**586**	**579**	**543**	**555**	**566**	**556**	**443**	**446**	**469**	**411**	**314**	**337**	**46.**	**60.**
10.	**Dřísy**	**843**	**546**	**591**	**653**	**594**	**681**	**775**	**890**	**874**	**917**	**858**	**822**	**721**	**736**	**26.**	**40.**
11.	**Horní Počaply**	**1 240**	**1 002**	**930**	**1 018**	**1 073**	**1 034**	**968**	**955**	**844**	**1 105**	**1 255**	**1 348**	**1 228**	**1 200**	**13.**	**19.**
12.	**Hořín**	**1 447**	**1 187**	**1 318**	**1 303**	**1 257**	**1 391**	**1 258**	**1 279**	**1 057**	**975**	**1 051**	**933**	**762**	**744**	**25.**	**15.**
13.	**Hostín**	**636**	**470**	**474**	**494**	**476**	**450**	**403**	**432**	**314**	**294**	**279**	**261**	**235**	**214**	**56.**	**49.**
14.	**Hostín u Vojkovic**	**478**	**401**	**411**	**457**	**464**	**441**	**455**	**431**	**380**	**339**	**376**	**356**	**313**	**326**	**48.**	**56.**
15.	**Chlumín**	**639**	**648**	**662**	**612**	**671**	**703**	**675**	**603**	**508**	**481**	**420**	**407**	**401**	**407**	**39.**	**47.**
16.	**Chorušice**	**1 775**	**1 103**	**1 139**	**1 233**	**1 232**	**1 273**	**1 304**	**1 198**	**866**	**689**	**614**	**528**	**444**	**452**	**35.**	**8.**
17.	**Chvatěruby**	**331**	**455**	**500**	**489**	**501**	**515**	**485**	**556**	**521**	**497**	**560**	**418**	**332**	**425**	**37.**	**64.**
18.	**Jeviněves**	**513**	**362**	**391**	**489**	**465**	**509**	**500**	**470**	**398**	**405**	**352**	**240**	**181**	**154**	**61.**	**55.**
19.	**Kadlín**	**681**	**316**	**331**	**387**	**416**	**441**	**447**	**438**	**276**	**280**	**230**	**211**	**152**	**131**	**65.**	**46.**
20.	**Kanina**	**529**	**257**	**278**	**292**	**286**	**309**	**320**	**273**	**209**	**183**	**213**	**114**	**60**	**45**	**70.**	**53.**
21.	**Kly**	**1 061**	**894**	**988**	**1 015**	**1 096**	**1 238**	**1 246**	**1 313**	**1 113**	**1 064**	**1 049**	**990**	**894**	**921**	**17.**	**29.**
22.	**Kokořín**	**1 640**	**1 340**	**1 240**	**1 162**	**1 164**	**1 063**	**1 033**	**989**	**702**	**561**	**452**	**362**	**366**	**365**	**42.**	**9.**
23.	**Konětopy**	**303**	**395**	**400**	**412**	**443**	**459**	**451**	**425**	**347**	**348**	**333**	**317**	**270**	**259**	**53.**	**66.**
24.	**Kostelec nad Labem**	**1 556**	**2 078**	**2 709**	**2 917**	**3 119**	**3 398**	**3 549**	**3 575**	**3 460**	**3 543**	**3 409**	**3 127**	**2 888**	**2 938**	**4.**	**11.**
25.	**Kozomín**	**272**	**286**	**318**	**287**	**374**	**394**	**405**	**463**	**342**	**368**	**377**	**325**	**284**	**264**	**52.**	**68.**
26.	**Kralupy nad Vltavou**	**2 190**	**3 317**	**5 200**	**5 761**	**7 743**	**9 549**	**9 612**	**10 960**	**10 558**	**11 629**	**14 898**	**17 928**	**17 934**	**17 506**	**2.**	**5.**
27.	**Křenek**	**529**	**338**	**328**	**316**	**326**	**398**	**393**	**369**	**336**	**323**	**293**	**254**	**223**	**218**	**54.**	**54.**
28.	**Ledčice**	**1 097**	**826**	**832**	**909**	**959**	**1 053**	**1 008**	**929**	**653**	**673**	**609**	**566**	**569**	**563**	**32.**	**27.**
29.	**Lhota**	**796**	**301**	**302**	**356**	**376**	**396**	**355**	**373**	**420**	**472**	**401**	**397**	**359**	**311**	**50.**	**43.**

30.	Lhotka	532	385	413	411	429	423	527	504	456	440	366	272	197	214	57.	52.
31.	Liběchov	1 178	1 410	1 350	1 325	1 367	1 358	1 364	1 810	1 306	1 283	1 138	1 147	993	981	16.	21.
32.	Libiš	713	375	429	444	507	649	722	1 352	1 967	2 272	2 074	1 851	1 719	1 769	6.	45.
33.	Liblice	893	500	592	605	564	567	507	589	546	501	534	542	510	464	34.	36.
34.	Lobeč	349	457	436	410	428	347	369	419	225	258	235	178	119	140	64.	63.
35.	Lužec nad Vltavou	992	921	1 051	1 266	1 139	1 056	1 133	1 138	985	1 037	1 300	1 275	1 244	1 383	9.	34.
36.	Malý Újezd	1 223	528	647	683	673	790	838	948	734	771	726	727	718	789	23.	20.
37.	Medonosy	1 488	951	914	768	697	621	643	628	218	214	209	108	87	108	67.	14.
38.	Mělnické Vtelno	2 629	1 370	1 740	1 742	1 753	1 819	1 736	1 765	1 216	1 074	1 000	891	840	837	20.	3.
39.	Mělník	2 497	7 112	7 656	8 247	8 976	9 806	10 502	12 089	11 914	13 076	15 487	18 941	19 625	19 271	1.	4.
40.	Mšeno	2 670	3 321	3 173	3 026	2 925	2 862	2 788	2 801	2 049	1 910	1 763	1 651	1 434	1 409	8.	2.
41.	Nebužely	862	525	557	577	577	567	647	643	487	489	459	475	391	390	41.	39.
42.	Nedomice	323	368	398	355	398	416	407	362	289	267	260	241	237	267	51.	65.
43.	Nelahozeves	997	1 016	1 077	1 091	1 242	1 282	1 305	1 659	1 707	1 864	1 732	1 514	1 216	1 259	12.	33.
44.	Neratovice	2 000	1 517	1 789	1 974	2 205	2 698	2 880	4 183	5 267	7 719	8 982	15 025	15 685	16 318	3.	7.
45.	Nosálov	1 110	767	673	629	539	491	526	513	306	268	265	224	176	152	62.	25.
46.	Nová Ves	1 011	1 041	960	988	1 055	1 114	1 157	1 322	1 140	1 182	1 082	936	800	817	22.	32.
47.	Obříství	1 522	1 029	1 068	1 112	1 117	1 161	1 083	1 187	1 064	1 114	1 028	953	917	915	18.	13.
48.	Ovčáry	372	355	407	439	461	558	587	609	542	505	452	445	392	418	38.	61.
49.	Řepín	1 531	1 401	1 435	1 442	1 438	1 291	1 230	1 162	805	899	857	802	720	588	30.	12.
50.	Spomyšl	359	237	287	340	384	437	456	520	423	436	436	409	415	404	40.	62.
51.	Stránka	879	630	654	627	608	630	637	564	379	368	318	256	234	218	55.	37.
52.	Střemy	1 170	662	696	748	736	693	698	624	477	493	434	381	337	360	43.	22.
53.	Tišice	1 271	936	1 074	1 039	1 125	1 388	1 434	1 704	1 868	1 828	1 727	1 574	1 346	1 372	10.	17.
54.	Tuhaň	461	522	543	628	651	755	724	761	742	731	702	602	509	546	33.	59.
55.	Tupadly	637	499	450	411	394	410	379	381	235	263	213	120	98	117	66.	48.
56.	Újezdec	237	180	203	201	202	184	209	214	160	135	117	107	103	97	68.	69.
57.	Úžice	1 030	766	912	851	966	1 005	1 000	1 066	985	1 004	935	816	794	769	24.	31.
58.	Velký Borek	1 042	746	795	883	951	1 107	1 166	1 195	1 067	1 112	1 046	995	842	835	21.	30.
59.	Veltrusy	801	900	1 051	1 134	1 397	1 519	1 548	1 781	1 950	2 029	2 012	1 675	1 502	1 560	7.	42.
60.	Vidim	873	629	592	510	510	471	456	423	163	290	258	246	167	196	58.	38.
61.	Vojkovice	1 116	877	848	816	807	889	1 047	1 099	994	972	924	811	674	660	28.	24.
62.	Vraňany	968	753	849	924	895	905	984	1 139	1 001	1 095	1 014	864	769	843	19.	35.
63.	Všestudy	472	337	364	424	474	449	519	505	430	474	454	398	348	342	45.	57.
64.	Všetaty	1 287	1 413	1 541	1 631	1 922	2 138	2 232	2 885	2 646	2 605	2 498	2 210	1 992	1 941	5.	16.

65.	**Vysoká**	**2 841**	**1 610**	**1 705**	**1 839**	**1 783**	**1 639**	**1 700**	**1 667**	**1 128**	**1 105**	**950**	**911**	**766**	**736**	**27.**	**1.**
66.	**Zálezlice**	**761**	**764**	**746**	**755**	**752**	**689**	**667**	**633**	**431**	**442**	**468**	**399**	**346**	**357**	**44.**	**44.**
67.	**Záryby**	**816**	**412**	**446**	**461**	**603**	**734**	**762**	**796**	**691**	**730**	**710**	**698**	**641**	**653**	**29.**	**41.**
68.	**Zlončice**	**466**	**216**	**246**	**288**	**282**	**319**	**293**	**327**	**260**	**304**	**188**	**199**	**221**	**176**	**59.**	**58.**
69.	**Zlosyň**	**588**	**344**	**403**	**422**	**440**	**494**	**490**	**530**	**450**	**462**	**420**	**377**	**313**	**326**	**49.**	**50.**
70.	**Želízy**	**1 107**	**547**	**562**	**496**	**485**	**486**	**519**	**534**	**547**	**673**	**625**	**521**	**461**	**440**	**36.**	**26.**

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3.1 – Vývoj počtu obyvatel v deseti největších obcích okresu Mělník v letech 1869 až 2001 podle Sčítání lidu, domů a bytů

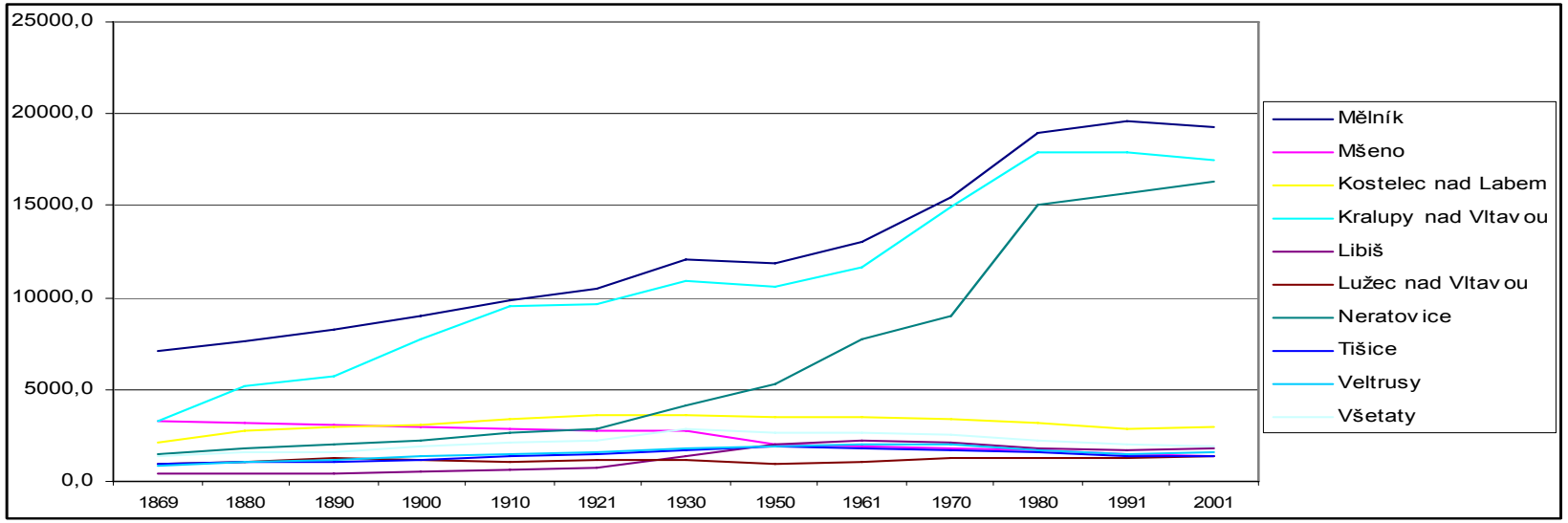

Z tabulky č. 3.1 lze vyčíst velikostní heterogenitu jednotlivých obcí regionu. Zatímco nejmenší obcí podle počtu obyvatel je obec Kanina se 45 obyvateli, tak největší obcí je město Mělník s 19 124 obyvateli. Vzhledem k charakteru vývoje počtu obyvatel je vhodné se pro větší přehlednost zaměřit pouze na největších deset obcí. Těmito obcemi jsou (viz zvýrazněné řádky v tabulce č. 3.1): 1. Mělník (19 271 obyvatel), 2. Kralupy nad Vltavou (17 506 obyvatel), 3. Neratovice (16 318 obyvatel), 4. Kostelec nad Labem (2 938 obyvatel), 5. Všetaty (1 941 obyvatel), 6. Libiš (1 769 obyvatel), 7. Veltrusy (1 560 obyvatel), 8. Mšeno (1 409 obyvatel), 9. Lužec nad Vltavou (1 383 obyvatel) a 10. Tušice (1 372 obyvatel).

Vývoj počtu obyvatel v těchto obcích mezi lety 1869 až 2005 lze sledovat v grafu č. 3.1, ze kterého jsou již na první pohled zřejmé dva odlišné typy vývoje.

Z grafu je patrné, že tři největší obce okresu podle počtu obyvatel (tj. Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice) mají obdobný vývoj populace, tj. nejprve pozvolný růst, který v šedesátých letech přechází do strmého nárůstu a v letech devadesátých dochází ke stagnaci, resp. k mírnému poklesu (vyjma Neratovic, kde se strmý růst mění v růst pozvolný). Zbylé obce vykazují nejprve mírný nárůst a poté pokles počtu obyvatel. Rovněž u těchto obcí je vývoj přibližně shodný.

Důvodem pro odlišný vývoj počtu obyvatel ve výše jmenovaných obcích je jejich charakter. Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice jsou města okresního významu, která disponují kompletní infrastrukturou a dostatečnou nabídkou pracovních míst (příležitostí). Ostatní obce nabývají malého či menšího významu a především v oblasti pracovních příležitostí jsou méně atraktivní. Města Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice se vzhledem k ekonomickým motivům staly v okrese Mělník centry imigrací, jež ovlivnily jejich populační vývoj vedle již v předchozí kapitole zmíněných determinantů (podrobnější rozbor viz kapitola č. 11).

Tabulka č. 3.2 uvádí přehled vývoje počtu obyvatel v obcích, jež patří do působnosti Kralup nad Vltavou, jako obce s rozšířenou působností. S využitím této tabulky je tak možné posoudit současně vývoj populace v městě a v okolních obcích. Z údajů v tabulce je patrné, že většina obcí zaznamenala obdobný trend ve vývoji počtu obyvatelstva jako Kralupy nad Vltavou (trend vývoje počtu obyvatel Kralup nad Vltavou viz předcházející kapitola).

Tabulka č. 3.2 – Počet obyvatel v letech 1869 až 2001 ve vybraných obcích

Obec, část obce	Výměra v ha	Počet obyvatel												
		1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Dřínov	**458**	**506**	**586**	**579**	**543**	**555**	**566**	**556**	**443**	**446**	**469**	**411**	**314**	**337**
Hostín u Vojkovic	**478**	**401**	**411**	**457**	**464**	**441**	**455**	**431**	**380**	**339**	**376**	**356**	**313**	**326**
Chvatěruby	**331**	**455**	**500**	**489**	**501**	**515**	**485**	**556**	**521**	**497**	**560**	**418**	**332**	**425**
Kozomín	**272**	**286**	**318**	**287**	**374**	**394**	**405**	**463**	**342**	**368**	**377**	**325**	**284**	**264**
Kralupy nad Vltavou	**2 190**	**3 317**	**5 200**	**5 761**	**7 743**	**9 549**	**9 612**	**10 960**	**10 558**	**11 629**	**14 898**	**17 928**	**17 934**	**17 506**
1. Kralupy nad Vltavou		2 994	4 901	5 448	7 369	9 070	9 141	10 411	10 077	11 166	14 461	7 617	8 942	8 633
2. Lobeček		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7 510	6 312	5 996
3. Mikovice		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1 917	1 722	1 795
4. Minice		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	484	648	682
5. Zeměchy		323	299	313	374	479	471	549	481	463	437	400	310	400
Ledčice	**1 097**	**826**	**832**	**909**	**959**	**1 053**	**1 008**	**929**	**653**	**673**	**609**	**566**	**569**	**563**
Nelahozeves	**997**	**1 016**	**1 077**	**1 091**	**1 242**	**1 282**	**1 305**	**1 659**	**1 707**	**1 864**	**1 732**	**1 514**	**1 216**	**1 259**
1. Hleďsebe 1.díl		106	99	72	116	117	108	268	252	249	235	231	215	174
2. Hleďsebe 2.díl		86	79	82	99	92	86	77	63	62	45	35	15	43
3. Lešany		256	278	327	376	442	438	406	365	323	301	264	172	191
4. Nelahozeves		430	480	488	495	485	518	736	922	1 121	1 053	907	772	796
5. Podhořany		138	141	122	156	146	155	172	105	109	98	77	42	55
Nová Ves	**1 011**	**1 041**	**960**	**988**	**1 055**	**1 114**	**1 157**	**1 322**	**1 140**	**1 182**	**1 082**	**936**	**800**	**817**
1. Miřejovice		85	74	92	90	73	99	65	79	87	88	80	63	61
2. Nová Ves		350	351	364	345	453	483	595	498	488	420	395	383	396
3. Nové Ouholice		237	225	213	247	211	195	251	205	193	249	207	150	167
4. Staré Ouholice		201	166	152	187	177	175	160	177	206	174	152	128	107
5. Vepřek		168	144	167	186	200	205	251	181	208	151	102	76	86
Újezdec	**237**	**180**	**203**	**201**	**202**	**184**	**209**	**214**	**160**	**135**	**117**	**107**	**103**	**97**
Úžice	**1 030**	**766**	**912**	**851**	**966**	**1 005**	**1 000**	**1 066**	**985**	**1 004**	**935**	**816**	**794**	**769**
1. Červená Lhota		60	67	62	39	28	30	60	19	16	14	1	-	-
2. Kopeč		134	138	164	156	157	145	142	95	108	107	67	51	56
3. Netřeba		156	209	168	191	197	152	162	168	169	145	135	104	100
4. Úžice		416	498	457	580	623	673	702	703	711	669	613	639	613
Veltrusy	**801**	**900**	**1 051**	**1 134**	**1 397**	**1 519**	**1 548**	**1 781**	**1 950**	**2 029**	**2 012**	**1 675**	**1 502**	**1 560**

Vojkovice	**1 116**	**877**	**848**	**816**	**807**	**889**	**1 047**	**1 099**	**994**	**972**	**924**	**811**	**674**	**660**
1. Bukol		334	317	284	271	264	280	260	217	200	167	137	100	101
2. Dědibaby		110	116	102	129	158	170	160	95	108	108	102	76	84
3. Křivousy		124	130	126	105	105	96	95	81	86	60	50	48	35
4. Vojkovice		309	285	304	302	362	501	584	601	578	589	522	450	440
Všestudy	**472**	**337**	**364**	**424**	**474**	**449**	**519**	**505**	**430**	**474**	**454**	**398**	**348**	**342**
1. Dušníky nad Vltavou		118	137	160	156	140	181	154	112	107	79	61	32	33
2. Všestudy		219	227	264	318	309	338	351	318	367	375	337	316	309
Zlončice	**466**	**216**	**246**	**288**	**282**	**319**	**293**	**327**	**260**	**304**	**188**	**199**	**221**	**176**
1. Dolánky		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	21	11	12
2. Zlončice		216	246	288	282	319	293	327	260	304	188	178	210	164
Zlosyň	**588**	**344**	**403**	**422**	**440**	**494**	**490**	**530**	**450**	**462**	**420**	**377**	**313**	**326**
Dolany	**550**	**582**	**636**	**689**	**797**	**792**	**809**	**968**	**855**	**830**	**780**	**718**	**646**	**685**
1. Debrno		188	146	182	194	177	194	195	134	124	111	74	44	26
2. Dolany		394	490	507	603	615	615	773	721	706	669	644	602	659
Olovnice	**587**	**603**	**647**	**685**	**769**	**802**	**663**	**687**	**639**	**675**	**655**	**547**	**389**	**435**
Postřižín	**443**	**333**	**390**	**381**	**388**	**388**	**369**	**415**	**364**	**377**	**373**	**410**	**345**	**316**

Zdroj: ČSÚ

Poznámky:

Dolánky (obec Zlončice) v letech 1869 až 1950 započteny pod Dolany v okr. Praha-západ, v letech 1961 a 1970 v obci Chvatěruby okr. Mělník

Kralupy nad Vltavou (obec Kralupy n.V.) v tom započtena Lobeč, v letech 1869 až 1970 započten též Lobeček, Mikovice, Minice

Lobeček (obec Kralupy n.V) zahrnuje Strachov, v letech 1869 až 1970 viz Kralupy nad Vltavou

Mikovice, Minice (obec Kralupy n.V.) v letech 1869 až 1970 viz Kralupy nad Vltavou

4. Struktura obyvatel podle pohlaví a věku

Struktura obyvatel Kralup nad Vltavou podle pohlaví je zanesena v tabulce č. 4.1. Z tabulky je patrné, že celkový počet mužů k 31. 12. 2005 činil 8 249, zatímco celkový počet žen k tomuto datu dosahoval 8 855. Na 1000 žen tak připadlo 932 mužů. Počet žen převyšoval celkový počet mužů ve všech sledovaných obdobích, tj. od roku 1991, což je charakteristika typická pro celou Českou republiku.

Tabulka č. 4.1 – Obyvatelstvo Kralup nad Vltavou podle pohlaví

Rok	Muži	Ženy	Celkem	Muži/Ženy
1991	**8740**	**9150**	17890	0,955
1992	**8781**	**9160**	17941	0,959
1993	**8755**	**9155**	17910	0,956
1994	**8747**	**9111**	17858	0,960
1995	**8743**	**9103**	17846	0,960
1996	**8721**	**9113**	17834	0,957
1997	**8709**	**9080**	17789	0,959
1998	**8720**	**9079**	17799	0,960
1999	**8696**	**9034**	17730	0,963
2000	**8685**	**9041**	17726	0,961
2001	**8559**	**8900**	17459	0,962
2002	**8534**	**8932**	17466	0,955
2003	**8475**	**8898**	17373	0,952
2004	**8438**	**8885**	17323	0,950
2005	**8249**	**8855**	17104	0,932
Průměr	8636,80	9033,07	17669,87	0,960
Minimum	8249,00	8855,00	17104,00	0,930
Maximum	8781,00	9160,00	17941,00	0,960
Sm. odch.	152,737	108,949	257,086	0,008

Zdroj: ČSÚ

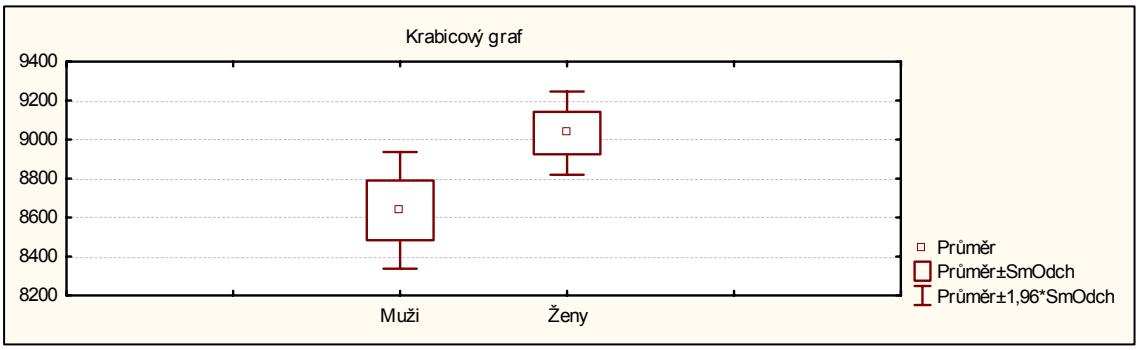

Průměrný počet mužů nabýval ve sledovaném období hodnoty 8 637 a průměrný počet žen 9 033. Minima dosáhl počet mužů a žen shodně v roce 2005, stejně tak jako maximálního počtu v roce 1992. Směrodatná odchylka u mužů je ve výši 152,737 a u žen 108,949. Z krabicového grafu uvedeného pod tabulkou je pak možné přehledně sledovat variabilitu kolem průměrného počtu mužů a žen a jejich vzájemný absolutní rozdíl.

Graf č. 4.1 a,b,c – Vývoj počtu obyvatel podle pohlaví

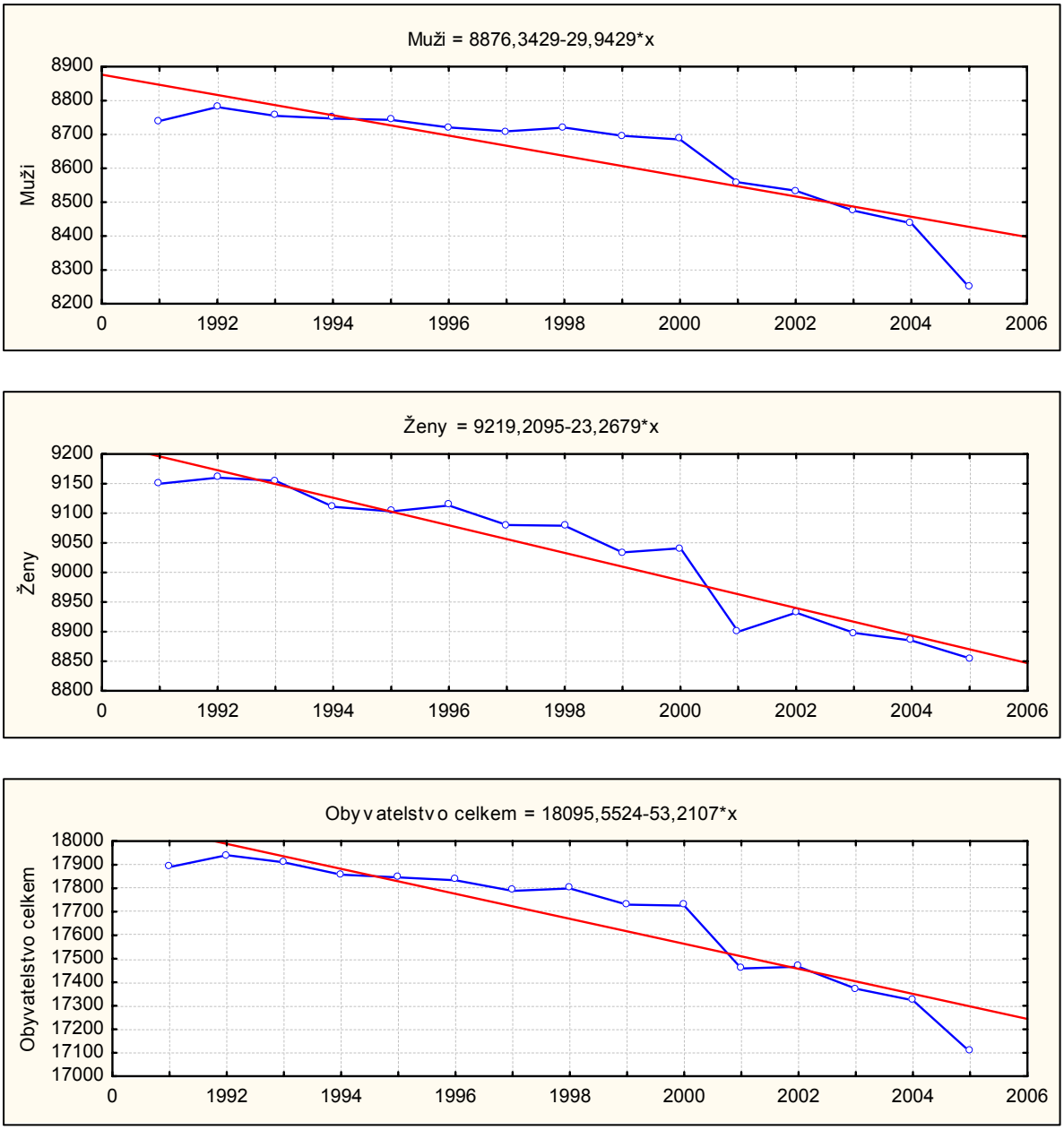

Vývoj počtu mužů, žen a obyvatelstva Kralup nad Vltavou celkem je zanesen v grafech č. 4.1 a,b,c. Z těchto grafů lze vyčíst základní tendence ve vývoji počtu mužů a žen v období 1991 až 2005.

Graf č. 4.1a znázorňuje vývoj počtu mužů v období 1991 až 2005. Z grafu je zřejmé, že vývoj počtu mužů od roku 1992, kdy dosáhl svého maxima postupně klesá. Nastolený klesající trend je vyjádřen zápornou směrnicí lineární trendové funkce (viz záhlaví grafu č. 4.1a), která prokládá hodnoty počtu mužů ve sledovaném období. Vzhledem k poměrně konstantním absolutním úbytkům počtu mužů (s významnou výjimkou v posledním sledovaném období) lineární trendová funkce dobře vystihuje tento klesající trend. Koeficient determinace trendové funkce nabývá 0,77. To znamená, že funkcí je vysvětleno 77% vývoje v počtech mužů v analyzovaném období. Směrnice funkce -29,94 tak s dostatečnou přesností

vyjadřuje trend ve vývoji počtu mužů. Lze tedy říci, že počet mužů se každoročně snižuje přibližně o 30.

Graf č. 4.1b zachycuje vývoj počtu žen ve stejném období, který je obdobou vývoje počtu mužů, tj. trend je opět klesající. Odhadnutá lineární trendová funkce má tedy opět zápornou směrnici, avšak její velikost je v tomto případě o něco nižší. To znamená, že trend v poklesu počtu žen je o něco mírnější. Jinak řečeno, směrnice funkce ve výši -23,27 říká, že meziročně se počet žen sníží o 23. Koeficient determinace této trendové funkce je 0,91, což lze považovat za velmi dobrý (kvalitní) odhad trendu.

Graf č. 4.1c je součtem předchozích grafů a tomu odpovídá i odhadnutá trendová funkce. Z grafu je tak možné pozorovat, jak dané pohlaví přispělo k vývoji populace v daném roce.

Tabulka č. 4.2 – Řetězové indexy (%)

Období	Muži	Ženy	Celkem
1992/1991	**100,47**	**100,11**	100,29
1993/1992	**99,70**	**99,95**	99,83
1994/1993	**99,91**	**99,52**	99,71
1995/1994	**99,95**	**99,91**	99,93
1996/1995	**99,75**	**100,11**	99,93
1997/1996	**99,86**	**99,64**	99,75
1998/1997	**100,13**	**99,99**	100,06
1999/1998	**99,72**	**99,50**	99,61
2000/1999	**99,87**	**100,08**	99,98
2001/2000	**98,55**	**98,44**	98,49
2002/2001	**99,71**	**100,36**	100,04
2003/2002	**99,31**	**99,62**	99,47
2004/2003	**99,56**	**99,85**	99,71
2005/2004	**97,76**	**99,66**	98,74
2005/1992	***0,94***	***0,97***	***0,96***

Graf č. 4.2 – Míry růstu – muži, ženy a obyvatelstvo celkem (%)

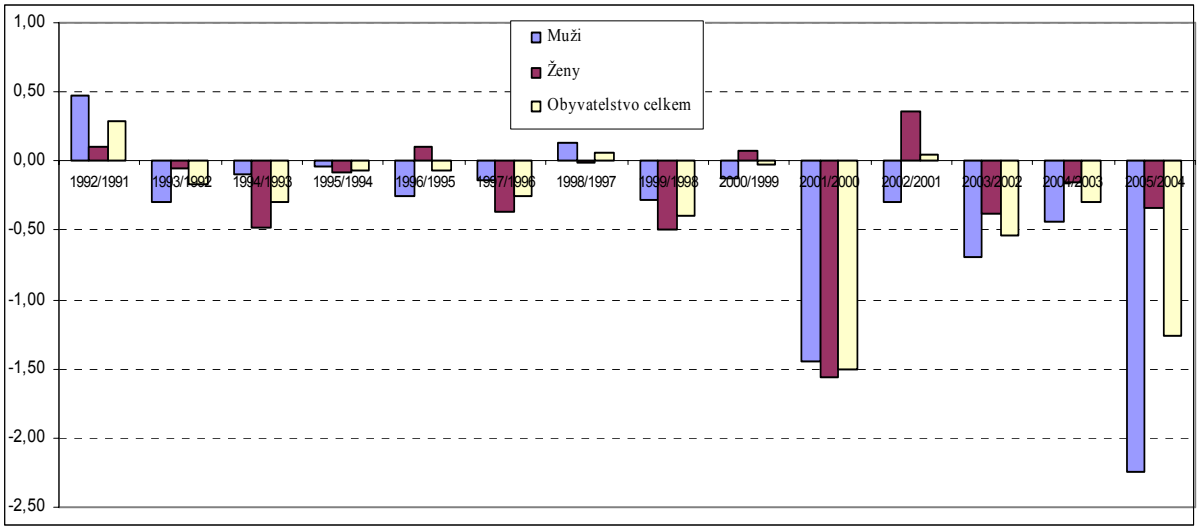

Tabulka č. 4.2 obsahuje řetězové indexy vývoje počtů mužů a žen a spolu s grafem č. 4.2, ve kterém jsou zobrazeny relativní změny v počtech mužů a žen oproti úrovni předchozího

roku (v %), slouží k popisu dynamiky ve vývoji počtu mužů a žen. Z tabulky a grafu je možné pozorovat tempa poklesu mužů a žen po roce 1992. U mužů je vidět, že s výjimkou roku 1998 dochází k neustálému meziročnímu poklesu až do roku 2005. Počty žen s výjimkou tří let taktéž od roku 1992 klesají. Pokles počtu mužů v relativním vyjádření byl ve sledovaném období vyšší než pokles počtu žen. Počet mužů dosahoval v roce 2005 94% úrovně roku 1992 a počet žen v roce 2005 97% ve srovnání s rokem 1992.

Věková struktura obyvatel Kralup nad Vltavou

Tabulka č. 4.3 – Věková struktura obyvatel Kralup nad Vltavou

Rok	Věková struktura			Podíl věkové kategorie na celku		
	0-14 let	15-59 let	60 a více let	0-14 let	15-59 let	60 a více let
1991	**3596**	**11131**	**3163**	**0,2010**	**0,6222**	**0,1768**
1992	**3498**	**11219**	**3224**	**0,1950**	**0,6253**	**0,1797**
1993	**3404**	**11259**	**3247**	**0,1901**	**0,6286**	**0,1813**
1994	.	.	.	.	.	.
1995	**3210**	**11318**	**3318**	**0,1799**	**0,6342**	**0,1859**
1996	**3132**	**11317**	**3385**	**0,1756**	**0,6346**	**0,1898**
1997	**3053**	**11821**	**2915**	**0,1716**	**0,6645**	**0,1639**
1998	**3004**	**11794**	**3001**	**0,1688**	**0,6626**	**0,1686**
1999	**2925**	**11775**	**3030**	**0,1650**	**0,6641**	**0,1709**
2000	**2829**	**11753**	**3144**	**0,1596**	**0,6630**	**0,1774**
2001	**2706**	**11572**	**3181**	**0,1550**	**0,6628**	**0,1822**
2002	**2650**	**11545**	**3271**	**0,1517**	**0,6610**	**0,1873**
2003	**2541**	**11486**	**3346**	**0,1463**	**0,6611**	**0,1926**
2004	**2512**	**11339**	**3472**	**0,1450**	**0,6546**	**0,2004**
2005	**2451**	**11098**	**3555**	**0,1433**	**0,6489**	**0,2078**
Průměr	2965,07	11459,07	3232,29	0,168	0,649	0,183
Minimum	2451,00	11098,00	2915,00	0,140	0,620	0,160
Maximum	3596,00	11821,00	3555,00	0,200	0,660	0,210
Sm. odch.	372,903	254,257	179,165	0,019	0,016	0,012

Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatel Kralup nad Vltavou je v agregované podobě zanesena v tabulce č. 4.3. V tabulce lze pozorovat počty obyvatel ve věkových kategoriích 0-14 let, 15-59 let a 60 a více let v období 1991 až 2005. Z těchto hodnot je zřejmé, že populace města stárne. Zatímco v roce 1991 bylo zastoupeno v kategorii 0-14 let 3 596 občanů města, 15-59 let 11 131 občanů a 60 a více let 3 163 občanů, což odpovídá následujícím podílům: 0,2010; 0,6222 a 0,1768; pak v roce 2005 dosáhly tyto hodnoty v kategorii 0-14 let 2 451 občanů města, 15-59 let 11 098 občanů a 60 a více let 3 555 občanů, což je v relativním vyjádření: 0,1433; 0,6489 a 0,2078. Pokles relativního podílu kategorie 0-14 let z 20,1% na 14,33% mezi těmito lety je významný a má přetrvávající tendenci, což lze z hlediska budoucího vývoje považovat za rizikový faktor, a to především vzhledem k růstu seniorské kategorie. Je proto nezbytné věkovou strukturu analyzovat podrobněji, a to s využitím tzv. stromů života (viz následující grafy).

Graf č. 4.3 – Věková struktura k 31. 12. 1998

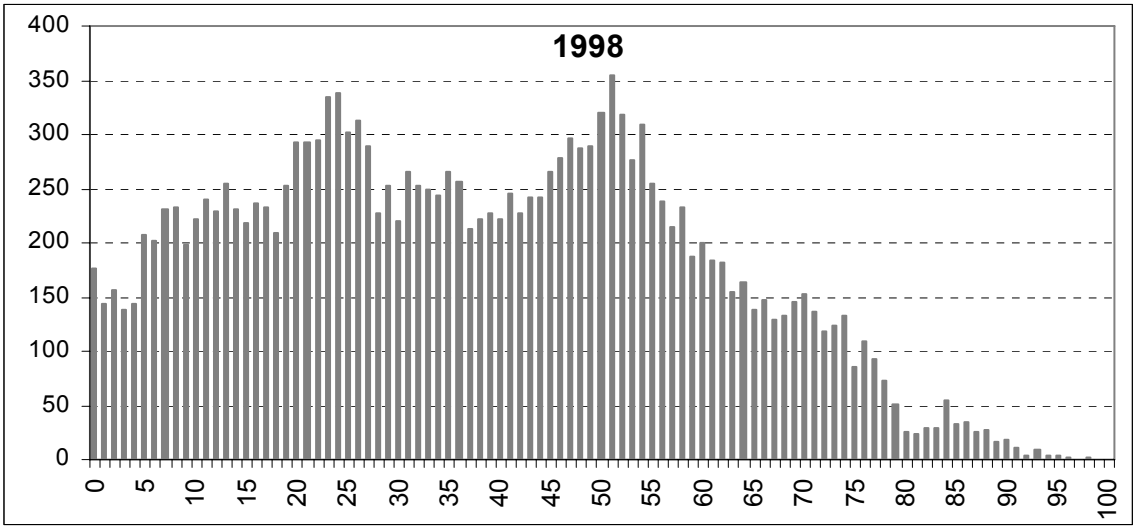

Zdroj: MÚ Kralupy nad Vltavou

Graf č. 4.4 – Věková struktura k 31. 12. 2000

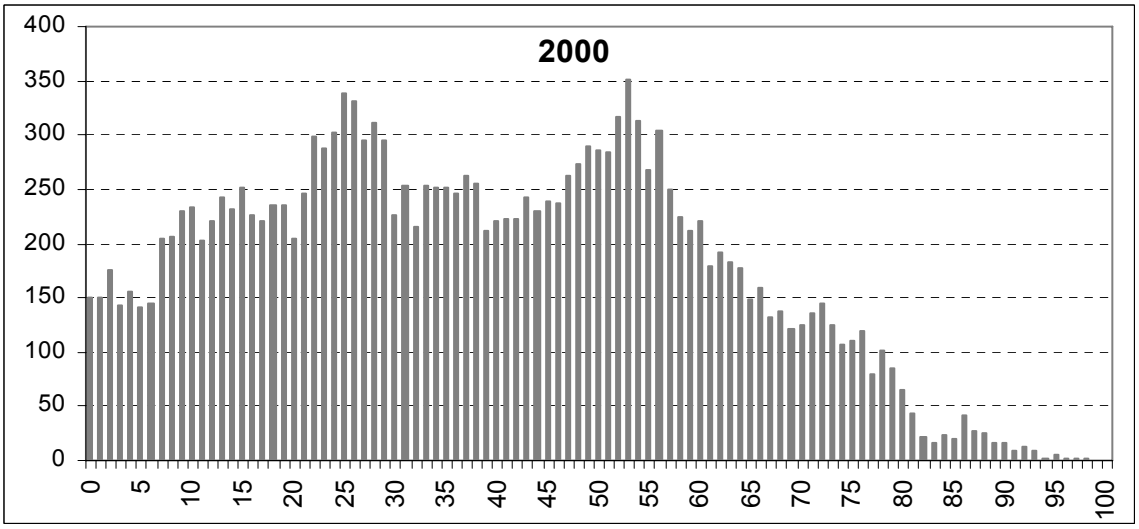

Zdroj: MÚ Kralupy nad Vltavou

Graf č. 4.5 – Věková struktura k 31. 12. 2002

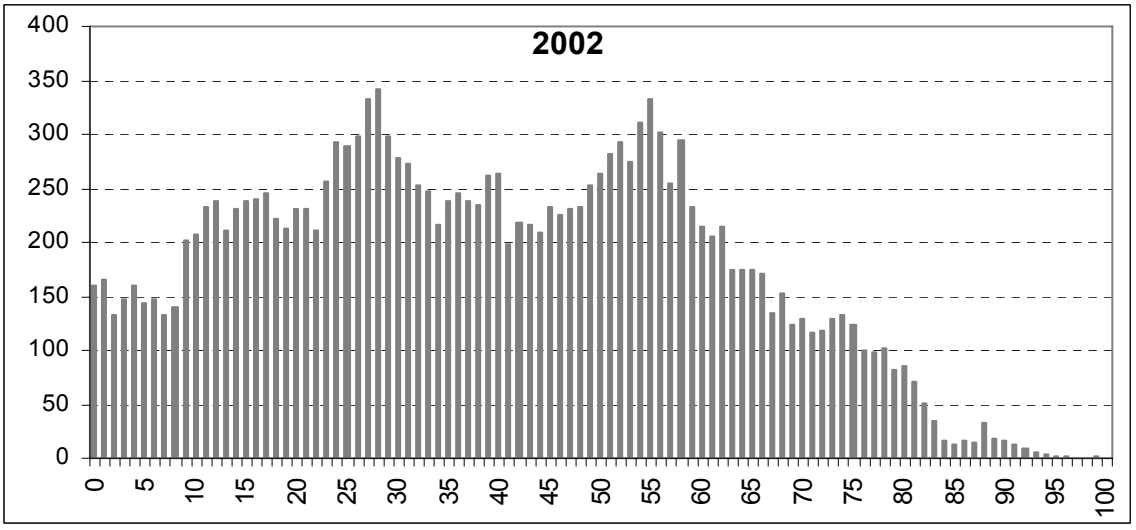

Zdroj: MÚ Kralupy nad Vltavou

Graf č. 4.6 – Věková struktura k 31. 12. 2005

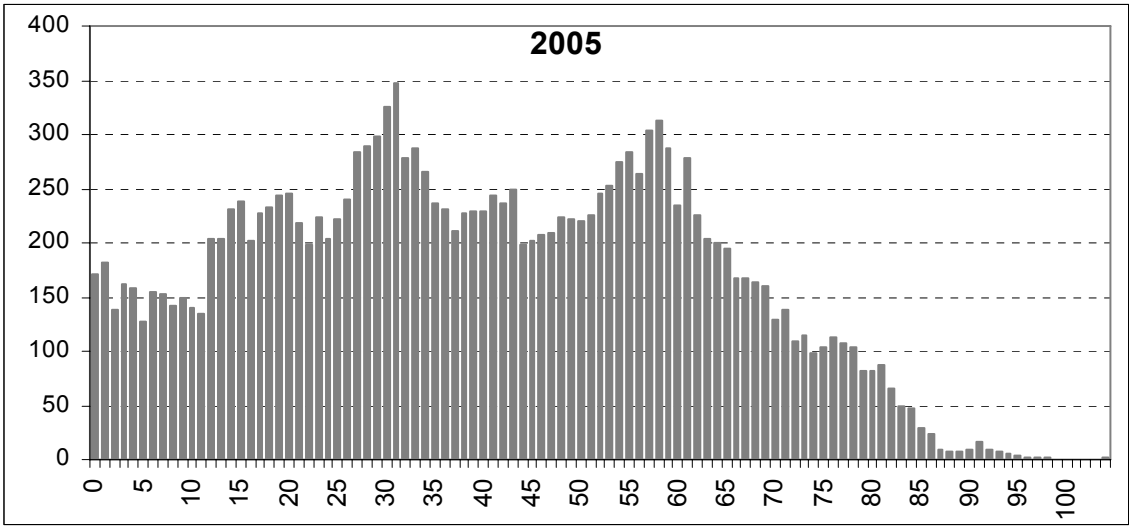

Zdroj: MÚ Kralupy nad Vltavou

Grafy č. 4.3 až 4.6 obsahují počty obyvatel Kralup nad Vltavou v jednotlivých věkových kategoriích v letech 1998, 2000, 2002 a 2005. Je tak možné sledovat, jak se měnila věková struktura občanů Kralup nad Vltavou v posledních osmi letech.

Graf č. 4.3 prezentuje věkovou strukturu obyvatel Kralup nad Vltavou v roce 1998. Z grafu je patrné, že silně jsou zastoupeny kategorie 45 až 55 let, 31 až 35 let a 19 až 27 let. První kategorie souvisí s populačním „boomem“ v poválečném období a poslední kategorie je výsledkem pronatalitních opatření v sedmdesátých letech. Kategorie 31 až 35 let souvisí se sliby o přijetí pronatalitních opatření v šedesátých letech. Dále je možné sledovat nízké počty v kategorii 0 až 5 let. Nízká porodnost od roku 1993 má souvislost s již zmíněnou změnou životních hodnot v devadesátých letech. Z grafu č. 4.4 plyne, že zmíněné kategorie se posouvají, tj. silně zastoupené ročníky stárnou, a porodnost je stále velmi nízká. Situace se mění v roce 2001. Od tohoto roku dochází k mírnému růstu porodnosti. Nárůst porodnosti lze spojovat s tím, že silně zastoupené ročníky ze sedmdesátých let, které po roce 1990 měnily svůj životní styl směrem k západoevropskému modelu reprodukčního chování, začaly zakládat své rodiny. Z grafu dále plyne, že silně zastoupené poválečné ročníky se přibližují seniorské kategorii a budou představovat zvýšené nároky v sociální oblasti.

Porovnání věkových struktur v roce 1998 a 2005 v rozčlenění dle pohlaví lze provést pomocí grafu č. 4.7 a 4.8. Z těchto grafů je možné přehledně pozorovat zmíněné tendence a porovnat situaci mezi muži a ženami. Z grafů je patrné, že populace se dožívá stále vyššího věku. Zatímco v roce 1998 bylo v kategorii nad 90 let 33 občanů, pak v roce 2005 to bylo 44 občanů. S tím jak budou do vyšších kategorií přicházet silnější ročníky se budou tato čísla dále zvyšovat.

Graf č. 4.7 – Věková struktura k 31. 12. 1998 – muži a ženy

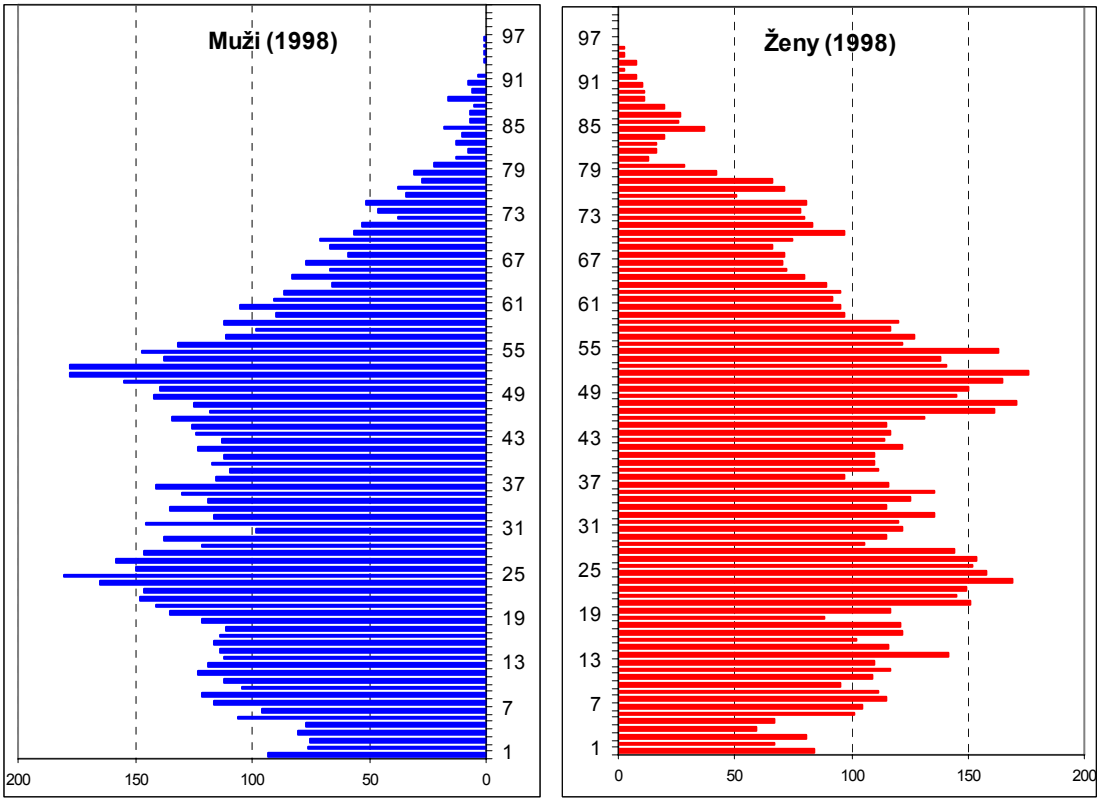

Zdroj: MÚ Kralupy nad Vltavou

Graf č. 4.8 – Věková struktura k 31. 12. 2005 – muži a ženy

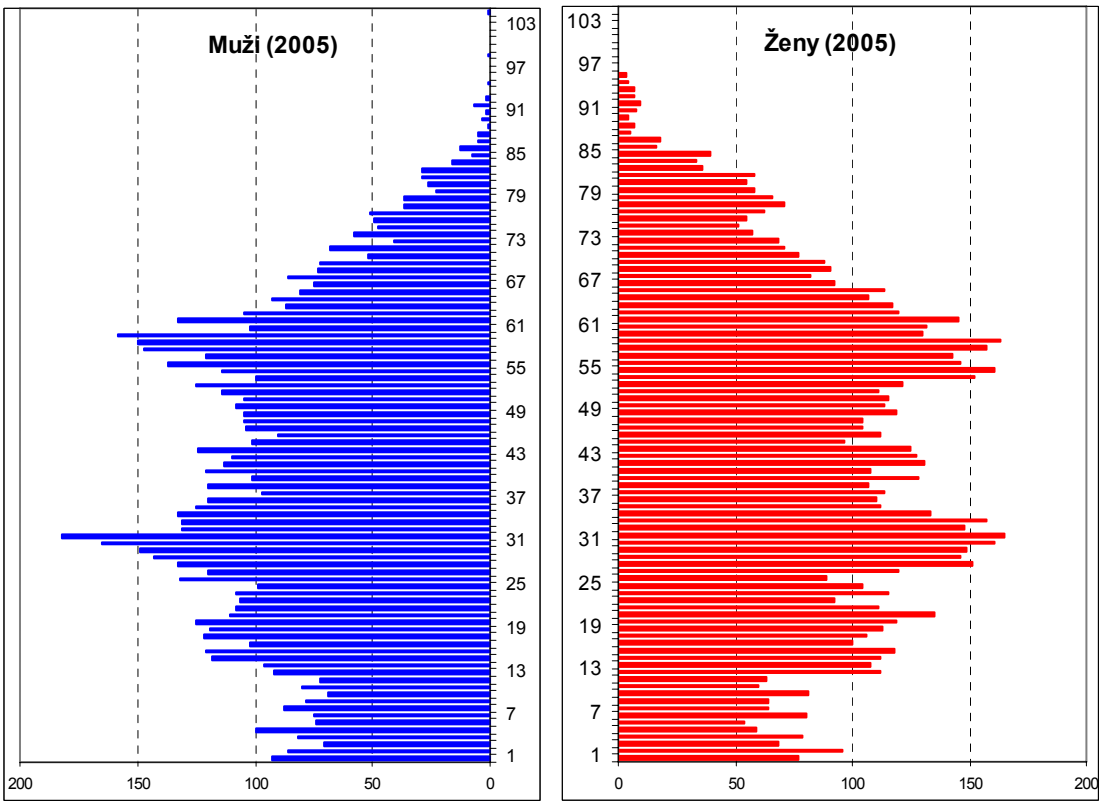

Zdroj: MÚ Kralupy nad Vltavou

5. Specifika věkového složení

Z demografického hlediska lze populaci rozčlenit na tři skupiny, resp. složky, tj. na dětskou složku (0-14 let), reprodukční složku (15-49 let – tento věkový interval vychází z rodivého věku žen) a postreprodukční složku (50 let a více). Reprodukční složka se obecně pohybuje kolem 50 %. V případě Kralup nad Vltavou tomu bylo v průměru 50,1 % (viz tabulka č. 5.1). Maxima dosáhla reprodukční složka v roce 1998 a naopak minima v roce 2005. Z hodnot v tabulce č. 5.1 je zřejmé, že reprodukční složka se v čase zmenšuje. Tento klesající trend lze velmi dobře vystihnout lineární trendovou funkcí, a to vzhledem k přibližně konstantním absolutním úbytkům této veličiny. Směrnice trendové funkce je jak pro absolutní hodnoty reprodukční složky, tak pro relativní hodnoty zanesena opět v tabulce č. 5.1. Z hodnoty této směrnice lze vyčíst, že v případě absolutních hodnot dochází každoročně k poklesu v reprodukční složce o 89 osob. V relaci k ostatním složkám klesá reprodukční složka o 0,2 % ročně (dle trendové funkce).

Tabulka č. 5.1 – Vývoj dětské, reprodukční a postreprodukční složky

Rok	Dětská složka	Reprodukční složka	Postreprodukční složka	Relativní zastoupení složek		
	0-14 let	15-49 let	50 a více let	0-14 let	15-49 let	50 a více let
1998	3004	9089	5706	0,169	0,511	0,321
1999	2925	8995	5810	0,165	0,507	0,328
2000	2829	8946	5951	0,160	0,505	0,336
2001	2706	8750	6003	0,155	0,501	0,344
2002	2650	8708	6108	0,152	0,499	0,350
2003	2541	8666	6166	0,146	0,499	0,355
2004	2512	8608	6203	0,145	0,497	0,358
2005	2451	8428	6225	0,143	0,493	0,364
Průměr	2702,250	8773,750	6021,500	0,154	0,501	0,344
Minimum	2451,000	8428,000	5706,000	0,143	0,493	0,321
Maximum	3004,000	9089,000	6225,000	0,169	0,511	0,364
Sm. odch.	201,708	220,881	189,850	0,009	0,006	0,015
Trendová funkce (směrnice)	-81,619	-88,619	75,571	-0,004	-0,002	0,0062
R^2	0,982	0,966	0,951	0,975	0,964	0,984

Zdroj: ČSÚ a vlastní výpočty

Při porovnání zbylých dvou složek je možné určit typ věkové struktury. Z relativního podílu složek je zřejmé, že postreprodukční složka převyšuje dětskou složku, a to v průměru o 19 %. Z toho plyne, že Kralupy nad Vltavou vykazují regresivní typ věkové struktury. To znamená, že v důsledku převahy postreprodukční složky nad složkou dětskou dochází ke stárnutí a úbytku počtu obyvatel. Z tabulky č. 5.1 je dále patrné, že vývoj dětské složky má klesající trend se směrnicí -81,619, resp. -0,004 (u relativního vyjádření). Jinak řečeno, dětská složka se z roku na rok snižuje přibližně o 82 dětí a v relaci k ostatním složkám o 0,4 % ročně. Opačný trend má postreprodukční složka, která roste tempem přibližně 76 osob za rok. Ve vztahu k ostatním složkám je to o 0,62 % ročně, což je rovno poklesu v dětské a

reprodukční složce. Z vývoje dětské a postreprodukční složky je zřejmé, že převaha postreprodukční složky nad dětskou se v průběhu let zvyšuje, z čehož lze vyvodit v budoucnu rychlejší úbytek obyvatelstva.

Věkovou strukturu Kralup nad Vltavou popsanou v předchozí kapitole lze dále podrobněji analyzovat s využitím charakteristik věkového složení, tj. průměrného věku, indexu stáří a indexu ekonomického zatížení.

Údaje o věkové struktuře jsou zaneseny do tabulkách č. 5.2a,b. Tabulky č. 5.2a,b se liší od tabulky č. 4.3 tím, že posouvají hranice druhé a třetí věkové kategorie, tj. namísto intervalů 15 až 59 let a 60 a více let je použito intervalů 15 až 64 let a 65 a více let. Tato úprava umožňuje vyčíslení indexu stáří a indexu ekonomického zatížení v jejich obvyklé podobě. Jinak řečeno, index stáří reprezentuje počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let a index ekonomického zatížení vyjadřuje počet dětí ve věku do 14 let a osob ve věku nad 65 let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Navíc porovnáním tabulek č. 4.3 a 5.2a, resp. 5.2b je možné určit vliv krajních hodnot na agregovanou věkovou strukturu a tedy i budoucí vývoj v seniorské kategorii.

Průměrný věk, index stáří, index ekonomického zatížení, popřípadě index závislosti I [3] a II [4] jsou charakteristiky, které se používají k hodnocení věkové struktury obyvatelstva. Průměrný věk, index stáří a index ekonomického zatížení v letech 1998 až 2005 města Kralup nad Vltavou je zanesen v tabulce č. 5.2a. Z tabulky lze vyčíst podobné tendence ve věkové struktuře, které již byly identifikovány v předchozích částech analýzy. Jinak řečeno, zmíněné charakteristiky potvrzují, že obyvatelstvo města významně stárne. Negativní trend ve vývoji vykazují všechny zmíněné ukazatele. Průměrný věk vzrostl mezi lety 1998 až 2005 z 38,12 let na 40,27 let, což je podle trendové funkce téměř o jeden rok během tří let. Vývoj indexu stáří a indexu ekonomického zatížení je pro přehlednost zanesen do grafu č. 5.1. Z grafu lze pozorovat, že index stáří v analyzovaném období roste, a to dle směrnice trendové funkce o 4,093 bodu za rok. Z toho plyne, že stále více osob ve věku 65 let a více připadá na 100 dětí ve věku 0 až 14 let. Hodnota ukazatele se tak blíže hranici 100 bodů, která vyjadřuje rovnost dětské a seniorské kategorie (nad 64 let). Index ekonomického zatížení má naopak trend mírně klesající, což znamená, že na 100 osob ve věku 15 až 64 let připadá méně osob ve věku 0 až 14 let a 65 let a více. Tento klesající trend by z hlediska ekonomické životaschopnosti obce nemusel být negativní, kdyby pokles nebyl způsoben poklesem v zastoupení dětské složky. To lze názorně pozorovat z grafu č. 5.2, tj. z vývoje ukazatelů závislosti I a II. Tabulka č. 5.2b doplňuje výše analyzované údaje o věkové struktuře Kralup nad Vltavou o charakteristiky věkové struktury v členění dle pohlaví. Z tabulky je patrné, že průměrný věk žen převyšuje průměrný věk mužů, a to v průměru o 2,68 let.

[3] Index závislosti I reprezentuje počet dětí ve věku 0 až 14 let na 100 osob ve věku 15 až 64 let.
[4] Index závislosti II je ukazatel počtu osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 15 až 64 let.

Tabulka č. 5.2a – Charakteristiky věkové struktury Kralup nad Vltavou

Rok	Věková struktura Kralup nad Vltavou			Průměrný věk	Index stáří	Index ekonomického zatížení
	0-14 let	15-64 let	65 a více let			
1998	3004	12676	2119	38,12	70,539	40,415
1999	2925	12663	2142	38,43	73,231	40,014
2000	2829	12704	2193	38,81	77,519	39,531
2001	2706	12527	2226	39,14	82,262	39,371
2002	2650	12529	2287	39,43	86,302	39,405
2003	2541	12509	2323	39,76	91,421	38,884
2004	2512	12457	2354	39,96	93,710	39,062
2005	2451	12239	2414	40,27	98,490	39,750
Průměr	2702,250	12538,000	2257,250	39,240	84,184	39,554
Minimum	2451,000	12239,000	2119,000	38,116	70,539	38,884
Maximum	3004,000	12704,000	2414,000	40,268	98,490	40,415
Sm. odch.	201,708	150,822	104,635	0,755	10,047	0,498
Trendová fce (směrnice)	-81,619	-55,619	42,571	0,3075	4,093	-0,1348
R^2	0,982	0,816	0,993	0,996	0,996	0,439

Zdroj: ČSÚ a vlastní výpočty

Tabulka č. 5.2b – Charakteristiky věkové struktury Kralup nad Vltavou – dle pohlaví

		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Podíl věkových kategorií	0-14 let	0,17	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,14
	15-64 let	0,71	0,71	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72
	65 a více let	0,12	0,12	0,12	0,13	0,13	0,13	0,14	0,14
Obyvatelstvo - celkem		17799	17730	17726	17459	17466	17373	17323	17104
Podíl věkových kategorií - muži	0-14 let	0,17	0,17	0,17	0,17	0,16	0,16	0,15	0,15
	15-64 let	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,72
	65 a více let	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,12
Muži - celkem		8720	8696	8685	8559	8534	8475	8438	8249
Index stáří - muži		56,10	58,70	60,35	63,05	66,95	72,29	74,50	78,49
Průměrný věk - muži		36,91	37,24	37,55	37,68	37,98	38,30	38,47	38,82
Podíl věkových kategorií ženy	0-14 let	0,16	0,16	0,15	0,14	0,14	0,14	0,14	0,13
	15-64 let	0,70	0,70	0,70	0,71	0,71	0,71	0,71	0,71
	65 a více let	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15	0,16	0,16
Ženy - celkem		9079	9034	9041	8900	8932	8898	8885	8855
Index stáří - ženy		85,41	88,40	96,03	103,50	107,71	112,37	114,51	120,14
Průměrný věk - ženy		39,28	39,58	40,02	40,54	40,81	41,16	41,37	41,61

Zdroj: vlastní výpočty

Ukazatel závislosti I, tj. počet dětí ve věku 0 až 14 let na 100 osob ve věku 15 až 64 let má výrazně klesající trend, směrnice funkce -0,56, tj. stále méně dětí připadá na osoby v produktivním věku. Naopak ukazatel index závislosti II, vyjadřující počet osob ve věku nad 64 let na 100 osob ve věku 15 až 64 let má trend rostoucí se směrnicí 0,421. Právě výrazný pokles indexu závislosti I způsobuje, že index ekonomického zatížení klesá, avšak při vyšším zastoupení osob nad 64 let a vzhledem ke stárnutí obyvatelstva lze tento vývoj považovat za negativní a z hlediska budoucího vývoje za rizikový.

Graf č. 5.1 – Index stáří a index ekonomického zatížení

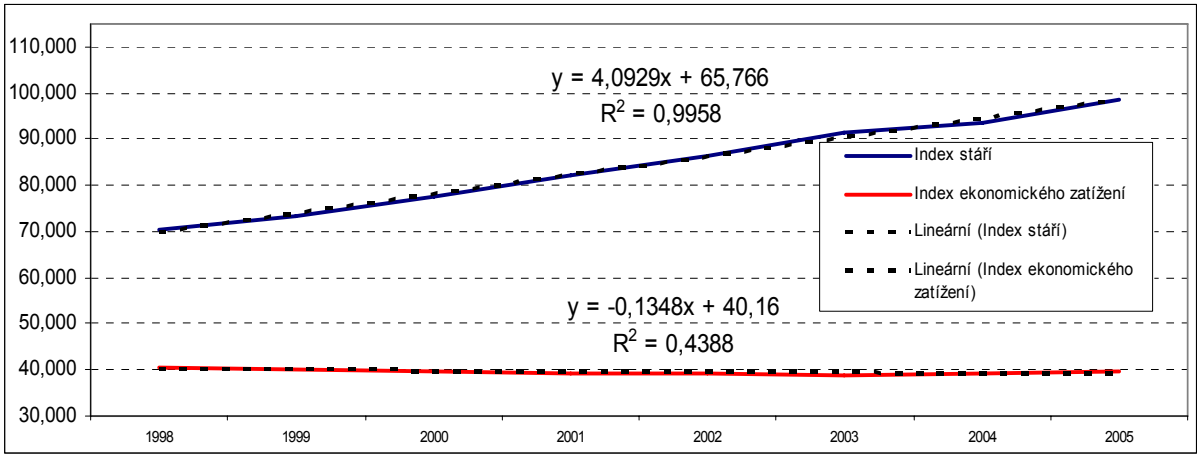

Graf č. 5.2 – Index závislosti I a II

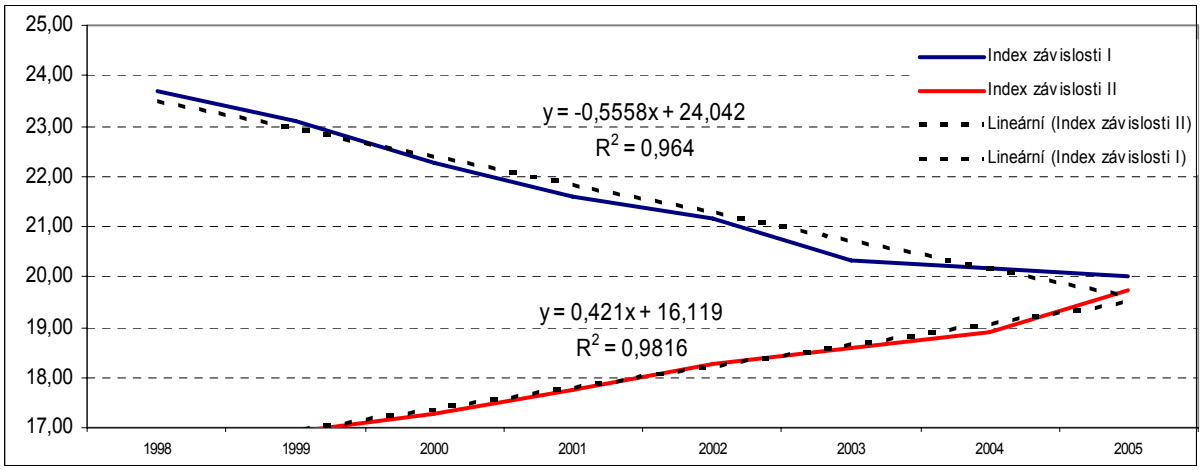

Tabulka č. 5.3 – Věková struktura obyvatelstva Středočeského kraje

Rok	Věková struktura Středočeského kraje			Průměrný věk	Index stáří	Index ekonomického zatížení
	0-14 let	15-64 let	65 a více let			
2002	175327	173291	172642	39,49	91,51	42,35
2003	792908	801633	809790	39,67	92,83	41,69
2004	160439	160871	161639	39,84	93,63	41,28
Rok	Věková struktura Středočeského kraje - muži					
2002	89922	88928	88592	37,98	69,58	38,16
2003	399586	404215	407888	38,18	70,70	37,55
2004	62568	62874	63441	38,37	71,61	37,27
Rok	Věková struktura Středočeského kraje - ženy					
2002	85405	84363	84050	40,94	114,60	46,60
2003	393322	397418	401902	41,10	116,16	45,89
2004	97871	97997	98198	41,24	116,83	45,35

Zdroj: ČSÚ a vlastní výpočty

Při porovnání vývoje v Kralupech nad Vltavou s vývojem ve Středočeském kraji lze dospět k následujícím závěrům. Průměrný věk ve Středočeském kraji mezi lety 2002 až 2004 vzrostl na hodnotu 39,84 (viz tabulka č. 5.3), což se téměř shoduje s průměrným věkem obyvatelstva v Kralupech nad Vltavou. Index stáří meziročně taktéž roste a dosahuje v roce

2004 opět obdobné výše jako index stáří Kralup nad Vltavou. Index ekonomického zatížení je ve Středočeském kraji přibližně o dva body vyšší. Z toho lze usuzovat, že obyvatelstvo Kralup nad Vltavou stárne přibližně stejně jako obyvatelstvo Středočeského kraje jako celku.

6. Obyvatelstvo jednotlivých obcí regionu

Údaje o struktuře obyvatelstva jednotlivých obcí podle pohlaví a věku jsou za rok 2005 zaneseny v tabulce č. 6.1. Souhrnné hodnocení struktury obyvatelstva jak podle pohlaví, tak podle věku za obce v okresu Mělník je v tomto případě poněkud složitější, jelikož jednotlivé charakteristiky jsou velice variabilní, a jsou z velké části závislé na velikosti, resp. významnosti obce. V následujícím textu budou proto vyzdviženy jen ty nejdůležitější charakteristiky, týkající se především největších obcí regionu a dále obcí v okolí Kralup nad Vltavou.

Struktura obyvatel podle pohlaví v jednotlivých obcích okresu Mělník se v poměru muži/ženy pohybuje kolem hodnoty 1. To znamená, že zastoupení mužů a žen je v některých obcích rovnocenné, v některých převažují ženy a v jiných zase muži. Převaha žen je především v obcích větších. V menších obcích tato populační charakteristika neplatí, a to právě z důvodu nízkého počtu obyvatel, který způsobuje zkreslení tohoto rozdělení. Typickým příkladem je obec Borek se 193 obyvateli, u nichž poměr muži/ženy nabývá hodnoty 1,271. Naopak největší obce jako Mělník (0,938), Kralupy nad Vltavou (0,932) a Neratovice (0,951) se pohybují na republikové úrovni tohoto poměrového ukazatele.

Věková struktura je v jednotlivých obcích opět silně determinována jednak velikostí obce (podle počtu obyvatel), její polohou (vzhledem k centrům dojížďky za prací) a významností. Největší obce okresu Mělník města Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice mají velmi podobnou věkovou strukturu. Především pak věková struktura Mělníka a Kralup nad Vltavou je téměř shodná. Neratovice mají o něco nižší zastoupení v kategoriích 0-14 let a 60 a více let.

Vzhledem k vysoké variabilitě věkové struktury jednotlivých obcí okresu Mělník je vhodné k hodnocení věkové struktury využít index stáří. Index „stáří“[5], vč. pořadí obcí dle jeho hodnoty je uveden opět v tabulce č. 6.1. Z uvedeného pořadí plyne, že mezi pět obcí s nejnižším indexem „stáří“ patří Lobeč (64,1), Nebužely (77,92), Býkev (80,3), Malý Újezd (81,21) a Chlumín (84,51). Naopak nejvyšších hodnot indexu „stáří“ dosahují Kanina (650), Újezdec (575), Jeviněves (400), Dolní Zimoř (400) a Vidim (310). Obce Mělník a Kralupy nad Vltavou mají index „stáří“ velice blízký, tj. 147,31, resp. 145,04. Index „stáří“ obce Neratovice nabývá mezi těmito třemi největšími obcemi okresu Mělník nejpříznivějších hodnot, tj. 100,19.

[5] Index stáří, jak je v této kapitole použit, je vzhledem k disponibilnosti údajů počítán jako počet osob ve věku nad 60 let (včetně) na 100 dětí ve věku do 14 let.

Tabulka č. 6.1 – Struktura obyvatel dle pohlaví a věku v jednotlivých obcích regionu

Obec	Struktura obyvatel dle pohlaví (2005)				2005								
					Věková struktura			Podíl věkové kategorie na celku					
	Muži	Ženy	Celkem	Muži/Ženy	0-14 let	15-59 let	60 a více let	0-14 let	15-59 let	60 a více let	Index "stáří"	Pořadí obcí podle indexu "stáří" *	Index ekono-mického "zatížení" *
Borek	108	85	193	1,271	36	112	45	0,187	0,580	0,233	125,00	35.	72,32
Býkev	191	179	370	1,067	66	251	53	0,178	0,678	0,143	80,30	3.	47,41
Byšice	596	618	1214	0,964	212	772	230	0,175	0,636	0,189	108,49	22.	57,25
Cítov	546	525	1071	1,040	194	681	196	0,181	0,636	0,183	101,03	15.	57,27
Čečelice	291	300	591	0,970	97	365	129	0,164	0,618	0,218	132,99	40.	61,92
Dobřeň	89	71	160	1,254	27	92	41	0,169	0,575	0,256	151,85	52.	73,91
Dolní Beřkovice	642	658	1300	0,976	252	829	219	0,194	0,638	0,168	86,90	6.	56,82
Dolní Zimoř	31	34	65	0,912	4	45	16	0,062	0,692	0,246	400,00	67.	44,44
Dřínov	**172**	**199**	**371**	**0,864**	**76**	**226**	**69**	**0,205**	**0,609**	**0,186**	**90,79**	**8.**	**64,16**
Dřísy	356	366	722	0,973	116	446	160	0,161	0,618	0,222	137,93	42.	61,88
Horní Počaply	492	602	1094	0,817	226	617	251	0,207	0,564	0,229	111,06	24.	77,31
Hořín	345	360	705	0,958	100	461	144	0,142	0,654	0,204	144,00	47.	52,93
Hostín	111	111	222	1,000	32	156	34	0,144	0,703	0,153	106,25	17.	42,31
Hostín u Vojkovic	**163**	**157**	**320**	**1,038**	**34**	**223**	**63**	**0,106**	**0,697**	**0,197**	**185,29**	**58.**	**43,50**
Chlumín	214	212	426	1,009	71	295	60	0,167	0,692	0,141	84,51	5.	44,41
Chorušice	235	224	459	1,049	62	296	101	0,135	0,645	0,220	162,90	54.	55,07
Chvatěruby	**219**	**227**	**446**	**0,965**	**80**	**293**	**73**	**0,179**	**0,657**	**0,164**	**91,25**	**10.**	**52,22**
Jeviněves	94	82	176	1,146	14	106	56	0,080	0,602	0,318	400,00	68.	66,04
Kadlín	66	66	132	1,000	22	74	36	0,167	0,561	0,273	163,64	55.	78,38
Kanina	25	20	45	1,250	2	30	13	0,044	0,667	0,289	650,00	70.	50,00
Kly	492	479	971	1,027	154	629	188	0,159	0,648	0,194	122,08	33.	54,37
Kokořín	183	200	383	0,915	58	270	55	0,151	0,705	0,144	94,83	11.	41,85
Konětopy	138	127	265	1,087	35	163	67	0,132	0,615	0,253	191,43	59.	62,58
Kostelec nad Labem	1536	1595	3131	0,963	491	2006	634	0,157	0,641	0,202	129,12	37.	56,08
Kozomín	**133**	**153**	**286**	**0,869**	**36**	**169**	**81**	**0,126**	**0,591**	**0,283**	**225,00**	**63.**	**69,23**
Kralupy nad Vltavou	**8249**	**8855**	**17104**	**0,932**	**2451**	**11098**	**3555**	**0,143**	**0,649**	**0,208**	**145,04**	**48.**	**54,12**
Křenek	109	116	225	0,940	25	148	52	0,111	0,658	0,231	208,00	61.	52,03
Ledčice	**279**	**294**	**573**	**0,949**	**98**	**366**	**109**	**0,171**	**0,639**	**0,190**	**111,22**	**25.**	**56,56**
Lhota	166	187	353	0,888	50	224	79	0,142	0,635	0,224	158,00	53.	57,59

Lhotka	111	124	235	0,895	25	142	68	0,106	0,604	0,289	272,00	64.	65,49
Liběchov	494	481	975	1,027	147	634	194	0,151	0,650	0,199	131,97	39.	53,79
Libiš	935	950	1885	0,984	251	1222	412	0,133	0,648	0,219	164,14	56.	54,26
Liblice	234	229	463	1,022	72	319	72	0,156	0,689	0,156	100,00	12.	45,14
Lobeč	66	70	136	0,943	39	72	25	0,287	0,529	0,184	64,10	1.	88,89
Lužec nad Vltavou	662	651	1313	1,017	193	840	280	0,147	0,640	0,213	145,08	49.	56,31
Malý Újezd	418	441	859	0,948	165	560	134	0,192	0,652	0,156	81,21	4.	53,39
Medonosy	53	53	106	1,000	13	67	26	0,123	0,632	0,245	200,00	60.	58,21
Mělnické Vtelno	394	419	813	0,940	121	524	168	0,149	0,645	0,207	138,84	44.	55,15
Mělník	9257	9867	19124	0,938	2661	12543	3920	0,139	0,656	0,205	147,31	50.	52,47
Mšeno	668	816	1484	0,819	245	905	334	0,165	0,610	0,225	136,33	41.	63,98
Nebužely	192	219	411	0,877	77	274	60	0,187	0,667	0,146	77,92	2.	50,00
Nedomice	154	140	294	1,100	46	194	54	0,156	0,660	0,184	117,39	29.	51,55
Nelahozeves	**695**	**672**	**1367**	**1,034**	**220**	**842**	**305**	**0,161**	**0,616**	**0,223**	**138,64**	**43.**	**62,35**
Neratovice	7925	8332	16257	0,951	2615	11022	2620	0,161	0,678	0,161	100,19	13.	47,50
Nosálov	77	77	154	1,000	20	92	42	0,130	0,597	0,273	210,00	62.	67,39
Nová Ves	**435**	**414**	**849**	**1,051**	**103**	**557**	**189**	**0,121**	**0,656**	**0,223**	**183,50**	**57.**	**52,42**
Obříství	538	520	1058	1,035	166	714	178	0,157	0,675	0,168	107,23	20.	48,18
Ovčáry	200	211	411	0,948	68	265	78	0,165	0,645	0,190	114,71	27.	55,09
Řepín	281	290	571	0,969	78	382	111	0,137	0,669	0,194	142,31	45.	49,48
Spomyšl	211	223	434	0,946	83	278	73	0,191	0,641	0,168	87,95	7.	56,12
Stránka	113	107	220	1,056	39	134	47	0,177	0,609	0,214	120,51	31.	64,18
Střemy	168	185	353	0,908	63	223	67	0,178	0,632	0,190	106,35	18.	58,30
Tišice	740	794	1534	0,932	266	932	336	0,173	0,608	0,219	126,32	36.	64,59
Tuhaň	275	285	560	0,965	113	344	103	0,202	0,614	0,184	91,15	9.	62,79
Tupadly	66	62	128	1,065	24	78	26	0,188	0,609	0,203	108,33	21.	64,10
Újezdec	**42**	**50**	**92**	**0,840**	**4**	**65**	**23**	**0,043**	**0,707**	**0,250**	**575,00**	**69.**	**41,54**
Úžice	**387**	**378**	**765**	**1,024**	**130**	**478**	**157**	**0,170**	**0,625**	**0,205**	**120,77**	**32.**	**60,04**
Velký Borek	454	421	875	1,078	145	558	172	0,166	0,638	0,197	118,62	30.	56,81
Veltrusy	**816**	**856**	**1672**	**0,953**	**283**	**1062**	**327**	**0,169**	**0,635**	**0,196**	**115,55**	**28.**	**57,44**
Vidim	90	90	180	1,000	20	98	62	0,111	0,544	0,344	310,00	66.	83,67
Vojkovice	**313**	**350**	**663**	**0,894**	**111**	**408**	**144**	**0,167**	**0,615**	**0,217**	**129,73**	**38.**	**62,50**
Vraňany	425	422	847	1,007	133	551	163	0,157	0,651	0,192	122,56	34.	53,72
Všestudy	**158**	**171**	**329**	**0,924**	**30**	**215**	**84**	**0,091**	**0,653**	**0,255**	**280,00**	**65.**	**53,02**
Všetaty	1000	1023	2023	0,978	298	1296	429	0,147	0,641	0,212	143,96	46.	56,10

Vysoká	396	386	782	1,026	149	483	150	0,191	0,618	0,192	100,67	14.	61,90
Zálezlice	191	167	358	1,144	67	222	69	0,187	0,620	0,193	102,99	16.	61,26
Záryby	380	369	749	1,030	124	490	135	0,166	0,654	0,180	108,87	23.	52,86
Zlončice	**100**	**92**	**192**	**1,087**	**24**	**132**	**36**	**0,125**	**0,688**	**0,188**	**150,00**	**51.**	**45,45**
Zlosyň	**184**	**176**	**360**	**1,045**	**63**	**226**	**71**	**0,175**	**0,628**	**0,197**	**112,70**	**26.**	**59,29**
Želízy	235	249	484	0,944	85	308	91	0,176	0,636	0,188	107,06	19.	57,14

Zdroj: ČSÚ

* Vzhledem k disponibilitě dat index stáří zde reprezentuje počet osob ve věku nad 60 let (včetně) na 100 dětí ve věku do 14 let, obdobně index ekonomického zatížení je vyjádřen jako počet dětí ve věku do 14 let a osob ve věku nad 60 let (včetně) na 100 osob ve věku 15 až 59 let.

Tabulka č. 6.2 - Struktura obyvatel dle pohlaví a věku - doplněk

Obec	Struktura obyvatel dle pohlaví (2005)				2005							
					Věková struktura			Podíl věkové kategorie na celku				
	Muži	Ženy	Celkem	Muži/Ženy	0-14 let	15-59 let	60 a více let	0-14 let	15-59 let	60 a více let	Index "stáří"	Index ekono-mického "zatížení"
Dolany	370	354	724	1,045	114	472	138	0,157	0,652	0,191	121,05	53,39
Olovnice	222	247	469	0,899	83	280	106	0,177	0,597	0,226	127,71	67,50
Postřižín	189	192	381	0,984	54	251	76	0,142	0,659	0,199	140,74	51,79

Zdroj: ČSÚ

Z hodnot indexu „stáří“ a uvedeného pořadí obcí dle tohoto indexu plyne, že velikost obce, její poloha a významnost jsou klíčovými faktory determinujícími toto pořadí. Index ekonomického „zatížení“ pak dokresluje životaschopnost dané obce.

V tabulce 6.1 jsou dále zvýrazněny obce, které patří pod Kralupy nad Vltavou, jako obce s rozšířenou působností. Tabulka 6.2 obsahuje obce, jež patří do působnosti Kralup nad Vltavou, avšak, které spadají již do jiných okresů.

7. Prognóza věkového složení obyvatelstva

Prognóza věkového složení obyvatelstva Kralup nad Vltavou je založena na propočtech živě narozených dětí na základě měr plodnosti zveřejňovaných Českým statistickým úřadem pro Středočeský kraj a na výpočtech úmrtnosti obyvatelstva v jednotlivých věkových kategoriích s využitím úmrtnostních tabulek pro Středočeský kraj v členění na muže a ženy (zdroj opět ČSÚ). Tabulka č. 7.1 uvádí výsledky prognózy pro roky 2010, 2015, 2020 a 2025. Celková délka prognostického horizontu, tj. 20 let, je zde považována za dostatečnou pro posouzení charakteru vývoje věkového složení Kralup nad Vltavou. Tabulka č. 7.1 dále obsahuje údaje a charakteristiky umožňující podrobný rozbor specifik tohoto vývoje.

Z údajů v tabulce je patrné, že průměrný věk v Kralupech nad Vltavou se bude v nadcházejících dvaceti letech neustále zvyšovat. V roce 2010 by měl dosáhnout 41,8 let, v roce 2015 43,2 let, v roce 2020 44,5 let a v roce 2025 45,8 let. To znamená, že za deset let by se měl průměrný věk oproti současné úrovni zvýšit o 3,07 let. Mezi roky 2015 a 2025 by mělo dojít k dalšímu nárůstu, a to o 2,6 let. Celkově by tak mělo dojít k nárůstu průměrného věku v horizontu dvaceti let o 5,53 let. Tento nárůst lze považovat za velmi výrazný a rizikový. Z podílů věkových kategorií v jednotlivých obdobích prognostického horizontu lze vysledovat, že mezi věkovými kategoriemi bude docházet k posunům. Kategorie 0 – 14 let a 15 – 64 let budou slábnout a naopak bude přibývat obyvatel starších 65 let. To znamená, že v celkové struktuře relativní úbytek kategorií 0 – 14 let a 15 – 64 let bude ve prospěch kategorie 65 a více let. Z těchto pohybů je zřejmé, že populace v Kralupech nad Vltavou bude stárnout. Pro dokreslení reprodukční schopnosti města, resp. pro určení typu věkové struktury jsou v tabulce dále uvedeny podíly zastoupení dětské, reprodukční a postreprodukční složky v jednotlivých obdobích. Z těchto relací je patrné, že dětská a reprodukční složka Kralup nad Vltavou bude klesat ve prospěch složky postreprodukční. Dětská složka dosahuje v roce 2010 jedné třetiny složky postreprodukční. V roce 2025 je postreprodukční složka dokonce čtyřnásobně větší než složka dětská. Postreprodukční složka tedy bude převyšovat složku dětskou, přičemž tento rozdíl se bude v průběhu let neustále zvyšovat. Takovýto typ regresivní věkové struktury bude znamenat rychlejší úbytek obyvatelstva. Stárnutí populace lze dále dokreslit údaji o velikostech indexu stáří v jednotlivých letech prognostického horizontu. Z hodnot tohoto indexu plyne, že zatímco v roce 2010 bude připadat na 100 dětí ve věku 0 až 14 let 125 obyvatel starších 65 let, pak v roce 2025 tomu již bude 198 obyvatel.

Tabulka č. 7.1 – Prognóza věkového složení obyvatelstva Kralup nad Vltavou

		Období prognostického horizontu			
		2010	2015	2020	2025
Věková struktura	0-14 let	2244	2171	1941	1713
	15-64 let	11824	11016	10554	10143
	65 a více let	2805	3311	3471	3394
Podíl věkových kategorií	0-14 let	13,30	13,16	12,16	11,23
	15-64 let	70,08	66,77	66,10	66,51
	65 a více let	16,63	20,07	21,74	22,25
Index stáří		125,03	152,51	178,81	198,13
Průměrný věk		41,8	43,2	44,5	45,8
Podíl věkových kategorií - muži	0-14 let	14,54	14,35	13,16	12,18
	15-64 let	71,15	68,05	68,29	69,15
	65 a více let	14,31	17,60	18,55	18,67
Index stáří - muži		98,37	122,69	140,92	153,24
Průměrný věk - muži		40,2	41,5	42,7	43,8
Podíl věkových kategorií ženy	0-14 let	12,14	12,06	11,23	10,36
	15-64 let	69,08	65,58	64,08	64,09
	65 a více let	18,78	22,36	24,69	25,55
Index stáří - ženy		154,74	185,41	219,80	246,69
Průměrný věk - ženy		43,2	44,7	46,1	47,5
Relativní zastoupení složek	dětská složka 0 - 14 let	0,13	0,13	0,12	0,11
	reprodukční složka 15 - 49 let	0,49	0,47	0,47	0,43
	postreprodukční složka 50 a více let	0,38	0,40	0,41	0,45

Zdroj: vlastní výpočty

Tabulka č. 7.1 dále obsahuje prognózy věkového složení obyvatelstva v členění na muže a ženy, resp. jejich agregované údaje v podobě struktury věkových kategorií. Ze srovnání těchto údajů plyne, že ve věkové struktuře žen je z větší míry zastoupena kategorie 65 a více let, což je způsobeno vyšší úmrtností mužů, tzv. mužskou nadúmrtností. Průměrný věk žen je tak ve všech letech vyšší než průměrný věk mužů. Vzhledem k vývoji populace a mužské nadúmrtnosti se pak rozdíl mezi průměrným věkem mužů a žen bude zvyšovat. Z indexu stáří je rovněž patrný vyšší podíl věkové kategorie 65 a více let u žen. Velikost indexu stáří mužů v roce 2010 je 98,37, tj. na 100 chlapců ve věku 0 až 14 let připadá 98,37 mužů ve věku nad 65 let. Velikost indexu stáří žen je pak významně vyšší. V roce 2010 nabývá hodnoty 154,74, tj. na 100 dívek ve věku 0 až 14 let připadá 154,74 žen starších 65 let. V roce 2025 se pak hodnoty indexu stáří jak mužů, tak žen významně zvyšují, což dokládá stárnutí populace. V roce 2025 tak na 100 chlapců ve věku 0 až 14 let připadá 153,24 mužů v kategorii 65 a více let a na 100 dívek ve věku 0 až 14 let připadá dokonce 246,69 žen starších 65 let.

Graf č. 7.1 – Prognóza věkového složení pro rok 2010

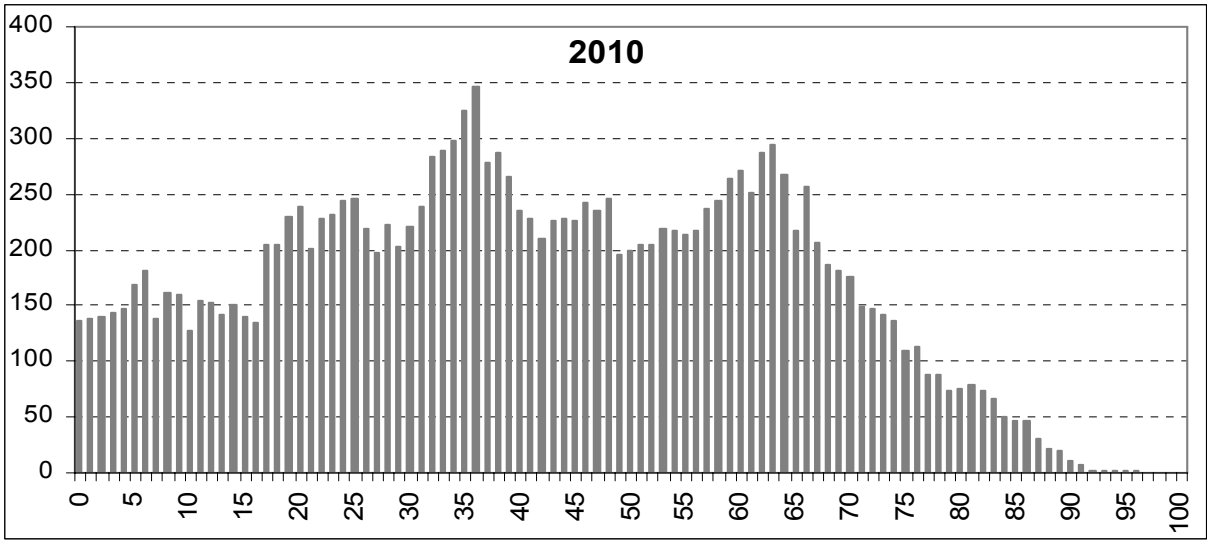

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7.2 – Prognóza věkového složení pro rok 2015

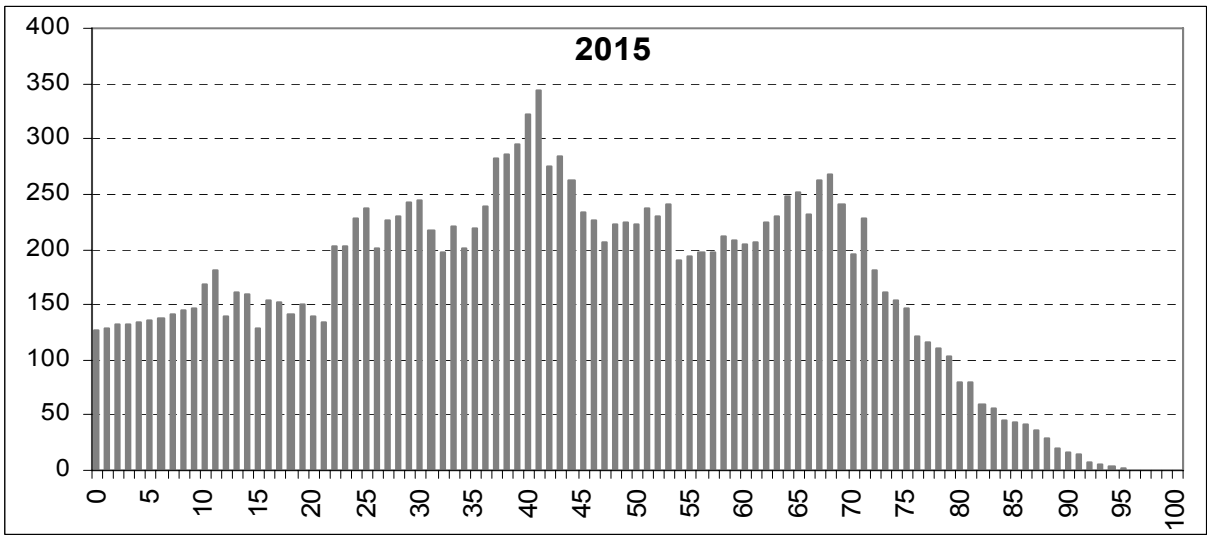

Zdroj: vlastní výpočty

Grafy č. 7.1 až 7.8 názorně prezentují prognózu věkového složení pro výše analyzovaná období bez agregace údajů do širokých věkových intervalů. Jinak řečeno grafy č. 7.1 až 7.4 uvádějí četnosti v jednotlivých věkových kategoriích bez rozlišení pohlaví. Grafy č. 7.5 až 7.8 ukazují počty mužů a žen v jednotlivých věkových kategoriích, tj. reprezentují tzv. stromy života pro daná období prognostického horizontu. Grafy přehledně znázorňují a dokreslují výše uvedené skutečnosti. Při jejich podrobném rozboru a jejich srovnáním lze dojít k závěru, že při zachování nastolených tendencí, tj. za daného reprodukčního modelu, ze kterého se vychází při výpočtu celkového počtu živě narozených dětí v podobě měr plodnosti, při významně se neměnících pravděpodobnostech dožití a dále za předpokladu nízké úrovně

migrací, tj. v míře nenarušující tyto tendence, bude populace v Kralupech nad Vltavou významně ubývat a dále stárnout.

Graf č. 7.3 – Prognóza věkového složení pro rok 2020

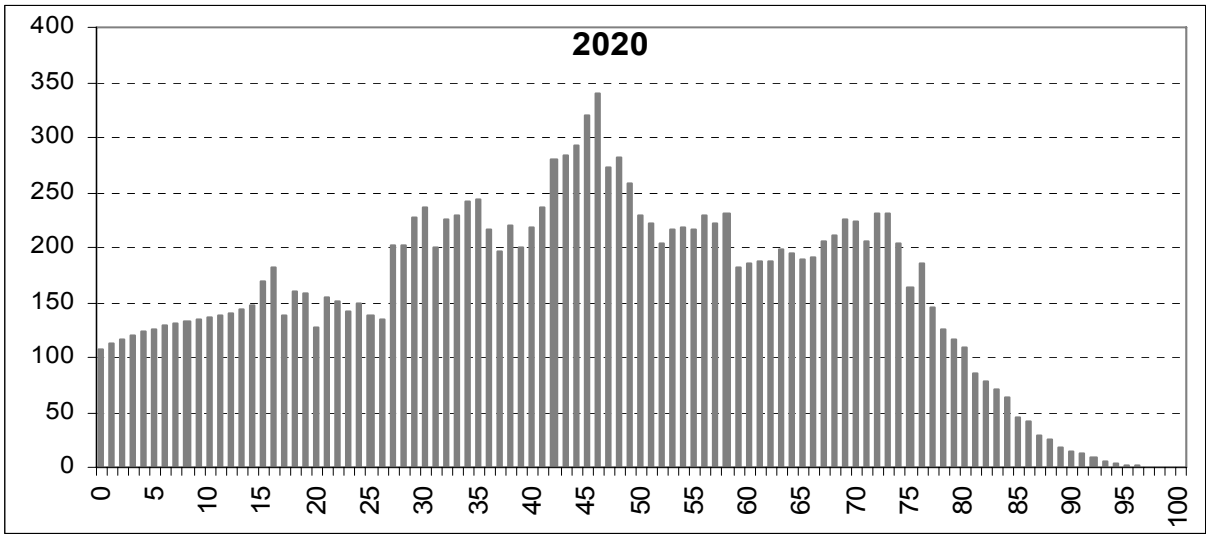

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7.4 – Prognóza věkového složení pro rok 2025

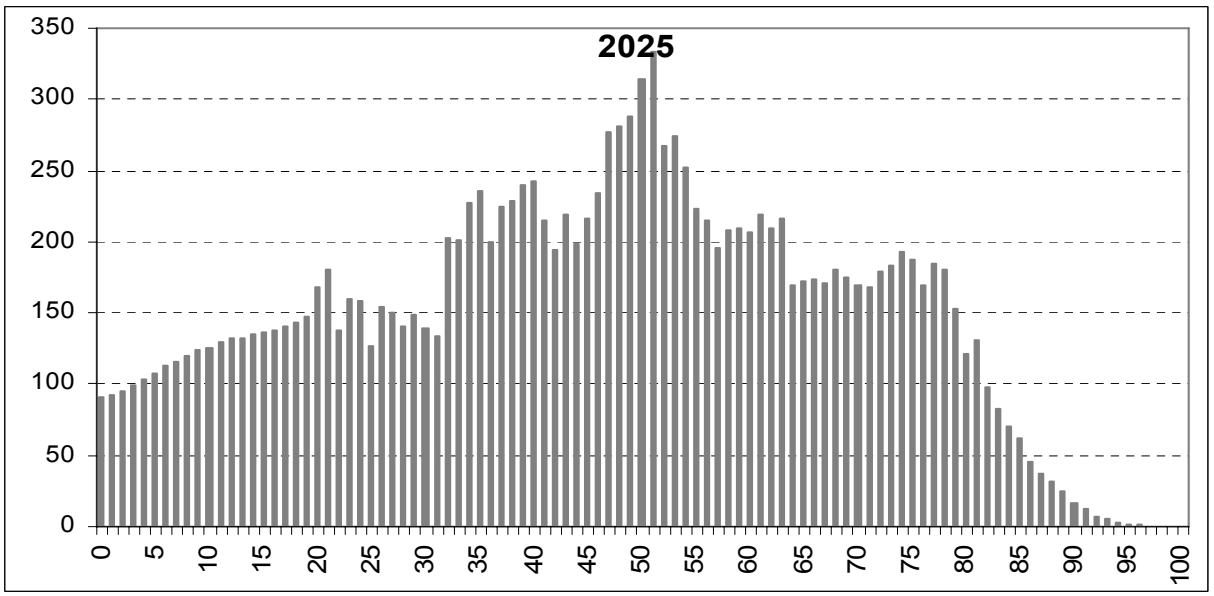

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7.5 – Prognóza věkového složení pro rok 2010 – muži a ženy

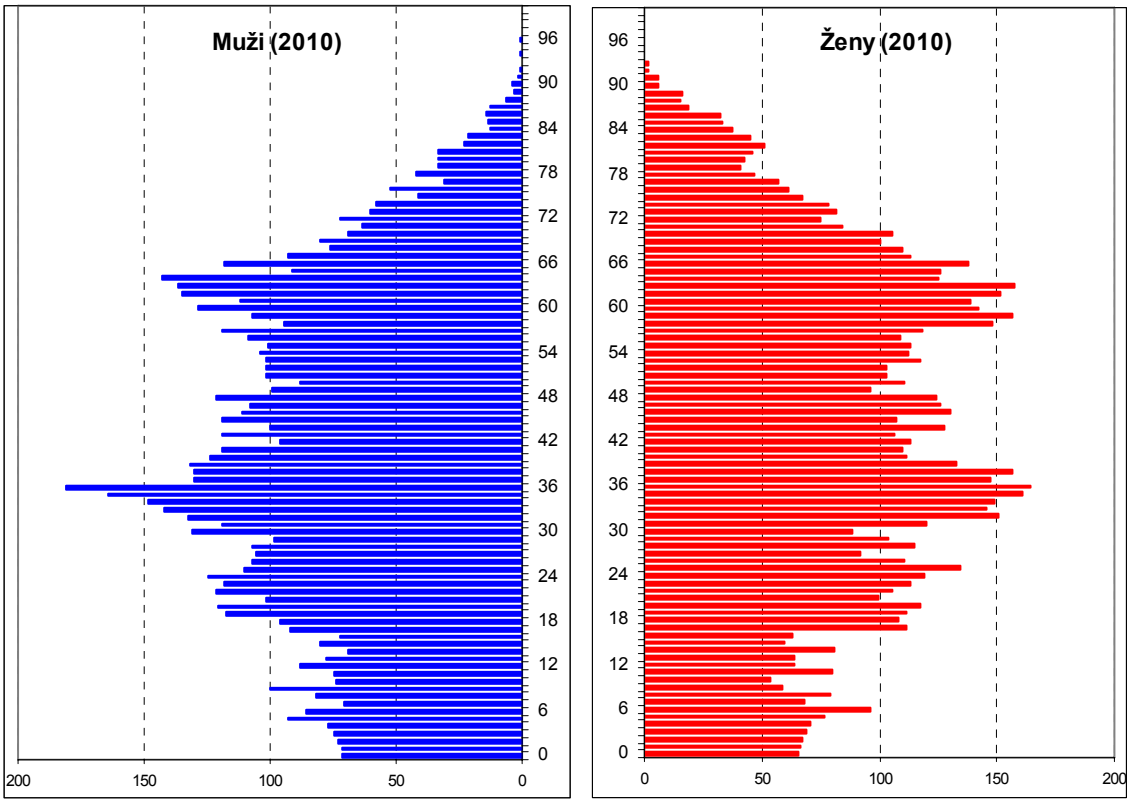

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7.6 – Prognóza věkového složení pro rok 2015 – muži a ženy

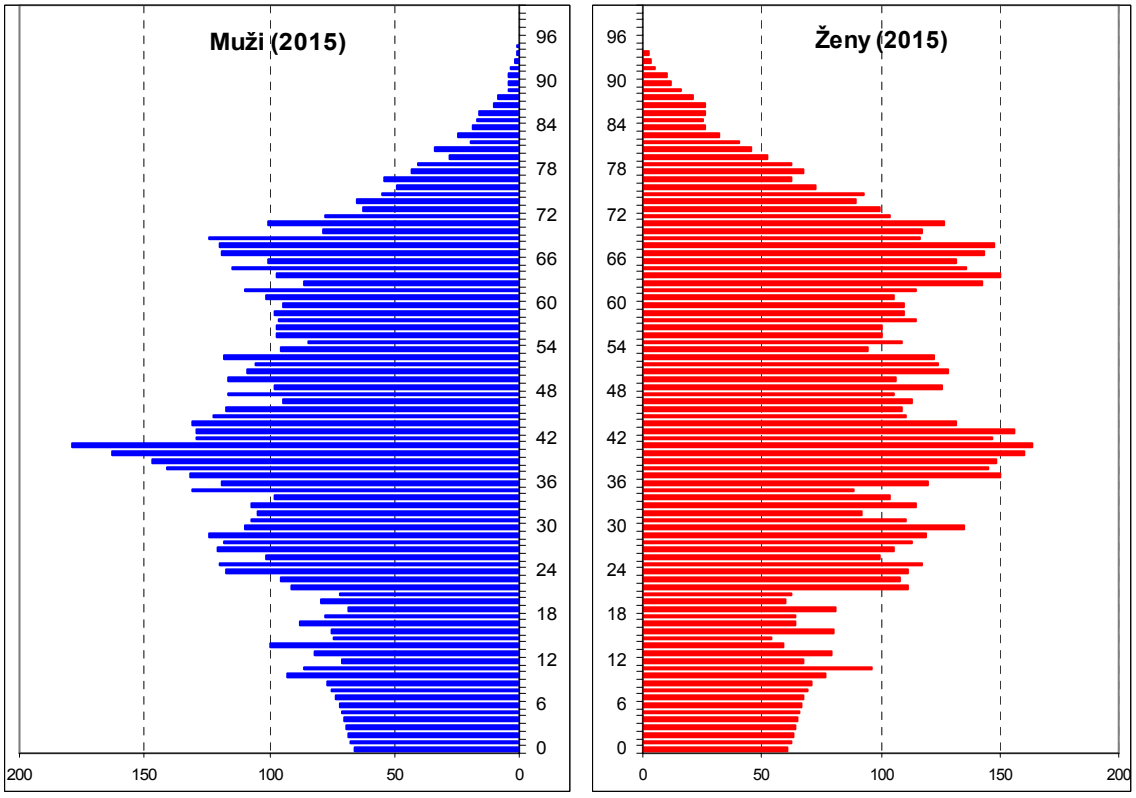

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7.7 – Prognóza věkového složení pro rok 2020 – muži a ženy

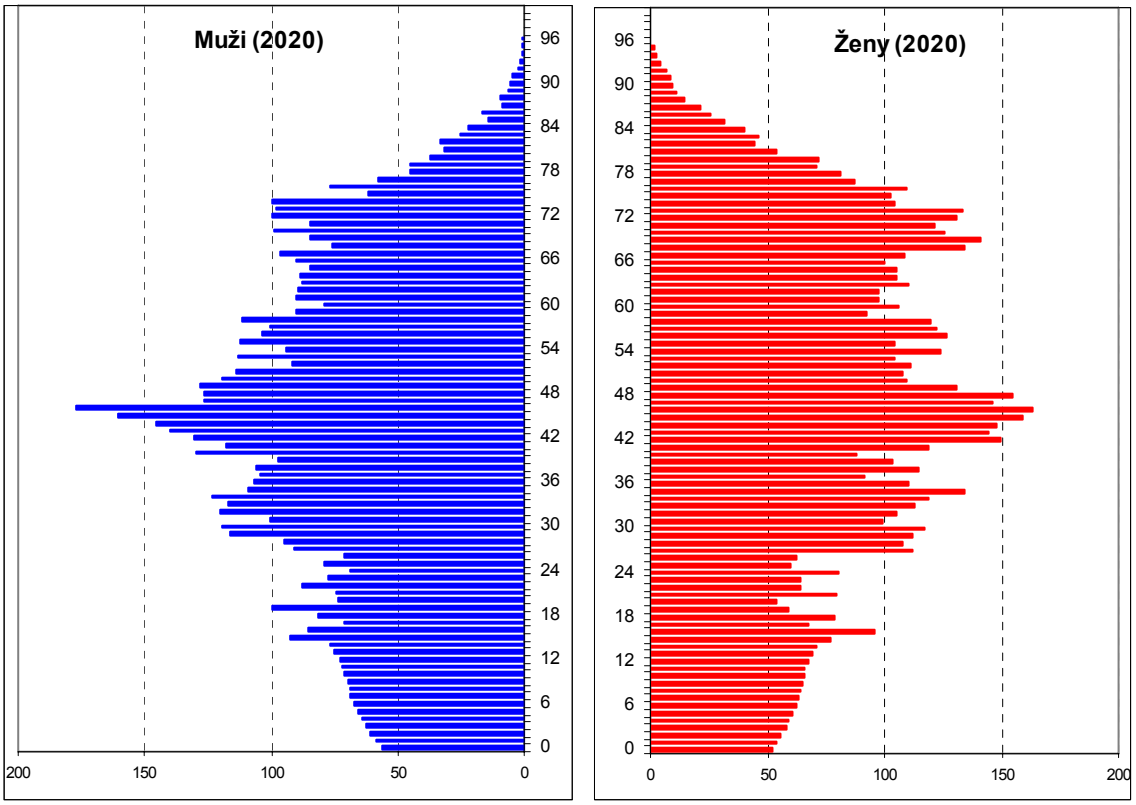

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 7.8 – Prognóza věkového složení pro rok 2025 – muži a ženy

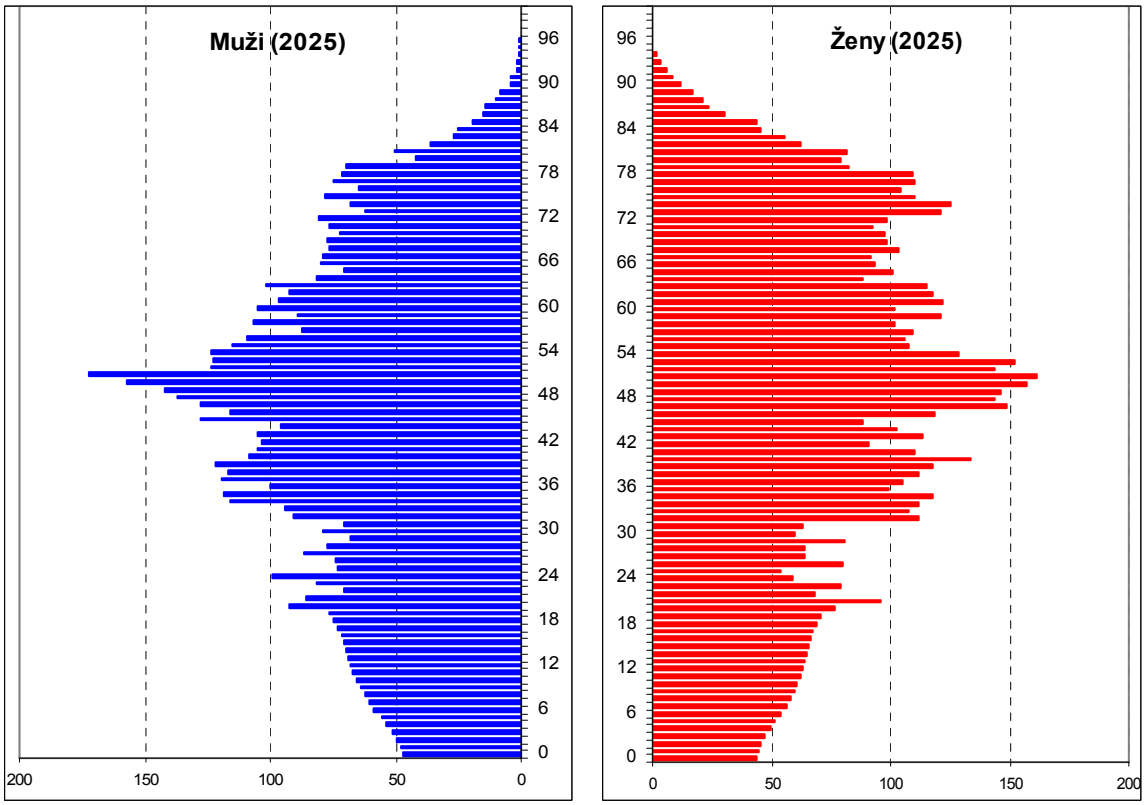

Zdroj: vlastní výpočty

8. Rodinný stav obyvatelstva

Tabulka č. 8.1 – Domácnosti podle typu a počtu členů – Kralupy nad Vltavou (SLDB 1991 a 2001)

SLDB 2001	Celkem		Domácnosti s počtem členů					Průměrný počet členů
	počet	v %	1	2	3	4	5 a více	
Hospodařící domácnosti celkem	**7 582**	**100,0**	**2 411**	**2 249**	**1 459**	**1 205**	**258**	**2,30**
v tom tvořené:								
1 cenzovou domácností	7 498	98,9	2 411	2 249	1 459	1 171	208	2,28
2 a více cenzovými domácnostmi	84	1,1	x	-	-	34	50	4,93
Cenzové domácnosti celkem	**7 668**	**100,0**	**2 411**	**2 364**	**1 497**	**1 187**	**209**	**2,28**
v tom:								
úplné rodiny	4 067	53,0	x	1 599	1 143	1 131	194	2,99
bez závislých dětí	2 307	30,1	x	1 599	542	151	15	2,39
se závislými dětmi	1 760	23,0	x	x	601	980	179	3,79
neúplné rodiny	1 056	13,8	x	638	350	53	15	2,48
bez závislých dětí	393	5,1	x	308	73	9	3	2,25
se závislými dětmi	663	8,6	x	330	277	44	12	2,61
vícečlenné nerodinné domácnosti	134	1,7	x	127	4	3	-	2,07
domácnosti jednotlivců	2 411	31,4	2 411	x	x	x	x	1,00
z toho bydlící samostatně	1 688	22,0	1 688	x	x	x	x	1,00

SLDB 1991	Celkem		Domácnosti s počtem členů					
	počet	v %	1	2	3	4	5	6 a více
Hospodařící domácnosti celkem	**7083**	**100,0**	**1819**	**1960**	**1451**	**1511**	**279**	**63**
v tom tvořené:								
1 cenzovou domácností	6972	98,4	1819	1938	1433	1478	256	48
2 a více cenzovými domácnostmi	111	1,6	x	22	18	33	23	15
Cenzové domácnosti celkem	**7194**	**100,0**	**1903**	**2009**	**1490**	**1485**	**257**	**50**
v tom:								
úplné rodiny	4452	61,9	x	1502	1217	1435	248	50
bez závislých dětí	2029	28,2	x	1502	424	92	9	2
se závislými dětmi	2423	33,7	x	x	793	1343	239	48
neúplné rodiny	826	11,5	x	494	273	50	9	0
bez závislých dětí	303	4,2	x	245	55	3	0	0
se závislými dětmi	523	7,3	x	249	218	47	9	0
vícečlenné nerodinné domácnosti	13	0,2	x	13	0	0	0	0
domácnosti jednotlivců	1903	26,5	1903	x	x	x	x	x
z toho ve vlastním bytě	1603	22,3	1603	x	x	x	x	x
z toho v jiném bytě	268	3,7	268	x	x	x	x	x
podnájemníci	32	0,4	32	x	x	x	x	x

Zdroj: ČSÚ

Analýzu rodinného stavu obyvatelstva v Kralupech nad Vltavou lze začít charakteristikou domácností podle typu a počtu členů. Tabulka č. 8.1 obsahuje údaje o domácnostech zjištěných při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 a 1991. Sledovány jsou hospodařící domácnosti celkem, resp. cenzové domácnosti celkem, v členění dle jejich typu a dále počtu členů. Cenzovou domácnost lze dle definice stručně vymezit jako domácnost skládající se z osob, které společně bydlí z titulu jejich příbuzenských nebo jiných vztahů v rámci jedné hospodařící domácnosti. Lze rozlišit čtyři základní typy cenzových domácností: (i) domácnost rodinná – úplná rodina (tj. jedná se o manželský pár nebo soužití druh a družka), (ii)

domácnost rodinná – neúplná rodina (tj. domácnost s jedním rodičem a alespoň jedním dítětem), (iii) vícečlenná nerodinná domácnost (zde se jedná o soužití dvou nebo více osob příbuzných i nepříbuzných, které společně hospodaří, ale netvoří rodinnou domácnost) a (iv) domácnost jednotlivce.

Z tabulky č. 8.1 lze sledovat, že celkový počet cenzových domácností mezi lety 1991 a 2001 narostl ze 7 194 na 7 668. Struktura cenzových domácností se taktéž měnila. Úplné rodiny zaznamenaly pokles ze 4 452 na 4 067 domácností, tj. pokles v rámci struktury cenzových domácností z 61,9 % na 53 %. V rámci úplných rodin vzrostlo zastoupení rodin bez závislých dětí ze 44,58 % na 56,72 % (tj. v celkové struktuře z 28,2 % na 30,1 %), což je v absolutních hodnotách růst ze 2 029 na 2 307. Naopak úplné rodiny se závislými dětmi zaznamenaly pokles z 2 423 na 1 760 domácností. Další typ cenzových domácností neúplné rodiny vzrostl z 826 na 1 056, což je v celkové struktuře z 11,5 % na 13,8 %. V rámci těchto rodin se struktura významně neměnila, tzn. že relativní zastoupení neúplných rodin bez závislých dětí a neúplných rodin se závislými dětmi zůstalo téměř beze změn. Dále došlo k významnému zvýšení počtu vícečlenných nerodinných domácností. Vícečlenné nerodinné domácnosti v celkové struktuře zabíraly v roce 1991 0,2 %, zatímco v roce 2001 1,7 %, tj. posun v absolutním vyjádření z 13 na 134. Významný nárůst ve struktuře cenzových domácnosti zaznamenaly také domácnosti jednotlivců, a to zvýšení z 26,5 % na 31,4 %.

Z výše prezentovaných výsledků plyne, že mezi lety 1991 a 2001 došlo k významným změnám, které měly vliv na vývoj domácností. Tyto změny působily na růst počtu domácností jednotlivců, úplných rodin bez závislých dětí, neúplných rodin a na pokles počtu úplných rodin se závislými dětmi. Mezi tyto změny lze řadit již zmíněný posun hodnot ve společnosti v průběhu devadesátých let směrem k západoevropskému modelu chování. Po roce 1990 se mladým lidem otevřela celá řada možností, společnost se stávala otevřenější a s rostoucí ekonomickou výkonností se zvyšovala kupní síla obyvatelstva. Tyto a další charakteristiky transformačního a postransformačního období v ČR působily na změnu chování lidí. Mladí lidé žijí nesezdaní v tzv. faktických manželstvích, popřípadě uzavření sňatku a založení rodiny odkládají do pozdějšího věku. Tím, jak se společnost stala otevřenější, změnil se i postoj k rozvodům, jež se staly společensky přijatelnější. Výsledkem těchto změn byl již výše zmíněný vývoj domácností.

Tabulka č. 8.2 uvádí rodinný stav obyvatelstva podle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. Z tabulky plyne, že z celkového počtu obyvatel 17 506 v roce 2001 bylo 36,1 % svobodných, 47,3 % ženatých, resp. vdaných, 9,1 % rozvedených, 7 % ovdovělých a 0,5 % bylo nezjištěno. Při srovnání se situací v roce 1991, jež uvádí tabulka č. 8.3 [6], plyne, že podíl ženatých, resp. vdaných činil v tomto roce 50,6 %, tj. o 3,3 % více. Tento pokles podílu ženatých, resp. vdaných v roce 2001 oproti roku 1991 lze přičíst výše uvedeným změnám společenských charakteristik. Nastíněný vývoj odpovídá situaci v celém Středočeském kraji,

[6] Tabulka č. 8.3 uvádí pouze počet ženatých, resp. vdaných. Údaje o počtu svobodných, rozvedených, ovdovělých nebyly k dispozici.

kde dochází k postupnému nárůstu podílu svobodných a rozvedených, zatímco zastoupení vdaných a ženatých se snižuje. V tabulkách je dále uveden rodinný stav dle pohlaví.

Tabulka č. 8.2 – Obyvatelstvo podle rodinného stavu – SLDB 2001

SLDB 2001	Celkem	v tom podle rodinného stavu				
		svobodní	ženatí, vdané	rozvedení	ovdovělí	nezjištěno
Obyvatelstvo celkem	17 506	6 313	8 274	1 601	1 223	95
relativní vyjádření (v %)	100,0	36,1	47,3	9,1	7,0	0,5
v tom:						
muži	8 588	3 483	4 133	717	207	48
relativní vyjádření (v %)	100,0	40,6	48,1	8,3	2,4	0,6
ženy	8 918	2 830	4 141	884	1 016	47
relativní vyjádření (v %)	100,0	31,7	46,4	9,9	11,4	0,5

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 8.3 – Obyvatelstvo podle rodinného stavu – SLDB 1991

SLDB 1991	Celkem	v tom: ženatí, vdané
Obyvatelstvo celkem	17 934	9 069
relativní vyjádření (v %)	100,0	50,6
v tom:		
muži	8 769	4 527
relativní vyjádření (v %)	100,0	51,6
ženy	9 165	4 542
relativní vyjádření (v %)	100,0	49,6

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 8.1 – Struktura obyvatel podle rodinného stavu

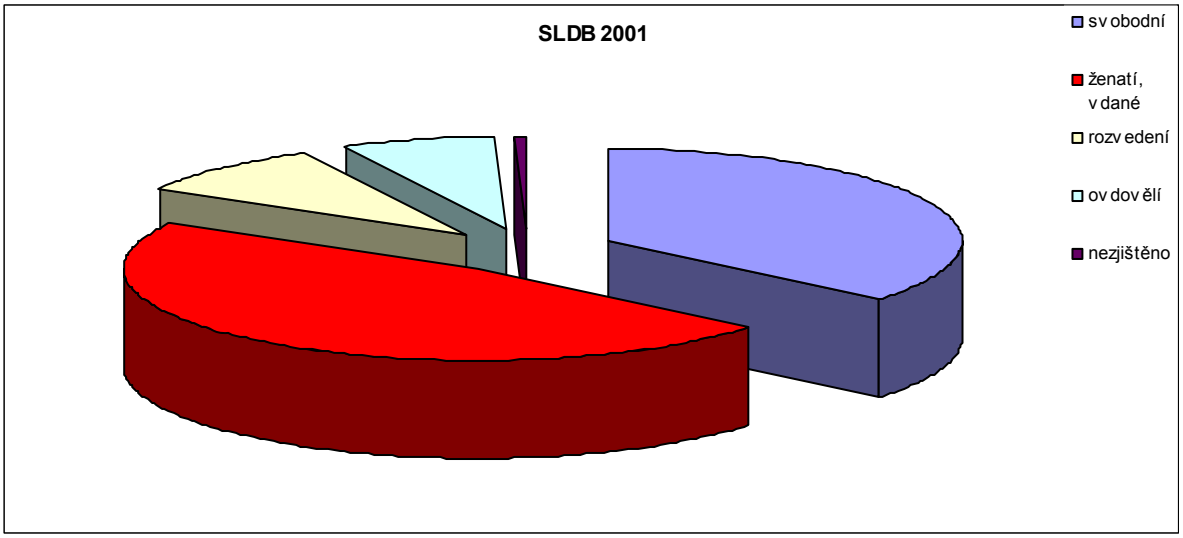

V grafech č. 8.1 a 8.2 a,b je prezentována struktura obyvatel podle rodinného stavu. Z grafů je tak názorně vidět, které kategorie ve společnosti převládají a jak se liší situace dle pohlaví.

Graf č. 8.2 a, b – Struktura obyvatel podle rodinného stavu – Muži (a), Ženy (b)

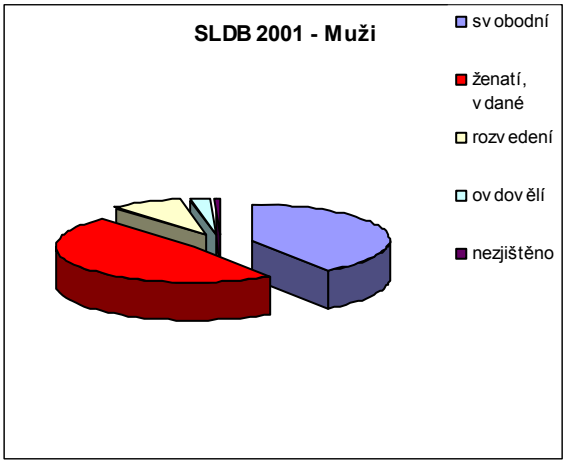

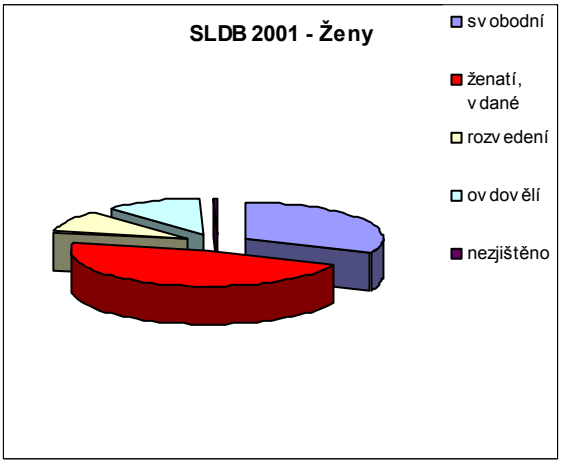

Tabulka č. 8.4 – Vývoj sňatků a rozvodů v období 1991 až 2005

Období	Počet sňatků	Počet rozvodů	Řetězový index - sňatky (%)	Řetězový index - rozvody (%)
1991	134	49	-	-
1992	129	25	96,27	51,02
1993	96	32	74,42	128,00
1994	97	46	101,04	143,75
1995	108	52	111,34	113,04
1996	96	56	88,89	107,69
1997	102	64	106,25	114,29
1998	83	97	81,37	151,56
1999	117	71	140,96	73,20
2000	102	54	87,18	76,06
2001	103	55	100,98	101,85
2002	82	44	79,61	80,00
2003	83	59	101,22	134,09
2004	80	68	96,39	115,25
2005	95	71	118,75	104,41
Průměr	100,47	56,20	99,04	106,35
Minimum	80,00	25,00	97,00	17,32
Maximum	134,00	97,00	140,96	16,73
Sm. odch.	16,33	17,32	16,73	27,64

Zdroj: ČSÚ

Po výše uvedených údajích o rodinném stavu v městě Kralupy nad Vltavou je nezbytné pro dokreslení celkové situace v rodinné oblasti obyvatelstva a jejích vývojových trendů analyzovat vývoj sňatků a rozvodů po roce 1990. Tento vývoj v absolutních hodnotách, včetně řetězových indexů a základních popisných statistik je zanesen v tabulce č. 8.4. Z tabulky je patrné, že průměrný počet sňatků za sledované období 1991 až 2005 dosahuje výše 100,47 a převyšuje tak průměrný počet rozvodů, jenž je 56,2 rozvodů za rok. Při porovnávání těchto průměrných hodnot je však třeba mít na paměti jejich variabilitu, aby získané závěry nebyly zkreslené. Variabilita hodnot kolem průměru je v tomto případě dosti vysoká. Směrodatná odchylka u počtu sňatků je 16,33, což odpovídá variačnímu koeficientu ve výši 16,25 %. Rozvody mají směrodatnou odchylku 17,32 a tedy variační koeficient 30,8 %. Jinak řečeno, směrodatné odchylky tvoří 16,25 % průměru u sňatků a 30,8 %

průměru u rozvodů. Na značnou rozkolísanost hodnot počtu sňatků a rozvodů lze rovněž usuzovat z minimálních a maximálních hodnot těchto veličin a z dynamiky vývoje s využitím v tabulce uvedených řetězových indexů.

Vysoká variabilita hodnot může dále naznačovat na přítomnost trendu v časových řadách. To znamená, že časové řady by nebyly stacionární, ale jejich charakteristiky (momenty) by se v průběhu času měnily.

Vývoj počtu sňatků a rozvodů je pro názornost zanesen v grafu č. 8.3. Počty sňatků a rozvodů jsou v tomto grafu proloženy lineární trendovou funkcí. Ze směrnice těchto lineárních trendových funkcí plyne, že počty sňatků mají klesající trend, a to pokles o 2,4286 sňatku za rok. Počty rozvodů mají naopak trend rostoucí, v tomto případě jde o růst 1,9679 rozvodu za rok. Tato tendence byla rovněž patrná z řetězových indexů v tabulce č. 8.4, kde průměr řetězového indexu u sňatků byl 99,04 a průměr u rozvodů 106,35. V tomto případě je nutné mít opět na paměti velikost směrodatné odchylky.

Graf č. 8.3 – Vývoj sňatků a rozvodů

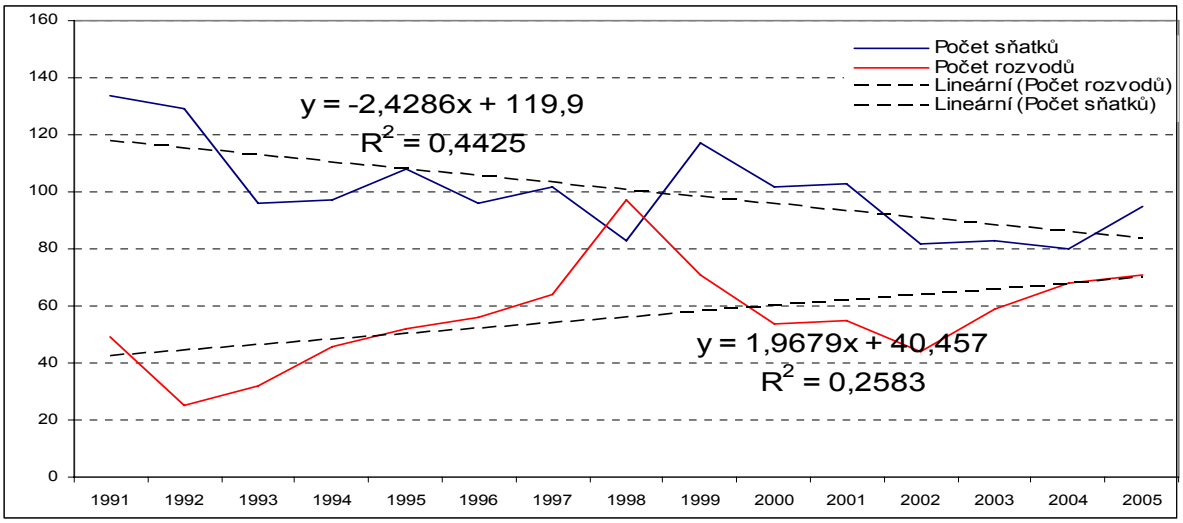

Vysoká rozkolísanost hodnot počtu sňatků a rozvodů způsobuje nižší vysvětlovací schopnost trendových funkcí. Koeficient determinace trendové funkce pro počet sňatků je 0,4425, což znamená, že tato trendová funkce vysvětluje 44,25 % pohybu počtu sňatků ve sledovaném období. Obdobně trendová funkce počtu rozvodů s koeficientem determinace ve výši 0,2583 vysvětluje 25,83 % pohybu počtu rozvodů. Avšak i přes nižší kvalitu trendových funkcí lze odhadnutý trend považovat za vhodný pro vzájemné porovnání (viz graf č. 8.3). Z vývoje počtu sňatků a rozvodů, resp. z průběhu trendových funkcí je patrné, že počty sňatků a rozvodů se v průběhu let přibližovaly. V roce 1998 dokonce počet rozvodů převýšil počet sňatků. Po roce 1998 byl opět počet sňatků vyšší než počet rozvodů. Rok 1998 lze tak považovat za výkyv z pozvolného rostoucího trendu rozvodů, který se v následujících letech blíží odhadnuté hodnotě. Počet rozvodů se tak nadále přibližuje počtu sňatků.

Z analýzy vývoje počtu sňatků a rozvodů v Kralupech nad Vltavou plyne, že do tohoto vývoje se promítly výše uvedené změny ve společnosti v devadesátých letech. Počet sňatků se

snížil, na což měl vliv odklad uzavírání sňatků do vyššího věku a rostoucí počet tzv. faktických manželství. Počet rozvodů se zvýšil, což dokumentuje vyšší společenskou akceptovatelnost tohoto sociálně-patologického jevu.

Tabulka č. 8.5 – Charakteristiky rodinného stavu

Období	Hrubá míra sňatečnosti	Hrubá míra rozvodovosti	Index rozvodovosti
1991	7,49	2,74	36,57
1992	7,19	1,39	19,38
1993	5,36	1,79	33,33
1994	5,43	2,58	47,42
1995	6,05	2,91	48,15
1996	5,38	3,14	58,33
1997	5,73	3,60	62,75
1998	4,66	5,45	116,87
1999	6,60	4,00	60,68
2000	5,75	3,05	52,94
2001	5,90	3,15	53,40
2002	4,69	2,52	53,66
2003	4,78	3,40	71,08
2004	4,62	3,93	85,00
2005	5,55	4,15	74,74

Zdroj: ČSÚ a vlastní výpočty

Situaci ve vývoji počtu sňatků a rozvodů lze dále vztáhnout na celkový počet obyvatel Kralup nad Vltavou s využitím charakteristik rodinného stavu, a to hrubé míry sňatečnosti, hrubé míry rozvodovosti a indexu rozvodovosti.

Hrubá míra sňatečnosti reprezentuje počet sňatků v daném roce na 1000 obyvatel města. Hrubá míra rozvodovosti vztahuje počet rozvodů v daném roce taktéž na 1000 obyvatel města a index rozvodovosti vyjadřuje poměr počtu rozvodů na 100 sňatků ve sledovaném roce.

Graf č. 8.4 – Vývoj charakteristik rodinného stavu

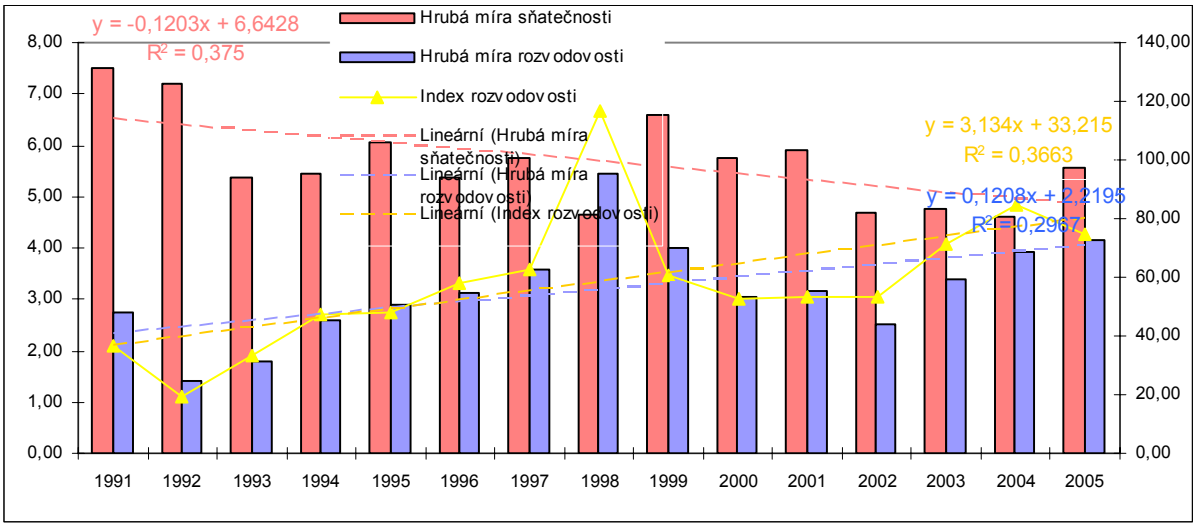

Z povahy konstrukce těchto charakteristik plyne, že jejich vývoj bude obdobou výše analyzovaného vývoje počtu sňatků a rozvodů, a to při významné neměnnosti počtu obyvatel

města, což je právě tento případ. Hrubá míra sňatečnosti má proto klesající trend. Počet sňatků na 1000 obyvatel Kralup nad Vltavou se ze 7,49 v roce 1991 snížil na 5,55 v roce 2005. Naopak u hrubé míry rozvodovosti i přes její vysokou variabilitu lze konstatovat, že její hodnota vzrostla. V roce 2005 tak připadlo na 1000 obyvatel města 4,15 rozvodů. Mezi lety 1996 a 2005 převýšila hrubá míra rozvodovosti hrubou míru sňatečnosti jen v roce 1998. Index rozvodovosti měl rostoucí trend, a to díky klesajícímu trendu sňatečnosti, jež je ve jmenovateli tohoto ukazatele a naopak rostoucímu trendu rozvodovosti, která je v čitateli.

Vývoj charakteristik rodinného stavu, včetně odhadnutých lineárních trendových funkcí lze nalézt v grafu č. 8.4. Z grafu lze pozorovat obdobný vývoj charakteristik jako je vývoj v grafu č. 8.3.

Tabulka č. 8.6 – Vývoj sňatků a rozvodů ve Středočeském kraji

Období	Počet sňatků	Počet rozvodů	Hrubá míra sňatečnosti	Hrubá míra rozvodovosti	Index rozvodovosti
1999	5 849	2 667	5,27	2,40	45,60
2000	6 038	3 303	5,42	2,97	54,70
2001	5 857	3 401	5,21	3,02	58,07
2002	5 872	2 667	5,20	2,36	45,42
2003	5 587	3 303	4,92	2,91	59,12
2004	5 847	3 401	5,11	2,97	58,17

Zdroj: ČSÚ

Při srovnání situace v Kralupech nad Vltavou se situací v celém Středočeském kraji lze dospět k následujícím závěrům. Celkový počet sňatků mezi lety 1999 a 2004 ve Středočeském kraji stagnuje, což se odlišuje od trendu nastoleného v Kralupech nad Vltavou. V případě vývoje počtu rozvodů je rostoucí trend v počtech rozvodů charakteristika shodná se Středočeským krajem. Při porovnání charakteristik rodinného stavu lze říci, že hrubá míra sňatečnosti je v Kralupech nad Vltavou přibližně na shodné úrovni jako ve Středočeském kraji. Hrubá míra rozvodovosti je však ve Středočeském kraji v posledních letech o poznání nižší. To znamená, že na 1000 obyvatel Kralup nad Vltavou připadá více rozvodů než na 1000 obyvatel Středočeského kraje. Index rozvodovosti je ve Středočeském kraji rovněž nižší, což ukazuje, že na 100 sňatků připadá méně rozvodů.

9. Složení obyvatelstva podle národnosti a státního občanství

Složení obyvatelstva podle národnosti v Kralupech nad Vltavou prezentuje tabulka č. 9.1. V tabulce jsou navíc pro možnost srovnání zaneseny údaje o složení obyvatelstva podle národnosti za celý okres Mělník.

Z tabulky č. 9.1 je patrné, že v Kralupech nad Vltavou má obyvatelstvo v převážné většině českou národnost, a to z 94,9 %. Co se týče ostatních národností, pak převažuje národnost slovenská s podílem 1,61 % následována národností vietnamskou (0,29 %) a romskou (0,19

%). Složení obyvatelstva podle národnosti vyjma národnosti české a ostatních či nezjištěných údajů názorně prezentuje graf č. 9.1.

Tabulka č. 9.1 – Složení obyvatelstva podle národnosti – Kralupy nad Vltavou a okres Mělník (SLDB 2001)

Národnost	Kralupy nad Vltavou		Okres Mělník	
	Absolutně	Relativně (v %)	Absolutně	Relativně (v %)
česká	16614	94,90	89 876	94,93
slovenská	282	1,61	1 736	1,83
moravská	23	0,13	146	0,15
slezská	2	0,01	-	-
romská	34	0,19	121	0,13
polská	23	0,13	115	0,12
německá	13	0,07	99	0,10
vietnamská	50	0,29	102	0,11
ukrajinská	33	0,19	209	0,22
ruská	-	-	91	0,10
ostatní a nezjištěno	432	-	2 182	2,30
Celkem	17 506	**100**	**94 677**	**100**

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 9.2 – Složení obyvatelstva podle národnosti – Středočeský kraj (SLDB 2001)

Národnost	Středočeský kraj	
	Absolutně	Relativně (v %)
Česká	1074360	95,71
Slovenská	15287	1,36
Moravská	1536	0,14
Slezská	89	0,01
Romská	1416	0,13
Polská	2144	0,19
Německá	1110	0,10
Vietnamská	1319	0,12
Ukrajinská	2963	0,26
Ostatní a nezjištěno	22249	1,98
Celkem	**1 122 473**	**100**

Zdroj: ČSÚ

Složení obyvatelstva podle národnosti v okrese Mělník je podobné Kralupům nad Vltavou. Česká národnost je zastoupena z 94,93 %. Z ostatních národností opět převládá slovenská s 1,83 %. Na druhém a třetím místě však na rozdíl od Kralup nad Vltavou figuruje národnost ukrajinská s 0,22 % a národnost moravská s 0,15 %. Složení obyvatelstva podle národnosti opět vyjma národnosti české pro okres Mělník je znázorněn v grafu č. 9.2.

Složení obyvatelstva podle národnosti ve Středočeském kraji je opět, co se zastoupení české národnosti týče, podobné Kralupům nad Vltavou, potažmo okresu Mělník. U ostatních národností je shoda v tom, že na prvním místě opět figuruje národnost slovenská s 1,36 %. Další pořadí se však od Kralup nad Vltavou liší. Na druhém místě je národnost ukrajinská s 0,26 % a na třetím místě je národnost polská s 0,19 %. Složení obyvatelstva podle národnosti vyjma národnosti české pro Středočeský kraj je zaneseno v grafu č. 9.3.

Z výše uvedených údajů plyne, že zastoupení české národnosti v Kralupech nad Vltavou převažuje a je na shodné úrovni jak s okresem Mělník, tak se Středočeským krajem. U ostatních národností dominuje slovenská národnost. Další místa jsou zastoupena v Kralupech nad Vltavou, okrese Mělník a Středočeském kraji různě. Avšak vzhledem k nízké četnosti jiné než české národnosti, a to především v Kralupech nad Vltavou, ale také v celém okrese, může být toto pořadí v čase silně proměnlivé.

Graf č. 9.1 – Složení obyvatelstva podle národnosti (vyjma národnosti české) – Kralupy n. V.

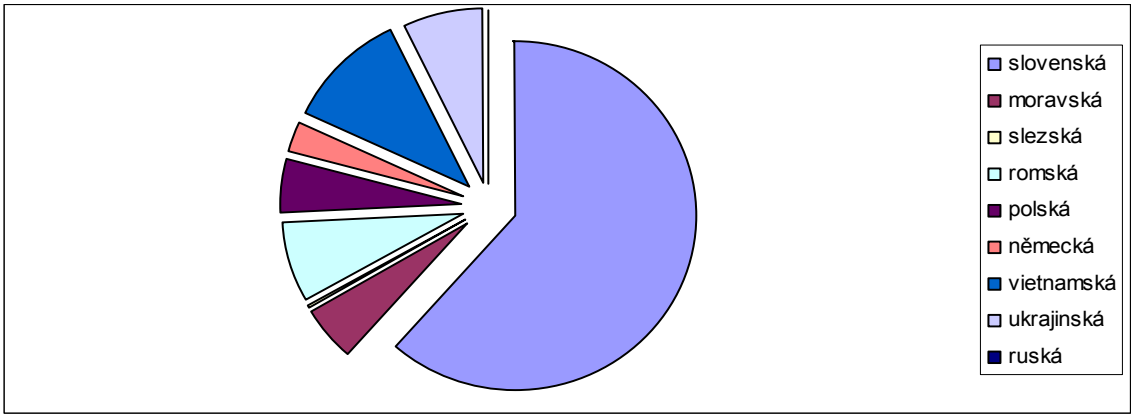

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 9.2 – Složení obyvatelstva podle národnosti (vyjma národnosti české) – okres Mělník

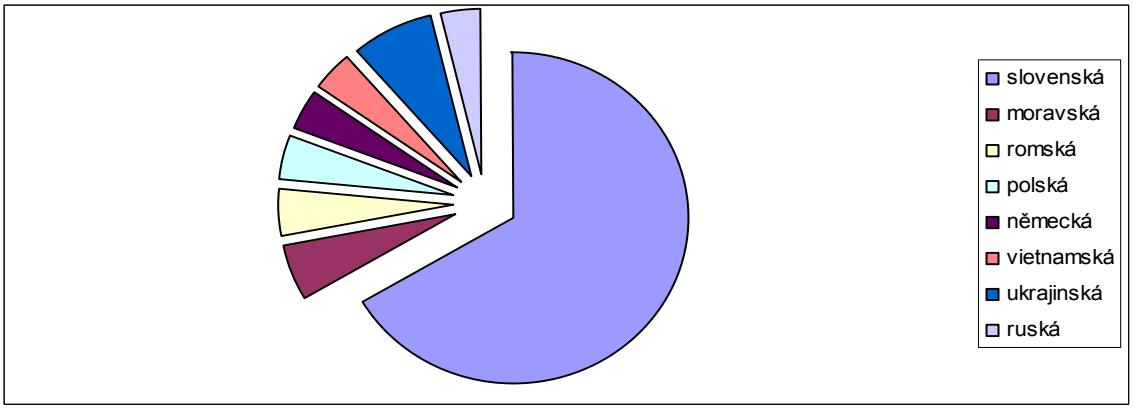

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 9.3 – Složení obyvatelstva podle národnosti (vyjma národnosti české) – SK

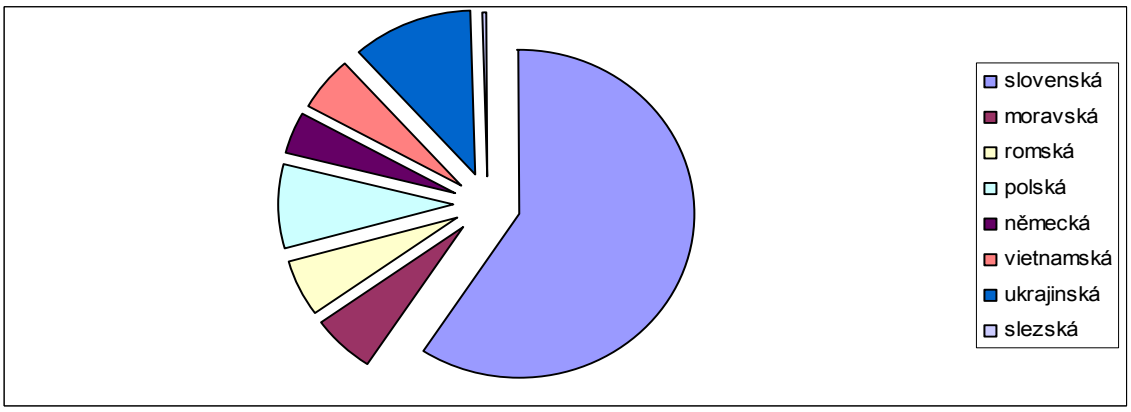

Zdroj: ČSÚ

10. Pohyb obyvatelstva za poslední sledované období

Pohyb obyvatelstva za poslední dvě sledovaná období je zanesen v tabulce č. 10.1.[7] Z tabulky je patrné, že v roce 2004 se v Kralupech nad Vltavou narodilo 190 dětí, z toho 93 chlapců a 97 dívek, což představuje 11 dětí na 1 000 obyvatel. Počet zemřelých v roce 2004 dosáhl 194, čímž převýšil živě narozené o 4. To znamená, že přirozený přírůstek byl záporný ve výši –0,2 promile, tj. ubylo 0,2 člověka na 1000 obyvatel města. Konkrétně ubylo 16 mužů a naopak přibylo 12 žen. Přistěhovalí celkem dosáhli počtu 439 a vystěhovalí 485. Z toho plyne, že saldo migrace je záporné, a to ve výši -46. Celkově vzato v roce 2004 došlo k úbytku obyvatelstva v Kralupech nad Vltavou ve výši -50, tj. 2,9 lidí na 1 000 obyvatel. Z toho ubylo 37 mužů a 13 žen. Na úbytku se podílel jak záporný přirozený přírůstek (tj. přirozený úbytek), tak záporné saldo migrace, přičemž záporné saldo migrace k tomuto úbytku přispělo větší měrou, konkrétně 92 %.

Tabulka č. 10.1 – Pohyb obyvatelstva Kralup nad Vltavou v letech 2004 a 2005

Údaje	2004	2005	Na 1000 obyvatel - 2004	Na 1000 obyvatel - 2005
Živě narození celkem	**190**	**171**	**11,0**	**10,0**
Muži (z narození celkem)	93		**5,4**	
Ženy (z narození celkem)	97		**5,6**	
Zemřelí celkem	**194**	**169**	**11,2**	**9,9**
Muži (ze zemřelí celkem)	109		**6,3**	
Ženy (ze zemřelí celkem)	85		**4,9**	
Přirozený přírůstek celkem	**-4**	**2**	**-0,2**	**0,1**
Muži (z přirozeného přírůstku celkem)	-16		**-0,9**	
Ženy (z přirozeného přírůstku celkem)	12		**0,7**	
Přistěhovalí celkem	**439**	**481**	**25,3**	**28,1**
Muži (z přistěhovalí celkem)	287		**16,6**	
Ženy (z přistěhovalí celkem)	152		**8,8**	
Vystěhovalí celkem	**485**	**702**	**28,0**	**41,0**
Muži (z vystěhovalí celkem)	308		**17,8**	
Ženy (z vystěhovalí celkem)	177		**10,2**	
Saldo migrace celkem	**-46**	**-221**	**-2,7**	**-12,9**
Muži (ze salda migrace celkem)	-21		**-1,2**	
Ženy (ze salda migrace celkem)	-25		**-1,4**	
Přírůstek/úbytek celkem	**-50**	**-219**	**-2,9**	**-12,8**
Muži (z přírůstek/úbytek celkem)	-37		**-2,1**	
Ženy (z přírůstek/úbytek celkem)	-13		**-0,8**	
Celkový počet obyvatel k 31.12.	**17 323**	**17 104**	**-**	-

Zdroj: ČSÚ

Pohyb obyvatelstva v roce 2005 byl odlišný. Počet živě narozených v tomto roce poklesl na 171, což představuje 10 promile z celkového počtu obyvatel. Počet zemřelých zaznamenal taktéž pokles, a to na úroveň 169. Celkově byl přirozený přírůstek kladný, a to ve výši 2.

[7] Tabulka obsahuje jak údaje o pohybu obyvatelstva za rok 2004, tak za rok 2005 i přesto, že název kapitoly v sobě nese informaci, že na tomto místě bude analyzováno poslední známé období. Důvodem této změny jsou nekompletní údaje o roku 2005 v členění na muže a ženy.

Počet přistěhovalých se zvýšil na 481 a počet vystěhovalých na 702. Celkově tak došlo k úbytku počtu obyvatel migrací o 221. Vzhledem k nízkému přírůstku přirozenou měnou klesl počet obyvatel o 219. Pohyb obyvatelstva v letech 2004 a 2005 v jednotlivých kategoriích je pro přehlednost znázorněn v grafu č. 10.1 (podrobněji je vývoj obyvatelstva analyzován v následující kapitole).

Graf č. 10.1 – Pohyb obyvatelstva v letech 2004 a 2005

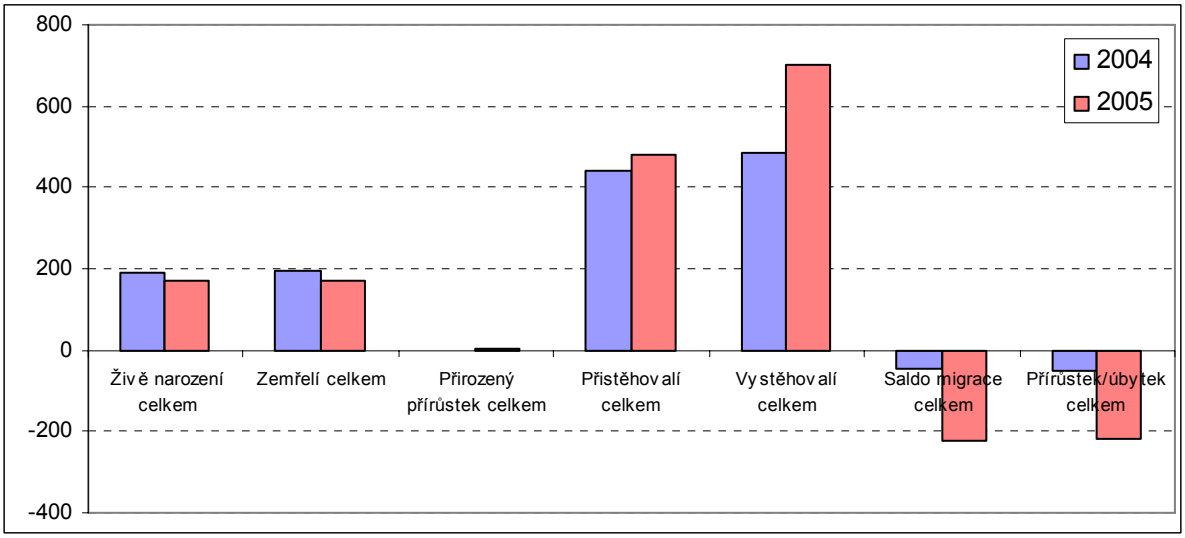

11. Vývoj počtu obyvatel

Vývoj počtu obyvatel v Kralupech nad Vltavou v období 1971 až 2005 lze dle analýzy v kapitole č. 2 rozdělit do tří fází. První fáze je charakteristická tím, že v ní dochází k nárůstu počtu obyvatel města. Tuto fázi lze časově vymezit od roku 1971 do roku 1980, přičemž dynamika nárůstu obyvatelstva se měnila. Zatímco v první polovině sedmdesátých letech populace v městě rostla vysokými tempy, v druhé polovině se tempa růstu významně snižovala. Ve druhé fázi, mezi roky 1981 a 1986, dochází k fluktuaci obyvatel Kralup nad Vltavou. Počet obyvatel nejprve klesl a následně vzrostl na přibližně shodnou úroveň s rokem 1980. V roce 1986 byl pak počet obyvatel navíc navýšen o obyvatelstvo připojené obce Zeměchy, v celkové výši 334. Ve třetí fázi, tj. po roce 1986 až do současnosti dochází k pozvolnému poklesu obyvatelstva Kralup nad Vltavou.

Determinanty výše nastíněného vývoje již byly v obecné rovině vymezeny v předchozích kapitolách. Co však bylo rozhodující pro vývoj populace Kralup nad Vltavou v daném období? Na tuto otázku lze komplexně odpovědět v této kapitole s využitím výsledků předchozích analýz při rozboru pohybu obyvatelstva města Kralup nad Vltavou.

Tabulka č. 11.1 – Pohyb obyvatelstva v Kralupech nad Vltavou v období 1971 až 2005

Období	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Přírůstek migrací	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31.12.
1971	243	166	927	360	77	567	644	15 176
1972	253	148	821	284	105	537	642	15 818
1973	288	193	641	355	95	286	381	16 199
1974	327	186	897	359	141	538	679	16 878
1975	344	176	532	404	168	128	296	17 174
1976	279	149	585	503	130	82	212	17 386
1977	306	176	533	418	130	115	245	17 631
1978	286	154	388	395	132	-7	125	17 756
1979	269	177	485	409	92	76	168	17 924
1980	250	180	438	397	70	41	111	18 035
1981	219	167	338	385	52	-47	5	17 560
1982	222	189	307	451	33	-144	-111	17 449
1983	212	192	441	415	20	26	46	17 495
1984	214	187	555	330	27	225	252	17 747
1985	236	191	483	432	45	51	96	17 843
1986	225	179	549	440	46	109	155	18 332
1987	260	202	316	440	58	-124	-66	18 266
1988	233	157	286	462	76	-176	-100	18 166
1989	189	194	304	390	-5	-86	-91	18 075
1990	241	207	537	464	34	73	107	18 182
1991	226	177	279	395	49	-116	-67	17 890
1992	198	151	373	369	47	4	51	17 941
1993	215	174	329	401	41	-72	-31	17 910
1994	137	199	284	274	-62	10	-52	17 858
1995	135	167	284	264	-32	20	-12	17 846
1996	150	145	268	285	5	-17	-12	17 834
1997	142	158	229	258	-16	-29	-45	17 789
1998	172	132	285	315	40	-30	10	17 799
1999	152	179	212	254	-27	-42	-69	17 730
2000	148	151	250	251	-3	-1	-4	17 726
2001	165	195	349	349	-30	0	-30	17 459
2002	161	138	458	474	23	-16	7	17 466
2003	137	182	431	479	-45	-48	-93	17 373
2004	190	194	439	485	-4	-46	-50	17 323
2005	171	169	481	702	2	-221	-219	17 104
Průměr	217,00	173,74	437,54	389,94	43,26	47,60	90,86	17546,86
Minimum	135,00	132,00	212,00	251,00	-62,00	-221,00	-219,00	15176,00
Maximum	344,00	207,00	927,00	702,00	168,00	567,00	679,00	18332,00
Sm. odch.	56,70	19,42	178,58	90,54	56,83	185,50	218,03	663,37

Zdroj: ČSÚ

Pohyb obyvatelstva města v období 1971 až 2005 je zanesen v tabulce č. 11.1. Z tabulky plyne, že průměrný počet narozených dětí dosahuje přibližně 217 za období 1971 až 2005. Na druhé straně průměrný počet zemřelých byl 174 osob, přičemž variabilita hodnot kolem průměru je 26,13 % u počtu narozených, resp. 11,17 % u počtu zemřelých. Minima dosáhl počet narozených v roce 1995 (135 dětí) a maxima v roce 1975 (344 dětí), což je příznačné pro vývoj této veličiny. Z grafu č. 11.1 lze pozorovat, že vývoj počtu živě narozených má od roku 1974, kdy dosáhl svého maxima, klesající tendenci. Sklon odhadnuté trendové funkce, která vzhledem k vývoji časové řady má mocninný tvar, je roven derivaci prvního řádu, tzn.

$y' = 378{,}97(-0{,}2246)x^{-1{,}2246}$, což v procentickém vyjádření lze obecně komentovat následovně. Jestliže se délka období x, kde x = 1, ..., 35 a počáteční úroveň y = 378,97, změní oproti úrovni předchozího období o 1 %, pak dojde k poklesu y, tj. počtu narozených dětí, o 0,2246 %. Klesající trend lze především přičíst vysoké porodnosti v sedmdesátých letech a naopak nízké porodnosti v druhé polovině let devadesátých.

Počet zemřelých dosáhl svého minima v roce 1998 (132 osob) a svého maxima v roce 1990 (207 osob). Z grafu č. 11.1 je zřejmé, že vývoj počtu zemřelých má konstantní trend, tj. počty zemřelých se ve sledovaném období významně nemění. Z odhadu mocninné trendové funkce lze vyčíst, že při růstu délky období o 1 % dochází k zanedbatelnému poklesu počtu zemřelých o 0,0001 %. Avšak vzhledem k tomu, že se do vyšších věkových kategorií dostávají silnější ročníky lze očekávat, že se úmrtnost bude zvyšovat ve srovnání s výše analyzovaným obdobím.

Z grafu č. 11.1 dále plyne, že počty narozených se svým klesajícím trendem a počty zemřelých s konstantním trendem se v průběhu let sbližovaly. Rozdíl mezi počtem narozených a zemřelých, tj. přirozený přírůstek či úbytek dosahoval nejvyšších hodnot v letech sedmdesátých. V osmdesátých letech přirozený přírůstek byl přibližně o dvě třetiny nižší než v předchozí dekádě, ale dosahoval stále významně kladných hodnot (vyjma roku 1989). Situace se obrátila v roce 1994, od tohoto data počty zemřelých opakovaně převyšují počty narozených, tj. vyjma let 1996, 1998, 2002 a 2006 dochází k přirozenému úbytku. Rok 1994 lze tak označit za zlomový bod v přirozeném přírůstku obyvatel.

Přirozený přírůstek dosáhl svého minima v roce 1994, kdy ubylo 62 obyvatel přirozenou měnou, naopak svého maxima nabýval v roce 1975, tehdy přibylo 168 obyvatel. Ve vývoji přirozeného přírůstku lze identifikovat dvě významná období, která ovlivnila vývoj populace v Kralupech nad Vltavou. Prvním obdobím jsou sedmdesátá léta, kdy přijatá pronatalitní opatření podnítila růst porodnosti. Naopak ve druhém období po roce 1990 změny ve společnosti vyústily v pokles porodnosti.

Graf č. 11.1 – Vývoj narozených a zemřelých – 1971 až 2005

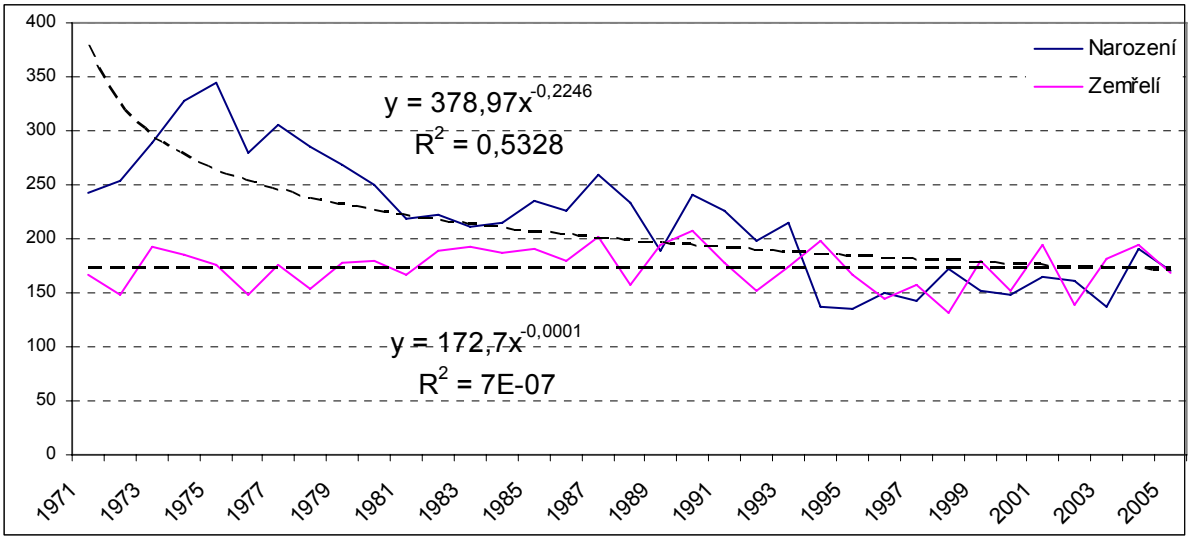

Počty přistěhovalých a vystěhovalých dosahují průměrných hodnot 437,54 a 389,94, s variabilitou hodnot kolem průměru 40,81 % a 23,22 %. Vzhledem k povaze těchto veličin lze vysokou variabilitu očekávat. To je patrné i z maximálních a minimálních hodnot. Počty přistěhovalých dosáhly svého maxima v roce 1971 s úrovní 927 osob, naopak svého minima v roce 1999 s počtem 212 osob. Počty vystěhovalých měly své maximum v roce 2005 s hodnotou 702 osob a minimum v roce 2000, kdy se vystěhovalo 251 osob.

Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých je znázorněn v grafu č. 11.2. Odhadnuté trendové funkce přisuzují počtům přistěhovalých klesající trend a počtům vystěhovalých trend konstantní. Klesající trend v počtech přistěhovalých je dle odhadnuté mocninné funkce výrazný především v první polovině analyzovaného období. Ve druhé polovině počty přistěhovalých klesají jen velmi mírně. Z velikosti parametru mocninné funkce pro počet vystěhovalých obyvatel (0,0064) plyne, že počty vystěhovalých se ve sledovaném období významně neměnily. Avšak nízký koeficient determinace trendové funkce naznačuje, že tento vztah není silný a že v průběhu analyzovaného období docházelo k významným změnám kolem průměrné hodnoty této veličiny, což dokládá výše uvedený variační koeficient.

Graf č. 11.2 – Vývoj přistěhovalých a vystěhovalých – 1971 až 2005

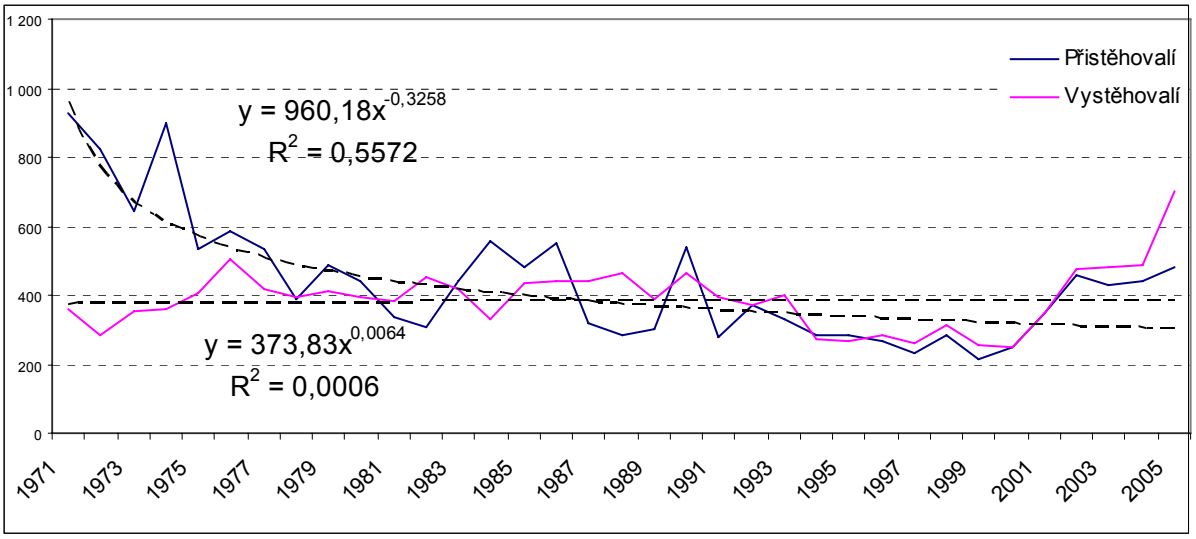

Rozdíl mezi počty přistěhovalých a vystěhovalých, tj. saldo migrace je v průběhu let proměnlivé. Z grafu č. 11.2 plyne, že kladných hodnot nabývá především v sedmdesátých letech a záporných od roku 1993 do současnosti. V období let 1981 až 1992 je jeho hodnota volatilní. Maxima dosahuje v roce 1971, kdy přírůstek migrací činil 567 osob, a minima v roce 2005, kdy ubylo migrací 221 osob. Vývoj salda migrace byl determinován obdobím. Zatímco v sedmdesátých letech lze kladné saldo migrace přičíst tomu, že se lidé do Kralup nad Vltavou stěhovali za pracovními příležitostmi, po roce 1990 je tomu spíše naopak.

Vývoj celkového přírůstku/úbytku je dán součtem přirozeného přírůstku/úbytku a přírůstku/úbytku migrací. Tento vývoj vzhledem k jeho determinantům se taktéž v průběhu

analyzovaného období měnil. Maximální hodnoty dosáhl v roce 1974, kdy celkový přírůstek činil 679 osob, minimální hodnoty nabýval v roce 2005, kdy ubylo 219 osob.

Vývoj celkového přírůstku včetně jeho determinant je zanesen v grafu č. 11.3. Z grafu je tak možné sledovat, jak jednotlivé determinanty přispívaly v daném období k hodnotě celkového přírůstku, a tedy jak se podílel na vývoji celkového počtu obyvatel přírůstek/úbytek přirozenou měnou a přírůstek/úbytek migrací.

Graf č. 11.3 – Vývoj celkového přírůstku (úbytku) – 1971 až 2005

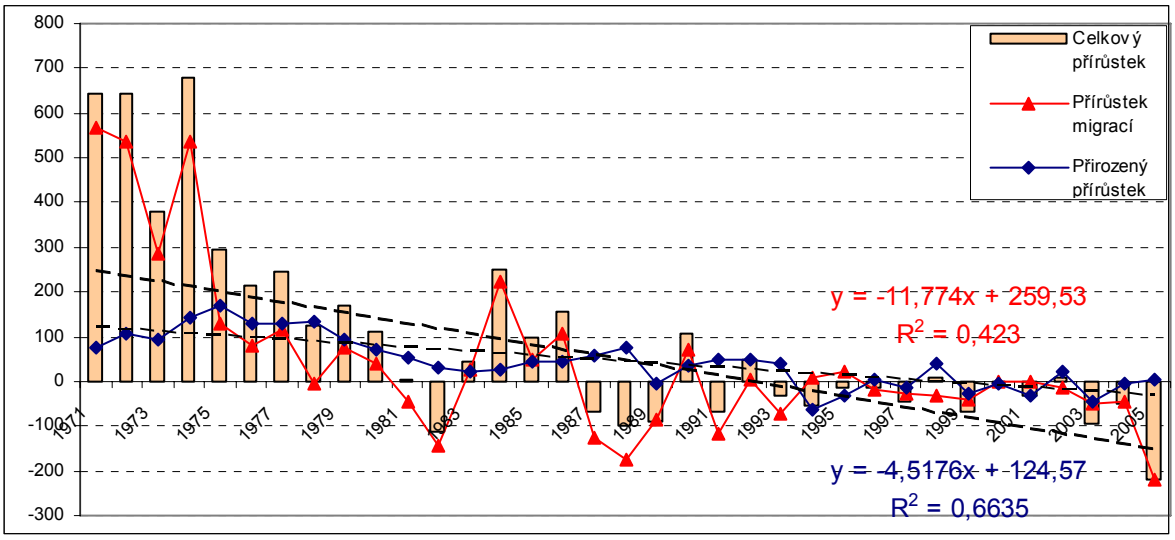

Graf č. 11.4 – Determinace celkového přírůstku přirozeným přírůstkem (v %) – 1971 až 2005

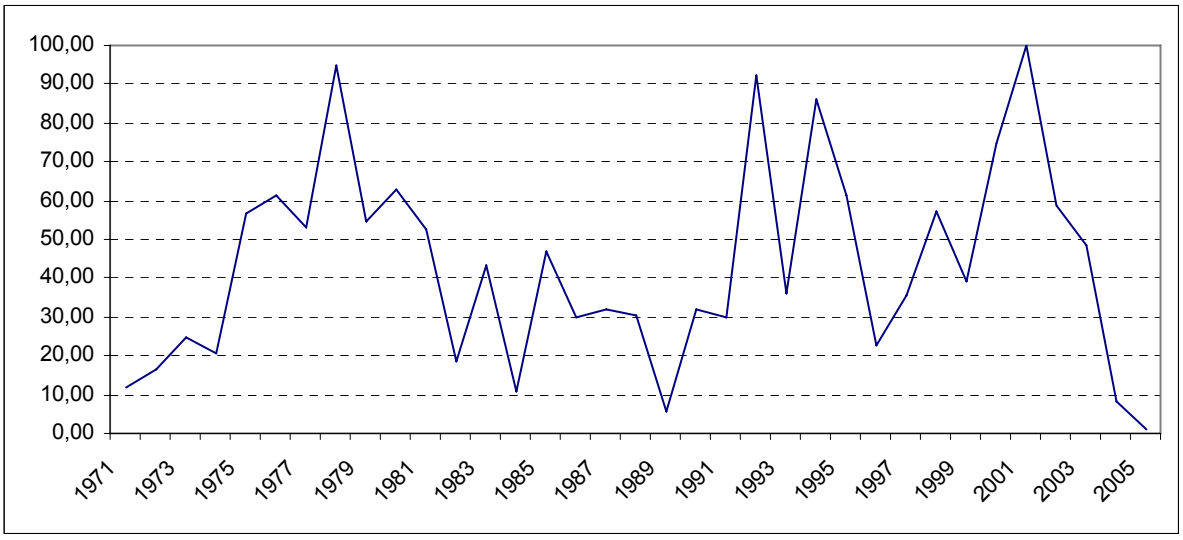

Z analýzy vývoje přirozeného přírůstku a salda migrace vzhledem k jejich vztahu k celkovému přírůstku a názorně z grafu č. 11.3 plyne, že celkový přírůstek byl převážně kladný až do roku 1986. Po tomto roce dochází ve většině případů k celkovému úbytku.

K identifikaci váhy jednotlivých determinantů celkového přírůstku lze využít graf č. 11.4. Z tohoto grafu lze vyčíst, jak se přirozený přírůstek podílel na hodnotě celkového přírůstku/úbytku. Vzhledem k tomu, že v některých letech je přirozený přírůstek a přírůstek

migrací záporný, výpočet váhy determinantů celkového přírůstku byl proveden z absolutních hodnot přirozeného přírůstku a přírůstku migrací. Z vývoje hodnot v grafu č. 11.4 plyne, že přirozený přírůstek působil na velikost celkového přírůstku o něco méně než saldo migrací, přičemž v průběhu let tento podíl značně kolísá. Při použití průměrné veličiny lze říci, že přirozený přírůstek/úbytek determinoval hodnotu celkového přírůstku/úbytku ze 43 %.

Z analýzy plyne, že nejen pronatalitní opatření v sedmdesátých letech a změny v reprodukčním chování v letech devadesátých měly vliv na vývoj počtu obyvatel Kralup nad Vltavou. Významným faktorem působícím na tento vývoj byla rovněž migrace. Vývoj migrace (viz výše) měl pak z větší míry ekonomické pozadí.

Tabulka č. 11.2 – Řetězové indexy vývoje obyvatelstva (%)

Období	Řetězové indexy (%)							
	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Přírůstek migrací	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31.12.
1972/1971	104,12	89,16	88,57	78,89	136,36	94,71	99,69	104,23
1973/1972	113,83	130,41	78,08	125,00	90,48	53,26	59,35	102,41
1974/1973	113,54	96,37	139,94	101,13	148,42	188,11	178,22	104,19
1975/1974	105,20	94,62	59,31	112,53	119,15	23,79	43,59	101,75
1976/1975	81,10	84,66	109,96	124,50	77,38	64,06	71,62	101,23
1977/1976	109,68	118,12	91,11	83,10	100,00	140,24	115,57	101,41
1978/1977	93,46	87,50	72,80	94,50	101,54	-6,09	51,02	100,71
1979/1978	94,06	114,94	125,00	103,54	69,70	-1085,71	134,40	100,95
1980/1979	92,94	101,69	90,31	97,07	76,09	53,95	66,07	100,62
1981/1980	87,60	92,78	77,17	96,98	74,29	-114,63	4,50	97,37
1982/1981	101,37	113,17	90,83	117,14	63,46	306,38	-2220,00	99,37
1983/1982	95,50	101,59	143,65	92,02	60,61	-18,06	-41,44	100,26
1984/1983	100,94	97,40	125,85	79,52	135,00	865,38	547,83	101,44
1985/1984	110,28	102,14	87,03	130,91	166,67	22,67	38,10	100,54
1986/1985	95,34	93,72	113,66	101,85	102,22	213,73	161,46	102,74
1987/1986	115,56	112,85	57,56	100,00	126,09	-113,76	-42,58	99,64
1988/1987	89,62	77,72	90,51	105,00	131,03	141,94	151,52	99,45
1989/1988	81,12	123,57	106,29	84,42	-6,58	48,86	91,00	99,50
1990/1989	127,51	106,70	176,64	118,97	-680,00	-84,88	-117,58	100,59
1991/1990	93,78	85,51	51,96	85,13	144,12	-158,90	-62,62	98,39
1992/1991	87,61	85,31	133,69	93,42	95,92	-3,45	-76,12	100,29
1993/1992	108,59	115,23	88,20	108,67	87,23	-1800,00	-60,78	99,83
1994/1993	63,72	114,37	86,32	68,33	-151,22	-13,89	167,74	99,71
1995/1994	98,54	83,92	100,00	96,35	51,61	200,00	23,08	99,93
1996/1995	111,11	86,83	94,37	107,95	-15,63	-85,00	100,00	99,93
1997/1996	94,67	108,97	85,45	90,53	-320,00	170,59	375,00	99,75
1998/1997	121,13	83,54	124,45	122,09	-250,00	103,45	-22,22	100,06
1999/1998	88,37	135,61	74,39	80,63	-67,50	140,00	-690,00	99,61
2000/1999	97,37	84,36	117,92	98,82	11,11	2,38	5,80	99,98
2001/2000	111,49	129,14	139,60	139,04	1000,00	0,00	750,00	98,49
2002/2001	97,58	70,77	131,23	135,82	-76,67	x	-23,33	100,04
2003/2002	85,09	131,88	94,10	101,05	-195,65	300,00	-1328,57	99,47
2004/2003	138,69	106,59	101,86	101,25	8,89	95,83	53,76	99,71
2005/2004	90,00	87,11	109,57	144,74	-50,00	480,43	438,00	98,74
Průměr	100,01	101,42	101,69	103,56	40,12	9,60	-28,17	100,36
Minimum	63,72	70,77	51,96	68,33	-680,00	-1800,00	-2220,00	97,37
Maximum	138,69	135,61	176,64	144,74	1000,00	865,38	750,00	104,23
Sm. odch.	14,61	17,05	27,53	18,50	239,32	423,10	509,32	1,46

Tabulka č. 11.2 uvádí řetězové indexy vývoje obyvatelstva. Z těchto indexů lze velmi dobře sledovat meziroční dynamiku jednotlivých veličin.

Tabulka č. 11.3 – Porovnání vývoje populace v Kralupech nad Vltavou a Středočeském kraji

Období	Kralupy nad Vltavou			Středočeský kraj		
	Přirozený přírůstek na 1000 obyvatel	Migrační přírůstek na 1000 obyvatel	Celkový přírůstek na 1000 obyvatel	Přirozený přírůstek na 1000 obyvatel	Migrační přírůstek na 1000 obyvatel	Celkový přírůstek na 1000 obyvatel
1991	2,7	-6,5	-3,7	-1,7	-0,9	-2,6
1992	2,6	0,2	2,8	-1,6	0,6	-1
1993	2,3	-4,0	-1,7	-1,6	0,5	-1,1
1994	-3,5	0,6	-2,9	-2,8	2	-0,8
1995	-1,8	1,1	-0,7	-3,6	2,5	-1,1
1996	0,3	-1,0	-0,7	-3,6	2,2	-1,4
1997	-0,9	-1,6	-2,5	-3,3	4	0,7
1998	2,2	-1,7	0,6	-2,7	5	2,3
1999	-1,5	-2,4	-3,9	-3,3	5,9	2,6
2000	-0,2	-0,1	-0,2	-2,6	5,9	3,3
2001	-1,7	0,0	-1,7	-2,2	4,3	2,1
2002	1,3	-0,9	0,4	-1,7	5,9	4,2
2003	-2,6	-2,8	-5,4	-2,1	8,4	6,3
2004	-0,2	-2,7	-2,9	-1,1	8,4	7,3

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 11.5 – Vývoj celkového přírůstku/úbytku obyvatel v Kralupech nad Vltavou a Středočeském kraji

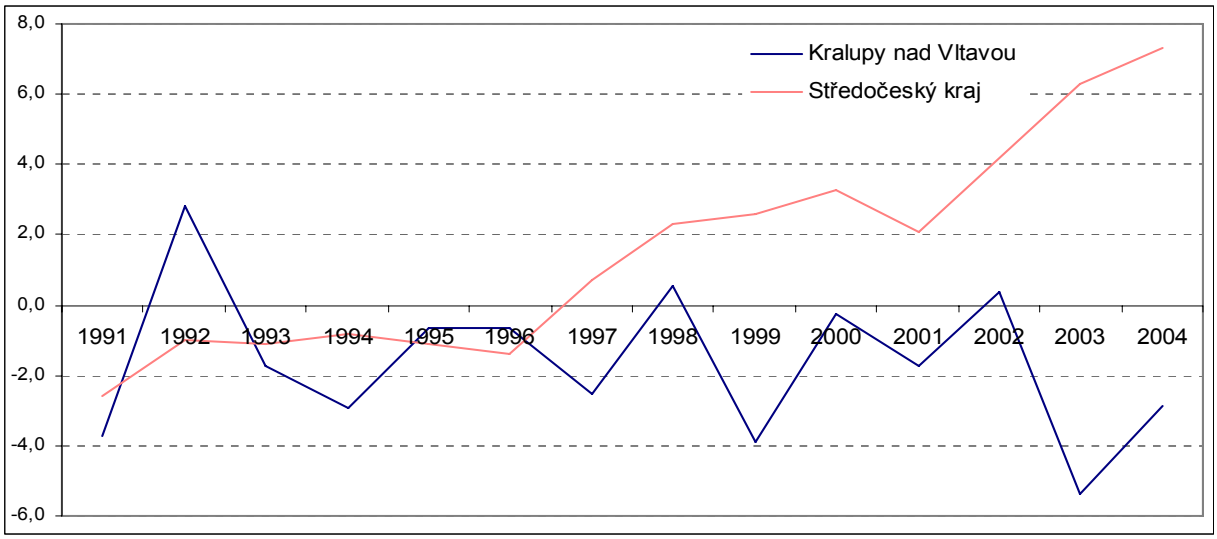

Porovnání vývoje populace v Kralupech nad Vltavou se Středočeským krajem lze provést s využitím tabulky č. 11.3 a grafu č. 11.5. Z tabulky plyne, že přirozený přírůstek, zde vyjádřen jako přírůstek na 1000 obyvatel, nabývá ve Středočeském kraji ve všech sledovaných letech, tj. od roku 1991 do roku 2004 záporných hodnot. V Kralupech nad Vltavou dochází v některých obdobích po roce 1990 k růstu počtu obyvatel přirozenou měnou. Avšak počet let, ve kterých dochází k přirozenému úbytku převažuje nad počtem let

s přirozeným přírůstkem. To znamená, že v celém Středočeském kraji převládala silnější tendence k úbytku přirozenou měnou ve srovnání s Kralupy nad Vltavou v období 1991 až 2004.

Migrační přírůstek na 1000 obyvatel je ve Středočeském kraji kromě roku 1991 kladný. Počet přistěhovalých je tak ve Středočeském kraji vyšší než počet vystěhovalých. Tento vývoj je způsoben procesem suburbanizace. Lidé se z hlavního města Prahy stěhují za bydlením do jeho blízkého okolí. Středočeský kraj, resp. některé jeho oblasti se stávají centrem imigrace. Vývoj migračního přírůstku v Kralupech nad Vltavou je pak v letech 1991 až 2004 zpravidla opačný.

Vývoj celkového přírůstku/úbytku obyvatel v Kralupech nad Vltavou a Středočeském kraji je zanesen v grafu č. 11.5. Z grafu je patrné, že zatímco v Kralupech nad Vltavou dochází od roku 1991 (vyjma let 1992, 1998 a 2002) k celkovému úbytku obyvatel, tak ve Středočeském kraji je celkový přírůstek od roku 1997 kladný, a to s rostoucím trendem.

Do této kapitoly lze dále zařadit vývoj počtu potratů. Tabulka č. 11.4 uvádí vývoj počtu potratů od roku 1991 do roku 2005. Z tabulky plyne, že v průběhu let došlo k významnému poklesu potratů. Zatímco v roce 1991 bylo provedeno 196 potratů za rok (přičemž maximum dosáhl počet potratů o rok později, a to v celkové výši 219 potratů), pak v roce 2005 to bylo přibližně o 60 % méně, tj. 79 potratů. V grafu č. 11.6 je vývoj potratů proložen mocninou funkcí. Z odhadnuté trendové funkce plyne, že procentní změna v délce časového vektoru, jenž je tvořen jednotlivými roky, kde rok 1991 = 1, přináší 0,4163 % pokles v počtu potratů.

Klesající trend potratů je charakteristický pro celý Středočeský kraj. Pokles počtu potratů lze především přičíst rozšíření antikoncepčních přípravků po roce 1990 a změně hodnot ve společnosti.

Tabulka č. 11.4 – Počty potratů – 1991 až 2005

Období	Potraty	Řetězový index (%)
1991	196	-
1992	219	111,73
1993	141	64,38
1994	113	80,14
1995	118	104,42
1996	90	76,27
1997	129	143,33
1998	86	66,67
1999	97	112,79
2000	93	95,88
2001	69	74,19
2002	78	113,04
2003	70	89,74
2004	79	112,86
2005	79	100,00
Průměr	110,47	96,10
Minimum	69,00	64,38
Maximum	219,00	143,33
Sm. odch.	44,98	22,27

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 11.6 – Vývoj počtu potratů v Kralupech nad Vltavou – 1991 až 2005

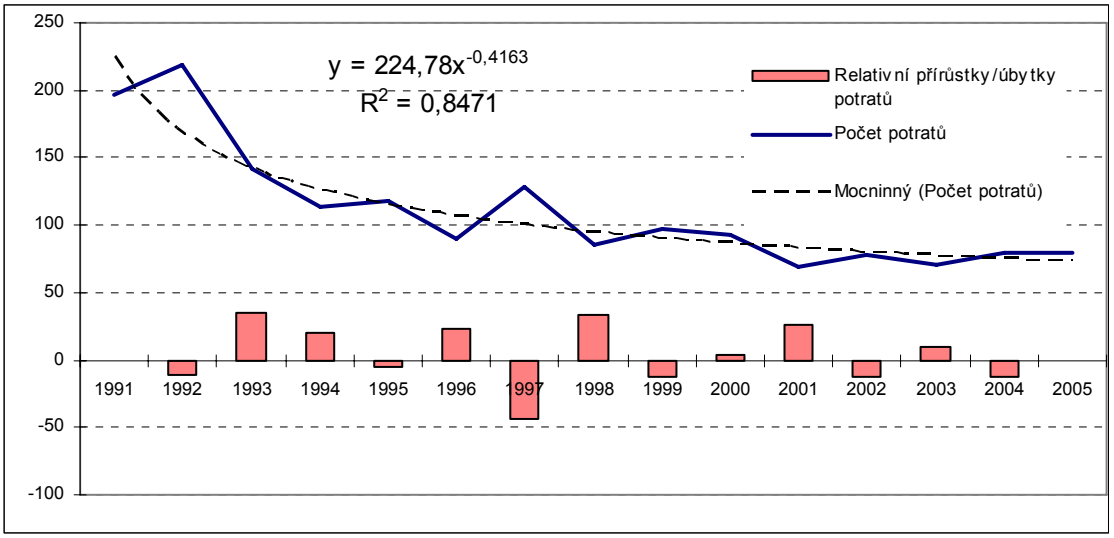

12. Prognóza přírůstku (úbytku) obyvatelstva

Prognóza přírůstku (úbytku) obyvatelstva vychází z výpočtů prognózy věkového složení, tj. je založena na prognóze počtu živě narozených dětí pro daný rok s využitím měr plodnosti a počtu zemřelých osob v jednotlivých věkových kategoriích na základě úmrtnostních tabulek pro muže a ženy. Prognóza přírůstku, resp. úbytku obyvatelstva tak, jak je uvedena v tabulce č. 12.1 nebere v úvahu migraci. Migrace zde není zahrnuta, jelikož její vývoj závisí na řadě faktorů, které lze v čase považovat za proměnlivé a v delším horizontu obtížně prognózovatelné. Zahrnutím prognózy migrace by tak mohlo dojít k výraznému zkreslení údajů o pohybu obyvatelstva. Z tohoto důvodu je zde prezentována pouze prognóza přírůstku, resp. úbytku obyvatelstva, která vychází z prognózy přírůstku, resp. úbytku přirozenou měnou.

Tabulka č. 12.1 obsahuje údaje o vývoji počtu obyvatel celkem a v členění na muže a ženy v období 2006 až 2025. V tabulce jsou dále obsaženy řetězové indexy těchto údajů. Z řetězových indexů je patrné, že vývoj počtu obyvatel má klesající tendenci. V období 2006 až 2025 tak podle prognózy dochází k úbytku obyvatelstva Kralup nad Vltavou. Tento pokles je názorně vidět v grafu č. 12.1. V grafu je prognóza vývoje celkového počtu obyvatelstva proložena lineární trendovou funkcí, ze které plyne, že na každý rok prognostického horizontu připadá úbytek obyvatelstva ve výši 95,038 lidí. Z tabulky, resp. grafu je dále zřejmé, že na poklesu se podílejí obě pohlaví přibližně rovnocenně (muži – 48,524 a ženy – 46,514). Mezi roky 2005 až 2025 tak klesne počet obyvatel ze 17 104 na 15 250, tj. o 1 854 obyvatel. Tento pokles nezohledňuje migraci, která může konečnou velikost celkového počtu obyvatel Kralup nad Vltavou ovlivnit oběma směry.

Tabulka č. 12.1 – Prognóza přírůstku (úbytku) obyvatelstva Kralup nad Vltavou

Rok	Celkem	Muži	Ženy	Řetězový index		
				Celkem	Muži	Ženy
2006	17069	8232	8837	-	-	-
2007	17029	8212	8817	0,9977	0,9976	0,9978
2008	16983	8188	8795	0,9973	0,9971	0,9975
2009	16930	8161	8770	0,9969	0,9967	0,9971
2010	16873	8131	8742	0,9966	0,9963	0,9968
2011	16809	8098	8711	0,9962	0,9959	0,9965
2012	16740	8062	8678	0,9959	0,9956	0,9962
2013	16665	8023	8642	0,9956	0,9952	0,9959
2014	16585	7982	8603	0,9952	0,9948	0,9955
2015	16498	7937	8561	0,9947	0,9944	0,9951
2016	16405	7890	8515	0,9944	0,9940	0,9947
2017	16306	7839	8467	0,9939	0,9935	0,9943
2018	16200	7784	8415	0,9935	0,9931	0,9939
2019	16086	7727	8360	0,9930	0,9926	0,9934
2020	15965	7665	8300	0,9925	0,9920	0,9929
2021	15836	7599	8237	0,9919	0,9915	0,9923
2022	15700	7531	8169	0,9914	0,9909	0,9918
2023	15555	7458	8097	0,9908	0,9904	0,9912
2024	15405	7384	8022	0,9904	0,9900	0,9907
2025	15250	7307	7943	0,9899	0,9896	0,9902

Zdroj: vlastní výpočty

Graf č. 12.1 – Prognóza přírůstku (úbytku) obyvatelstva Kralup nad Vltavou

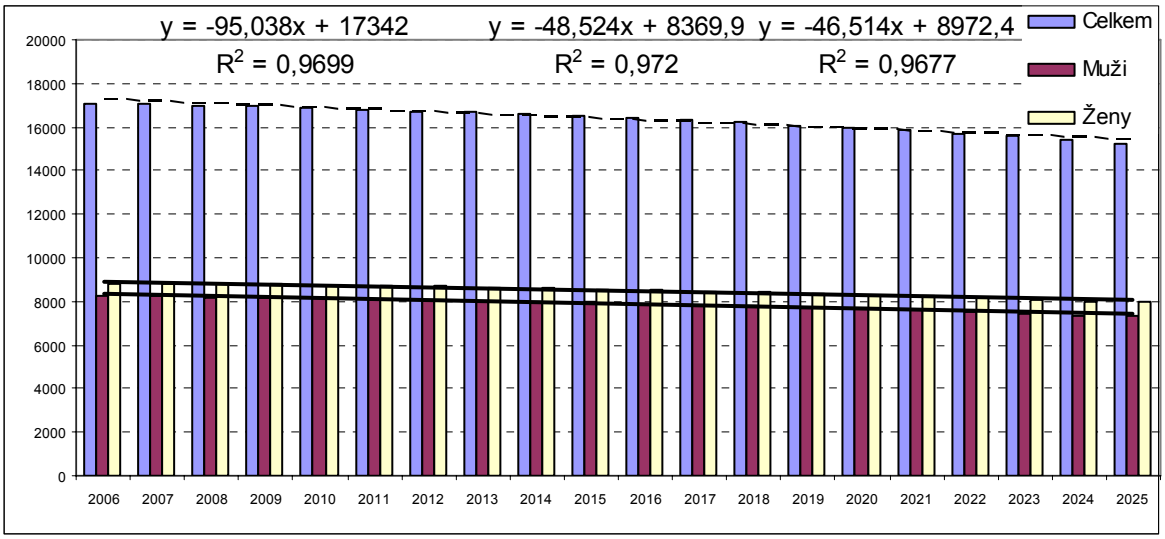

13. Vzdělanost obyvatelstva

Tabulka č. 13.1 – Obyvatelstvo podle stupně vzdělání v Kralupech nad Vltavou

SLDB 2001		Počet	v %
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		14 739	100
v tom podle stupně vzdělání	bez vzdělání	52	0,35
	základní vč. neukončeného	3 080	20,90
	vyučení a střední odborné bez maturity	5 772	39,16
	úplné střední s maturitou	3 839	26,05
	vyšší odborné a nástavbové	558	3,79
	vysokoškolské	1 241	8,42
	nezjištěné vzdělání	197	1,34

Zdroj: ČSÚ

Údaje o vzdělanosti obyvatelstva Kralup nad Vltavou ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 jsou zaneseny v tabulce č. 13.1. Z tabulky a názorně také z grafu č. 13.1 je zřejmé, že ve struktuře vzdělání největší část zaujímají občané vyučení a se středním odborným vzděláním bez maturity, celkově 39,16 %. Druhou nejpočetnější skupinou s úrovní 26,05 % tvoří občané s úplným středním vzděláním s maturitou. Celých 20,90 % obyvatel má pouze základní nebo dokonce nedokončené základní vzdělání. Vysokoškolsky je vzděláno 8,42 % občanů a 3,79 % obyvatel má vyšší odborné a nástavbové vzdělání.

Při hodnocení struktury vzdělání v Kralupech nad Vltavou se lze pozastavit nad vysokým zastoupením obyvatel se základním nebo nedokončeným vzděláním a na druhé straně nízkým počtem vysokoškolsky vzdělaných občanů. Tato charakteristika je však typická pro celou Českou republiku (viz následující analýza) a představuje základní rozdíl mezi vzdělanostní strukturou České republiky a států EU. Poměry se však významně liší v různých věkových kategoriích a v posledních letech nastává obecný trend k růstu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, který je generován významně rostoucí nabídkou vysokoškolského vzdělání v ČR na jedné straně a obecně vysokou společenskou poptávkou po něm na straně druhé.

Graf č. 13.1 – Struktura vzdělání v Kralupech nad Vltavou

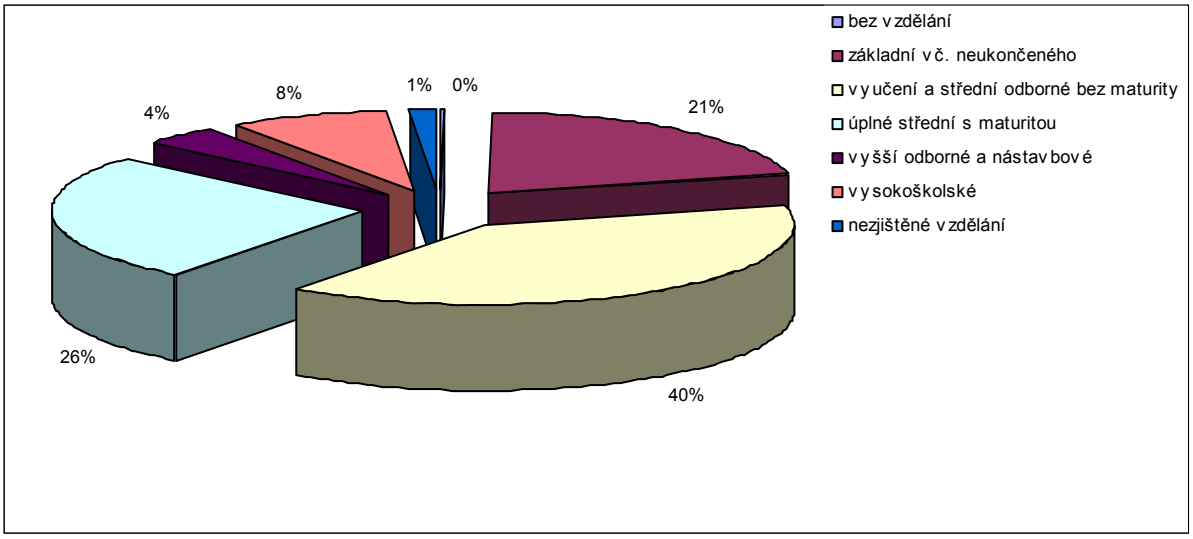

Tabulka č. 13.2 – Vzdělání obyvatel podle okresů Středočeského kraje

SLDB 2001	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)					
		základní a neukončené	vyučení a stř.odb. bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysoko-školské	nezjištěné vzdělání
Česká republika	8 575 198	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9	1,7
Středočeský kraj	**943 364**	**23,1**	**41,8**	**22,9**	**3,3**	**7,0**	1,9
Benešov	78 291	24,6	41,7	22,8	3,2	6,2	1,5
Beroun	63 758	23,0	43,1	23,3	2,9	6,0	1,7
Kladno	126 393	24,3	40,3	23,0	3,5	6,9	2,0
Kolín	81 008	23,7	41,9	23,0	3,2	6,1	2,1
Kutná Hora	61 758	23,7	41,9	23,2	3,1	6,4	1,7
Mělník	**79 065**	**23,6**	**43,1**	**21,5**	**3,2**	**6,2**	2,4
Mladá Boleslav	96 020	22,9	42,6	22,9	3,5	6,4	1,7
Nymburk	70 979	22,8	42,8	22,5	3,8	6,6	1,5
Praha-východ	80 979	19,7	41,6	24,0	3,7	9,5	1,5
Praha-západ	69 533	20,0	40,4	23,1	3,5	11,2	1,8
Příbram	90 168	23,7	41,5	23,4	3,2	6,7	1,5
Rakovník	45 412	25,5	42,2	21,7	3,0	5,8	1,8

Zdroj: ČSÚ

Úroveň vzdělanosti obyvatel Kralup nad Vltavou lze s využitím tabulky č. 13.2 srovnat se vzdělaností obyvatel okresu Mělník, s ostatními okresy Středočeského kraje, s celkovou úrovní vzdělanosti ve Středočeském kraji a v celé České republice.

Struktura vzdělanosti obyvatel Kralup nad Vltavou a okresu Mělník se do jisté míry liší. V Kralupech nad Vltavou žije více lidí s vysokoškolským vzděláním a úplným středním vzděláním s maturitou. Naopak méně jsou zastoupeny skupiny občanů, kteří jsou vyučeni nebo mají střední odborné vzdělání bez maturity, a dále se základním či neukončeným vzděláním.

Srovnáním struktur vzdělanosti v tabulce č. 13.2 lze dojít k závěru, že vzdělání obyvatel v jednotlivých okresech Středočeského kraje, ve Středočeském kraji a v celé České republice se liší jen velmi málo. Identifikovaný rozdíl ve struktuře vzdělání mezi Kralupy nad Vltavou a okresem Mělník lze tedy najít i při srovnání vzdělanosti města s úrovní v jiných okresech Středočeského kraje, ve Středočeském kraji a v celé České republice. Z toho lze vyvodit závěr, že úroveň vzdělání v Kralupech nad Vltavou je nadprůměrná ve srovnání jak s úrovní v okrese Mělník, tak ve Středočeském kraji, popř. v celé České republice.

14. Ekonomická aktivita obyvatel

Ekonomická situace města, resp. regionu významně determinuje vývoj počtu obyvatelstva a jeho věkovou strukturu. Příznivé ekonomické prostředí generující řadu podnikatelských příležitostí, přítomnost středních a velkých podniků, funkční průmyslové parky či geografická

blízkost významného ekonomického centra a s tím související dostatek pracovních míst jsou základní determinanty ovlivňující ekonomickou a sociální situaci obyvatel. Ekonomická a sociální situace je potom jedním ze základních faktorů určujících migraci obyvatel, ale zároveň působí i na vývoj porodnosti. S tím souvisí i věková struktura města. Obecně lze uvést, že příznivá ekonomická a sociální situace obyvatel působí proti odlivu mladých lidí z obce a tím udržuje její životaschopnost, resp. reprodukční potenciál.

V souvislosti s ekonomickou a sociální situací obyvatel nelze zúžit pohled pouze na ekonomické a sociální charakteristiky města. Ekonomiku lze v systémovém pojetí chápat jako množinu prvků a vzájemných vazeb mezi nimi. Prvky jsou na první rozlišovací úrovni jednotlivé ekonomické subjekty a vazbami jsou vzájemné input-output vztahy. Při větší rozlišovací úrovni a při zaměření se pouze na firmy a obyvatelstvo lze ze systémového pojetí na ekonomiku pohlížet jako na množinu firem působících v různých odvětvích, mezi nimiž jsou vzájemné input-output vztahy a jež pro zajištění produkce statků a služeb poptávají (či vlastní) výrobní faktory, mezi nimiž je i určité množství práce. Firmy jsou v rámci daného území určitým způsobem rozmístěny. Právě toto prostorové uspořádání podnikatelského sektoru určuje ekonomickou otevřenost města, resp. vzájemné propojení města a okolí (regionu) ekonomickými vazbami.

Ekonomickou situaci města zásadním způsobem ovlivňuje úroveň regionální ekonomiky, popř. ekonomiky regionu(ů) jemu blízkých. Vzájemné působení města a jeho okolí, popř. regionů může mít jak pozitivní, tak negativní vliv na vývoj ekonomické situace. V případě negativního vlivu lze hovořit o tzv. erozivních efektech, kdy ekonomický růst v jednom regionu ekonomiky nepříznivě působí na růst v jiných regionech. Tyto efekty se pak projevují především v přesunu výrobních faktorů (práce a kapitálu) z pomaleji rostoucích do rychleji rostoucích regionů. Vznik erozivních efektů lze přisuzovat ztrátám efektivnosti výroby v důsledku geografické koncentrace aktivit. Model kumulativní kauzality aplikovaný na regionální ekonomický růst tvrdí, že pokud růst v jedné oblasti předhoní růst v sousedních regionech, nastane působení erozivních efektů, které ještě více posílí počáteční výhodu a dále prohloubí mezeru mezi regionálními tempy růstu. To je spojeno s tzv. úsporami z aglomerace. Úspory z aglomerace představují úspory nákladů při provozování ekonomické činnosti, které pramení ze skutečnosti, že podniky, resp. výrobní aktivity se prostorově nacházejí blízko sebe. Úspory z aglomerace jsou formou tzv. vnějších úspor, kdy aktivity jedné firmy pozitivně působí na firmy jiné.[8]

V následující analýze bude pozornost věnována ekonomické aktivitě obyvatel, dále pak nabídce volných pracovních míst, úrovni mezd a nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou a jejich okolí (vzhledem k ekonomické propojenosti). Analýza tak umožní nahlédnout na ekonomickou situaci obyvatel města a zčásti na ekonomickou propojenost města s jeho

[8] viz Pearce D.W.: Macmillanův slovník moderní ekonomie, Victoria Publishing, Praha, 1992

okolím. Z těchto charakteristik tak bude možné usuzovat na budoucí vývoj obyvatelstva Kralup nad Vltavou.

Tabulka č. 14.1 – Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity (SLDB 2001)

Obyvatelstvo celkem			17 506	%
Ekonomicky aktivní celkem			9 470	54,1
v tom	zaměstnaní		8 824	93
	z toho	pracující důchodci	336	3,8
		ženy na mateřské dovolené	187	2,1
	nezaměstnaní		646	7
Ekonomicky neaktivní celkem			7 909	45,2
z toho	nepracující důchodci		3 596	45,5
	žáci, studenti, učni		2 957	37,4
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			127	0,7

Zdroj: ČSÚ

Ekonomická aktivita obyvatel Kralup nad Vltavou je zanesena v tabulce č. 14.1. Tabulka uvádí rozčlenění obyvatelstva podle ekonomické aktivity dle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. Z tabulky je patrné, že z celkového počtu 17 506 obyvatel je 9 470 ekonomicky aktivních a 7 909 ekonomicky neaktivních. U 127 osob nebyla ekonomická aktivita zjištěna. Ekonomicky aktivní obyvatelé tvoří z celkového počtu obyvatel 54,1 %. 93 % ekonomicky aktivních obyvatel pracuje, z toho je 3,8 % pracujících důchodců a 2,1 % žen na mateřské dovolené. 7 % ekonomicky aktivních obyvatel je nezaměstnaných. Z ekonomicky neaktivních je 45,5 % nepracujících důchodců a 37,4 % žáků , studentů a učňů.

Z tabulky plyne, že ekonomická aktivita obyvatel je determinována jednak ekonomickými charakteristikami obce, resp. regionu, které přímo působí na strukturu ekonomicky aktivních obyvatel, a dále je určována věkovou strukturou obyvatel, která určuje poměr ekonomicky aktivních a neaktivních obyvatel. Jak již bylo výše uvedeno, ekonomické charakteristiky obce, resp. regionu jsou v delším období jedním z determinantů vývoje obyvatelstva a tedy i jeho věkové struktury, vedle v předchozích kapitolách popsaných faktorů.

K určení struktury ekonomiky města je možné využít údajů o ekonomické aktivitě obyvatel podle odvětví a struktury vyjížďky a dojížďky podle odvětví. Ze struktury ekonomiky města lze usuzovat na její úroveň, resp. charakter.

Tabulka č. 14.2a uvádí ekonomickou aktivitu obyvatel podle odvětví dle Sčítání lidu, domů a bytů z let 1991 a 2001. Z tabulky je patrné, že 0,67 % obyvatel pracuje v zemědělství, lesnictví a rybolovu, což je pokles o 2,74 % ve struktuře oproti úrovni v roce 1991. V průmyslu bylo v roce 2001 zaměstnáno 34,53 % ve srovnání s 46,53 % v roce 1991. Zbylé kategorie nebudou přímo srovnávány, jelikož se jejich obsah významně liší. Srovnání je však možné při rozčlenění kategorií na primární, sekundární a terciární sektor, popř. kvarterní sektor. Do primárního sektoru lze řadit zemědělství, lesnictví a rybolov. Pokles zaměstnanosti primárního sektoru souvisí s ekonomickými změnami v celé České republice v průběhu devadesátých let. Zemědělství zmenšovalo svůj rozměr v absolutním vyjádření z důvodu nadbytečných kapacit vzhledem k úrovni poptávky. S rozvojem ekonomiky v transformačním

a postransformačním období se snižoval relativní podíl zemědělství na tvorbě HDP a s tím i jeho společenská významnost.

Podíl zemědělství na ekonomickém výstupu, stejně jako podíl zaměstnaných v zemědělství, lze pak považovat za jeden z ukazatelů rozvinutosti ekonomiky.

Tabulka č. 14. 2a – Ekonomická aktivita obyvatelstva podle odvětví

SLDB 1991		%	SLDB 2001		%
Obyvatelstvo celkem	17 890		Obyvatelstvo celkem	17 459	
Ekonomicky aktivní celkem	10156	100	Ekonomicky aktivní celkem	9470	100
Zemědělství, lesní a vodní hospodářství	346	3,41	Zemědělství, lesnictví a rybolov	63	0,67
Průmysl	4726	46,53	Průmysl	3270	34,53
Stavebnictví	676	6,66	Stavebnictví	576	6,08
Obchod aj. výr. činnosti	802	7,90	Obchod, opravy motor. vozidel a spotřeb. zboží	860	9,08
Byt.hosp., komunál.služby	588	5,79	Pohostinství a ubytování	347	3,66
Doprava a spoje	1189	11,71	Doprava, pošty a telekomunikace	1043	11,01
Věda, výzkum a vývoj	279	2,75	Peněžnictví a pojišťovnictví	189	2,00
Školství, kultura a zdravotnictví	952	9,37	Činnosti v oblasti nemovitostí, služby pro podniky, výzkum	676	7,14
Ostatní nevýrobní činnosti	468	4,61	Veřejná správa, obrana, povinné sociální zabezpečení	385	4,07
Bez udání odvětví	130	1,28	Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	764	8,07
			Ostatní veřejné a osobní služby	549	5,80
			Nezjištěná odvětví	748	7,90

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 14.2b – Ekonomická aktivita obyvatelstva podle odvětví – struktura

	Celkem	v tom		Struktura v %			Podíl žen v odvětví v %
		muži	ženy	celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem	**9 470**	**5 177**	**4 293**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**45,3**
v tom odvětví ekonomické činnosti:							
zemědělství, lesnictví a rybolov	63	40	23	0,7	0,8	0,5	36,5
průmysl	3 270	2 033	1 237	34,5	39,3	28,8	37,8
stavebnictví	576	482	94	6,1	9,3	2,2	16,3
obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží	860	404	456	9,1	7,8	10,6	53,0
pohostinství a ubytování	347	148	199	3,7	2,9	4,6	57,3
doprava, pošty a telekomunikace	1 043	697	346	11,0	13,5	8,1	33,2
peněžnictví a pojišťovnictví	189	55	134	2,0	1,1	3,1	70,9
činnosti v oblasti nemovitostí, služby pro podniky, výzkum	676	368	308	7,1	7,1	7,2	45,6
veřejná správa, obrana, povinné sociální zabezpečení	385	211	174	4,1	4,1	4,1	45,2
školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	764	127	637	8,1	2,5	14,8	83,4
ostatní veřejné a osobní služby	549	249	300	5,8	4,8	7,0	54,6
nezjištěná odvětví	748	363	385	7,9	7,0	9,0	51,5

Zdroj: ČSÚ

Sekundární sektor, jenž je tvořen průmyslem a stavebnictvím, zaznamenal také pokles ve struktuře zaměstnanosti, a to z 53,19 % na 40,61 %. Tento pokles lze spojovat s růstem

vyspělosti ekonomiky. Výrobní sféra se stává efektivnější a méně pracovně náročná. Je soustředěna pozornost na produkty s vyšší přidanou hodnotou vyžadující kvalifikovanou pracovní sílu. S rostoucí ekonomickou úrovní se dále zvyšuje kupní síla obyvatelstva a narůstá na významu sektor terciární, popřípadě kvarterní. Terciární sektor, tj. sektor služeb zaměstnává v přibližně 50,82 % ekonomicky aktivních obyvatel Kralup nad Vltavou oproti 42,12 % v roce 1991. Z 50,82 % připadá část na sektor kvarterní, ale vzhledem k vyšší agregaci některých položek nelze podíl kvarterního sektoru přesně určit. Kvarterní sektor obsahuje vědu, výzkum a školství. Podíl tohoto sektoru ve vyspělých ekonomikách narůstá. Tento trend je spojen s růstem důležitosti znalostí a informací v ekonomice, proto se také v této souvislosti hovoří o znalostní ekonomice.

Struktura ekonomické aktivity obyvatelstva v členění na primární, sekundární a terciární sektor v letech 1991 a 2001 je znázorněna v grafech č. 14.1 a,b. Z grafů je patrný přesun mezi sektory, který nastal v rozmezí let 1991 a 2001, tj. v období, kdy česká ekonomika přecházela z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní.

Hodnocení struktury zaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou lze provést s využitím údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva a se zohledněním vyjížďky a dojížďky obyvatelstva za prací.

Graf č. 14.1a,b – Ekonomická aktivita obyvatel dle sektorů

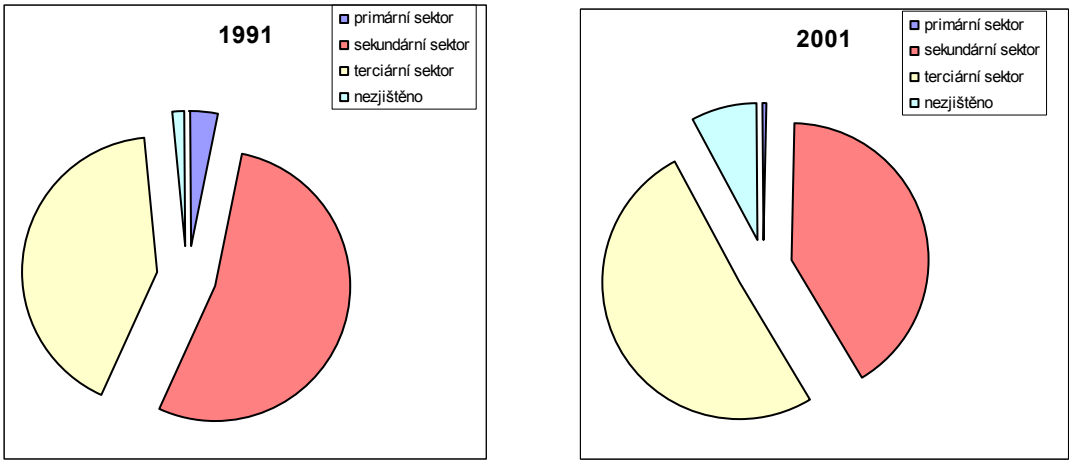

Bilance dojížďky za prací dle Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 je zanesena v tabulce č. 14.3. Z bilance dojížďky je patrné, že z celkového počtu 8 824 zaměstnaných osob za prací vyjíždí 3 018. Naopak do Kralup nad Vltavou za prací dojíždí 3 568 osob. Saldo dojížďky je tedy kladné ve výši 550 osob. Z toho plyne, že v Kralupech nad Vltavou je obsazeno celkem 9 374 pracovních míst.

Tabulka č. 14.3 – Bilance dojížďky za prací (SLDB 2001)

	Zaměstnané osoby	Dojíždějící		Vyjíždějící		Saldo dojížďky		Obsazená pracovní místa	
		celkem	z toho denně	celkem	z toho denně	celkem	z toho denně	celkem	na 1000 zaměstnaných
Kralupy nad Vltavou	8 824	3 568	2 911	3 018	2 593	550	318	9 374	1 062

Zdroj: ČSÚ

Při zaměření se na vyjíždějící osoby lze vyjížďku hodnotit podle pohlaví a věku vyjíždějících osob, směru vyjížďky a dle již zmíněného odvětví.

Tabulka č. 14. 4 – Vyjíždějící za prací podle pohlaví a věku (SLDB 2001)

	Vyjíždějící z obce celkem	v tom		v tom ve věku						
		muži	ženy	15 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 a více	nezjištěno
Kralupy nad Vltavou	3018	1 711	1307	515	503	680	677	559	84	-

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 14.4 uvádí počty vyjíždějících osob v členění podle pohlaví a věku. Z celkového počtu 3 018 vyjíždějících osob tvoří 56,69 % muži a 43,31 % ženy. Nejvíce vyjíždějících osob je z věkových kategorií 30 – 39 let a 40 – 49 let, ale též z kategorie 25 – 29 vzhledem k délce jejího intervalu, naopak nejméně vyjíždí osoby starší 60 let. Nízké zastoupení kategorie 60 a více let souvisí s odchody do důchodu. Počty vyjíždějících za prací v intervalu 15 až 24 let jsou dále ovlivněny tím, že velká část osob z této kategorie studuje.

Hlavní směr vyjížďky lze hodnotit s využitím tabulky č. 14.5. Hlavní město Praha je hlavním směrem vyjížďky za prací pro obyvatele Kralup nad Vltavou. Z celkového počtu 3 018 vyjíždějících osob pracuje v Praze 1 253. Tabulka dále uvádí srovnání vyjíždějících osob dle okresů Středočeského kraje, údaje o vyjíždějících žácích, studentech a učních a dále obce okresu Mělník, jejichž hlavním směrem denní vyjížďky jsou Kralupy nad Vltavou. Z uvedených údajů plyne, že okres Mělník patří mezi okresy s nejnižším procentem vyjíždějících osob z celkového počtu zaměstnaných. Celkový počet žáků, studentů a učňů vyjíždějících z Kralup nad Vltavou je 853, tj. 28,4 % z celkového počtu žáků, studentů a učňů. Dále lze uvést, že z 69 obcí okresu Mělník má 16 obcí za hlavní směr denní vyjížďky město Kralupy nad Vltavou. Z okresu Kladno je to pak 8 obcí.

Tabulka č. 14.5 – Vyjíždějící a hlavní směr vyjížďky podle obcí (SLDB 2001)

Kraj, okres, obec	Vyjížďka z obce za prací						Vyjížďka z obce do škol	
	vyjíždějící zaměstnaní		v % ze zaměst-naných celkem	vyjíždějící denně	hlavní směr denní vyjížďky		vyjíždějící žáci, studenti a učni	v % ze žáků, studentů a učňů
	celkem	z toho ženy			obec	počet		
Kraj celkem	**279 664**	**116 801**	**51,7**	**240 805**	**x**	**x**	**90 048**	**48,5**
v tom okres:								
Benešov	22 294	9 271	49,1	18 383	x	x	8 014	48,8
Beroun	22 040	9 360	59,5	19 289	x	x	6 264	50,7
Kladno	36 159	14 936	51,0	31 047	x	x	8 863	36,7
Kolín	23 312	9 695	51,9	19 670	x	x	7 829	50,0
Kutná Hora	15 361	5 804	46,6	12 544	x	x	6 111	47,5
Mělník	22 120	9 116	48,3	19 187	x	x	6 717	42,3
Mladá Boleslav	26 824	11 169	45,5	23 973	x	x	8 603	44,1
Nymburk	21 370	8 773	53,8	18 149	x	x	6 962	50,1
Praha - východ	27 516	12 059	57,1	24 400	x	x	8 848	54,8
Praha - západ	26 523	11 985	63,4	23 582	x	x	8 854	62,9
Příbram	23 567	9 534	46,9	19 868	x	x	8 418	44,8
Rakovník	12 578	5 099	50,5	10 713	x	x	4 565	49,6
Kralupy nad Vltavou	**3 018**	**1 307**	**34,4**	**2 593**	**Hl.m.Praha**	**1 253**	**853**	**28,4**
Obce okresu Mělník, jejichž hlavním směrem vyjížďky jsou Kralupy nad Vltavou								
Dřínov	116	49	74,4	109	Kralupy nad Vltavou	40	46	88,5
Hostín u Vojkovic	127	54	76,0	114	Kralupy nad Vltavou	46	46	86,8
Chvatěruby	161	60	75,9	145	Kralupy nad Vltavou	80	44	68,8
Jeviněves	50	22	86,2	45	Kralupy nad Vltavou	10	20	90,9
Kozomín	90	49	77,6	81	Kralupy nad Vltavou	30	40	93,0
Ledčice	204	82	76,7	172	Kralupy nad Vltavou	28	55	64,7
Nelahozeves	348	137	56,6	292	Kralupy nad Vltavou	150	138	79,8
Nová Ves	309	133	76,1	287	Kralupy nad Vltavou	84	126	97,7
Spomyšl	133	57	74,7	112	Kralupy nad Vltavou	24	53	75,7
Újezdec	43	19	89,6	37	Kralupy nad Vltavou	15	13	100,0
Veltrusy	528	226	68,9	488	Kralupy nad Vltavou	217	99	39,4
Vojkovice	192	78	71,9	166	Kralupy nad Vltavou	46	94	95,9
Vraňany	256	94	69,6	220	Kralupy nad Vltavou	73	88	64,7
Všestudy	116	52	74,4	95	Kralupy nad Vltavou	34	52	100,0
Zlončice	54	30	81,8	51	Kralupy nad Vltavou	21	26	96,3
Zlosyň	124	61	77,5	116	Kralupy nad Vltavou	41	51	94,4
Obce okresu Kladno, jejichž hlavním směrem vyjížďky jsou Kralupy nad Vltavou								
Kamenný Most	122	56	70,5	104	Kralupy nad Vltavou	36	54	88,5
Neuměřice	113	47	72,4	96	Kralupy nad Vltavou	35	39	72,2
Olovnice	173	67	84,0	148	Kralupy nad Vltavou	65	46	100,0
Otvovice	212	83	70,2	186	Kralupy nad Vltavou	76	84	72,4
Sazená	65	22	67,0	56	Kralupy nad Vltavou	14	39	95,1
Slatina	141	57	72,3	134	Kralupy nad Vltavou	43	50	73,5
Velvary	575	199	43,1	488	Kralupy nad Vltavou	156	176	38,8
Zákolany	182	74	85,0	166	Kralupy nad Vltavou	43	47	81,0

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 14.6 – Vyjížďka podle odvětví

SLDB 1991		%	SLDB 2001		%
Ekonomicky aktivní celkem	10156		Ekonomicky aktivní celkem	9470	
Vyjíždějící za prací celkem	3 079	100	Vyjíždějící za prací celkem	3018	100
Zemědělství, lesní a vodní hospodářství	233	7,57	Zemědělství, lesnictví a rybolov	34	1,13
Průmysl	1 151	37,38	Průmysl	887	29,39
Stavebnictví	270	8,77	Stavebnictví	185	6,13
Obchod aj. výr. činnosti	270	8,77	Obchod, opravy motor. vozidel a spotřeb. zboží	267	8,85
Byt.hosp., komunál.služby	109	3,54	Doprava, pošty a telekomunikace	348	11,53
Doprava a spoje	234	7,60	Školství	110	3,64
Věda, výzkum a vývoj	266	8,64	Zdravotnictví, soc.činnosti	131	4,34
Školství, kultura a zdravotnictví	288	9,35	Ostatní	1056	34,99
Ostatní nevýrobní činnosti	247	8,02			
Bez udání odvětví	11	0,36			

Zdroj: ČSÚ

Údaje o vyjížďce dle odvětví jsou zaneseny v tabulce č. 14.6. Z celkového počtu 3 018 vyjíždějících osob v roce 2001 1,13 % osob pracuje v zemědělství, 29,39 % v průmyslu, 6,13 % ve stavebnictví, 8,85 % v obchodu, opravě motorových vozidel a spotřebního zboží, dále 11,53 % v dopravě, 3,64 % ve školství, 4,34 % ve zdravotnictví a 34,99 % v ostatních zde neuvedených oborech. Při srovnání s rokem 1991, jež lze provést opět jen pro některé kategorie (viz sledování v jiném členění), lze říci, že tak jako ve struktuře ekonomické aktivity obyvatelstva došlo mezi roky 2001 a 1991 k poklesu podílu osob pracujících v zemědělství a průmyslu, snížil se i podíl osob vyjíždějících za prací do těchto odvětví.

Tabulka č. 14.7 uvádí dojížďku za prací do Kralup nad Vltavou. Nejvíce osob z celkového počtu 3 568 dojíždějících pracuje v průmyslu (1 468), dále pak v dopravě a telekomunikacích (546) a stavebnictví (406). Z uvedených údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva, vyjížďce a dojížďce podle odvětví lze vypočíst strukturu zaměstnanosti, resp. ekonomickou aktivitu osob pracujících v Kralupech nad Vltavou. Tato struktura umožní určit významnost jednotlivých odvětví v městě. Z tabulky č. 14.8 plyne, že na primární sektor připadá 40 osob, tj. 0,40 %, na sekundární sektor 4 648 osob, tj. 46,39 % a terciární sektor, vč. nezjištěného 5 332, tj. 53,21 % (nezjištěné představuje přibližně 7,5 %, tj. terciární sektor zaměstnává necelých 46 % osob). Z toho plyne, že primární sektor není v Kralupech nad Vltavou významným odvětvím z hlediska zaměstnanosti osob. Sekundární sektor tvoří přibližně 46 % a terciární rovněž kolem 46 %. Struktura zaměstnanosti v této podobě koresponduje se strukturou vyspělých ekonomik, přičemž v tomto případě je výsledek dán tím, že se jedná o popis středně významného města Středočeského kraje, v němž působí velký průmyslový podnik.

Tabulka č. 14.7 – Dojížďka za prací do Kralup nad Vltavou dle odvětví (SLDB 2001)

	Celkem	z toho odvětví						
		zeměděl-ství, lesnictví	průmysl	staveb-nictví	obchod	doprava a telekomun.	školství	zdravotnic-tví,soc.čin-nosti
Dojíždějící celkem	**3 568**	**11**	**1 468**	**406**	**286**	**564**	**84**	**81**
v tom:								
z ostatních obcí okresu celkem	1 483	4	657	140	108	176	39	22
z toho obce: [1]								
Mělník	74	-	38	13	2	7	1	-
Dřínov	43	-	15	7	3	3	-	-
Hostín u Vojkovic	48	-	28	2	5	4	1	-
Chvatěruby	89	1	38	6	10	12	2	2
Ledčice	38	-	16	2	5	4	1	-
Lužec nad Vltavou	64	-	29	11	1	5	2	1
Nelahozeves	175	-	67	7	16	30	7	1
Neratovice	82	-	26	10	9	17	3	-
Nová Ves	95	1	38	13	6	7	2	2
Úžice	60	1	30	4	4	4	5	1
Veltrusy	228	-	107	19	19	18	6	7
Vojkovice	47	-	25	4	2	5	2	1
Vraňany	80	-	31	3	6	14	-	2
Všestudy	42	-	20	5	2	5	-	-
Zlosyň	44	-	18	7	3	5	1	-
z jiných okresů celkem	2 085	7	811	266	178	388	45	59
z toho obce: [1]								
Hl.m. Praha	303	2	123	48	34	35	6	15
Kladno	76	1	26	13	2	12	1	-
Kamenný Most	48	-	11	7	-	14	-	1
Neuměřice	38	-	19	1	1	8	-	2
Olovnice	72	-	26	4	7	24	-	1
Otvovice	90	-	40	6	8	21	3	2
Slaný	60	-	11	5	9	18	2	1
Slatina	44	-	21	3	6	4	2	2
Velvary	183	-	76	9	27	26	4	5
Zákolany	48	-	28	1	5	8	-	2
Odolena Voda	50	-	13	11	5	6	2	2
Dolany	80	-	21	8	11	24	4	3
Libčice nad Vltavou	71	-	20	8	5	11	5	2

1) vybrané obce s podílem na celkovém počtu dojíždějících do centra větším než 1 % (případně 2 %)

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 14.8 – Struktura ekonomické aktivity v Kralupech nad Vltavou (SLDB 2001)

SLDB 2001		**%**
Ekonomicky aktivní celkem – vyjíždějící + dojíždějící	10 020	100
Zemědělství, lesnictví a rybolov	40	0,40
Průmysl	3 851	38,43
Stavebnictví	797	7,95
Obchod, opravy motor. vozidel a spotřeb. zboží	879	8,77
Doprava, pošty a telekomunikace	1 259	12,56
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	688	6,87
Ostatní, vč. nezjištěného	2 506	25,01

Zdroj: ČSÚ a vlastní výpočty

Tabulka č. 14.9 – Dojížďka za prací podle pohlaví a věku (SLDB 2001)

	Celkem	v tom		z toho ve věku					
		muži	ženy	15 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 a více
Dojíždějící celkem	3 568	2 444	1 124	482	558	870	849	744	64

Zdroj: ČSÚ

Doplňujícími údaji k dojížďce za prací do Kralup nad Vltavou jsou informace o pohlaví a věku dojíždějících osob a o frekvenci dojížďky. Dojížďka za prací podle pohlaví a věku je uvedena v tabulce č. 14.9. Z celkového počtu 3 568 dojíždějících je 2 444 mužů, tj. 68,5 %. Nejvíce dojíždějících pochází z věkové kategorie 30 – 39 let a nejméně z kategorie 60 a více let. Toto zastoupení je shodné s vyjížďkou osob a má i stejné vysvětlení. Z frekvence dojížďky plyne (viz tabulka č. 14.10), že 81,6 % dojíždějících osob dojíždí denně. Toto vysoké procento je dáno převahou pracovních poměrů na plný úvazek.

Tabulka č. 14.10 – Dojížďka za prací podle frekvence (SLDB 2001)

		Dojíždějící do obce celkem	v tom frekvence dojížďky				
			denně	týdně	1 - 2 x měsíčně	jinak	nezjištěno
Dojíždějící	počet	3 568	2 911	155	73	394	35
	v %	100,0	81,6	4,3	2,0	11,0	1,0
v tom:							
Muži	počet	2 444	1 919	138	68	297	22
	v %	100,0	78,5	5,6	2,8	12,2	0,9
Ženy	počet	1 124	992	17	5	97	13
	v %	100,0	88,3	1,5	0,4	8,6	1,2

Zdroj: ČSÚ

Strukturu ekonomiky Kralup nad Vltavou lze dále hodnotit podle počtů podnikatelských subjektů v jednotlivých oborech činnosti. Z tabulky č. 14.11 vyplývá, že z celkového počtu 3 847 se nejvíce podnikatelských subjektů věnuje obchodu, prodeji a opravě motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství, celkem 1 371 subjektů. Dále jsou to ostatní obchodní služby (822 subjektů), průmysl (479 subjektů), stavebnictví (467 subjektů) a ostatní veřejné, sociální a osobní služby (339 subjektů). Z toho plyne, že 1,61 % podnikatelských subjektů provozuje svou činnost v primárním sektoru, 24,59 % v sekundárním sektoru a 73,8 % v sektoru terciárním. Ve struktuře tedy opět převládá sekundární a terciární sektor, což odpovídá výše analyzované struktuře zaměstnanosti. Uvedená podnikatelská struktura tak značí především na průmyslový a obslužný charakter ekonomiky Kralup nad Vltavou. Tabulka dále obsahuje členění subjektů podle právní formy. V tomto členění převládají podnikatelé-fyzické osoby. Z celkového počtu 2 927 podnikatelů však může být mnoho tzv. „mrtvých živností“.

Tabulka č. 14.11 – Podnikatelské subjekty dle oboru činnosti a právní formy

Hospodářská činnost (rok 2004)	Počet	%
Počet podnikatelských subjektů celkem	3 847	100
Zemědělství, lesnictví, rybolov	62	1,61
Průmysl	479	12,45
Stavebnictví	467	12,14
Doprava a spoje	158	4,11
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství	1 371	35,64
Ostatní obchodní služby	822	21,37
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění	2	0,05
Školství a zdravotnictví	147	3,82
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	339	8,81
Členění dle právní formy:		
Státní organizace	22	0,57
Akciové společnosti	12	0,31
Obchodní společnosti	320	8,32
Družstevní organizace	12	0,31
Peněžní organizace	0	0,00
Podnikatelé-fyzické osoby	2 927	76,11
Samostatně hospodařící rolníci	32	0,83
Svobodná povolání	158	4,11
Ostatní právní formy	363	9,44

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 14.12 – Vybrané ukazatele okresu Mělník

	Měřicí jednotka	**Okres Mělník**			
		2000	**2001**	**2002**	**2003**
PRÁCE[1)]					
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. osoby	25 104	24 946	16 237	16 239
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	13 972	14 946	15 908	16 375
Nezaměstnanost (k 31. 12.)[2)]					
Uchazeči o zaměstnání	osoby	3 606	3 569	4 064	4 400
ženy		.	2 076	2 388	2 506
Struktura uchazečů podle vzdělání:	%				
základní		.	41,6	40,7	40,3
střední odborné (vč. vyučených)		.	39,1	38,7	38,6
úplné střední s maturitou		.	16,5	17,7	18,2
vysokoškolské		.	1,3	1,7	1,8
Volná pracovní místa celkem	místa	369	450	440	393
Registr. míra nezaměstnanosti	%	7,39	7,00	7,81	8,66
DLOUHODOBÝ HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK[3)]					
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	mil. Kč b. c.	8 122	7 469	8 146	1 797
z toho budovy a stavby		2 624	2 783	3 007	444
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	mil. Kč b. c.	165	81	207	44
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA					
Registrované subjekty (k 31. 12.)		19 039	19 501	20 142	21 326
právnické osoby celkem		2 973	3 023	3 140	3 448
obchodní společnosti		1 237	1 273	1 293	1 398

z toho akciové společnosti		54	55	53	58
družstva		162	170	188	195
státní podniky		10	10	10	10
ostatní		1 564	1 570	1 649	1 845
fyzické osoby celkem		16 066	16 478	17 002	17 878
soukromí podnikatelé		14 105	14 489	15 009	15 881
samost.hospodařící rolníci		1 237	1 242	1 243	1 239
podnikající dle zvl. předpisů		724	747	750	758
ZEMĚDĚLSTVÍ					
Počet zemědělských podniků		.	.	563	547
v tom podle výměry zemědělské půdy:					
méně než 5 ha		.	.	285	270
5 - 9,99 ha		.	.	82	78
10 - 49,99 ha		.	.	124	125
50 - 99,99 ha		.	.	19	21
100 - 499,99 ha		.	.	53	37
500 a více		.	.	.	16
PRŮMYSL[4)]					
Počet podniků		17	60	60	65
Tržby z průmyslové činnosti	mil.Kč b. c.	22 773	22 572	20 201	21 746
STAVEBNICTVÍ[4)]					
Počet podniků		17	16	12	12
Stavební práce podle dodavatelských smluv	mil.Kč b. c.	932	741	505	457
Bytová výstavba					
Zahájené byty		270	289	348	515
Rozestavěné byty (k 31. 12.)		963	1 053	1 287	1 608
Dokončené byty		151	189	135	213
na 1 000 obyvatel		1,6	2,0	1,4	2,2
Modernizované byty		6	1	-	1
CESTOVNÍ RUCH					
Hromadná ubytovací zařízení celkem		51	51	42	.
lůžka		2 425	2 425	3 317	.
DOPRAVA					
Délka silnic I. třídy	km	75	70	70	69,7
Délka silnic II. třídy	km	146	150	150	149,8

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: [1)] bez podniků do 20 zaměstnanců, podle sídla podniku; [2)] evidovaná nezaměstnanost podle údajů úřadů práce; [3)] **ROK 2003:** investoři se sídlem na území okresu (bez podniků do 20 zaměstnanců, rozpočtových organizací, obcí, okresů a krajů) rok 2002, **ROK 2000-2002:** investice na území okresu ; [4)] podniky s 20 a více zaměstnanci se sídlem v okrese;

Vzájemná propojenost prvků ekonomického systému překračující hranice města, ale taktéž okresu Mělník, si vyžaduje na tomto místě uvést vybrané ukazatele okresu Mělník, aby provedená analýza byla úplná a dalo se na jejích výsledcích stavět v následujících kapitolách.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance vzrostla mezi lety 2000 až 2003 z 13 972 na 16 375, tj. o 17 %. Zároveň s tím však vzrostl počet nezaměstnaných v okresu. Registrovaná míra nezaměstnanosti v roce 2000 dosahovala 7,39 % zatímco v roce 2003 již 8,66 %. Zaměstnanost, resp. její úroveň je v rámci okresu především determinována vývojem ekonomické aktivity podnikatelských subjektů a úrovní investic. Z vývoje investic lze

usuzovat, že výkonnost podniků v okresu Mělník by se měla v budoucnu zvyšovat. Vývoj tržeb v průmyslu a ve stavebnictví však měl v období 2000 až 2003 klesající trend. Pokles tržeb v průmyslu a ve stavebnictví pak mohl spolupůsobit na růst míry nezaměstnanosti v okresu.

Tabulka č. 14.13 uvádí ekonomickou aktivitu obyvatel okresu Mělník a dotváří tak celkový obraz charakteru ekonomické aktivity v okresu Mělník.

Tabulka č. 14.13 – Ekonomická aktivita obyvatel okresu Mělník

		Celkem	v tom		Podíl žen v % ve skupině	Podíl v %			
			Muži	Ženy		Celkem 1991	Celkem 2001	Muži 2001	Ženy 2001
Ekonomicky aktivní celkem		50086	27454	22632	45,2	54	52,9	59,3	46,8
v tom:	pracující	46028	25506	20522	44,6	50,7	48,6	55,1	42,4
z toho:	pracující důchodci	1639	756	883	53,9	3,3	1,7	1,6	1,8
z toho:	osoby na mateřské dovolené 1	1053	-	1053	100,0	0,9	1,1	-	2,2
z toho:	hledající zaměstnání	4058	1948	2110	52	3,3	4,3	4,2	4,4
Ekonomicky neaktivní celkem		43533	18250	25283	58,1	46	46	39,4	52,3
v tom:	nepracující důchodci	19836	7259	12577	63,4	18,6	21	15,7	26
v tom:	ostatní s vlastním zdrojem obživy	1152	101	1051	91,2	0	1,2	0,2	2,2
v tom:	děti, žáci, studenti, učni a ost. záv. os.	21440	10890	10550	49,8	26,8	22,6	23,5	21,8
v tom:	osoby v domácnosti	1105	-	1105	100	0,8	1,2	-	2,3
Nezjištěná ekonomická aktivita		1058	626	432	40,8	0	1,1	1,4	0,9

Zdroj: ČSÚ

15. Nabídka pracovních příležitostí, průměrné mzdy

Nabídka pracovních příležitostí a výše průměrné mzdy je determinována, obecně řečeno, ekonomickou výkonností regionu. Vztah mezi růstem ekonomiky, resp. regionální ekonomiky na jedné straně a nabízeným počtem pracovních příležitostí a růstem průměrných mezd na straně druhé je přímo úměrný. Avšak tento obecný princip neplatí absolutně, je známo, že nová pracovní místa jsou generována až při určité úrovni ekonomického růstu (v průměru se uvádí 2,5 %). Stejně tak růst průměrné mzdy a jeho tempo je určováno mírou růstu ekonomického výstupu. Mzdy rostou rychleji, jestliže se ekonomický růst blíží potenciálnímu růstu, naopak růst mezd je velmi pozvolný nebo mzdy stagnují v situaci, kdy mezera produktu je velká a existuje velké množství nevyužitých, resp. nezaměstnaných faktorů. Počty pracovních míst, resp. jejich vývoj spolu s vývojem průměrné mzdy (za předpokladu jejího nezkreslení) jsou proto vhodnými ukazateli ekonomické situace regionu, potažmo v tomto případě města. Tyto ukazatele navíc slouží jako popisná charakteristika sociální situace obyvatelstva města.

Tabulka č. 15.1 – Počty volných pracovních míst v Kralupech nad Vltavou – 1998 až 2005

Kralupy nad Vltavou	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Průměr
Celkový počet volných míst.	51	34	80	26	57	41	52	64	50,63
Počet volných míst - bez vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - neúplné základní vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - základní vzdělání	20	6	25	26	21	9	22	11	17,50
Počet volných míst - nižší střední vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - nižší střední odborné vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - střední odborné vzdělání-vyučen	21	23	39	0	30	23	13	51	25,00
Počet volných míst - střední nebo střední odborné vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - ÚSV vzdělání	0	0	0	0	1	0	0	0	0,13
Počet volných míst - USO vzdělání- vyučení s maturitou	0	0	0	0	0	2	0	1	0,38
Počet volných míst - ÚSO vzdělání s maturitou	7	3	12	0	4	6	8	1	5,13
Počet volných míst - vyšší odborné vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - bakalářské vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - vysokoškolské vzdělání	3	2	4	0	1	1	9	0	2,50
Počet volných míst - doktorské vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - vzdělání neudáno	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00

Zdroj: ÚP Mělník

Vývoj počtu volných pracovních míst v Kralupech nad Vltavou mezi roky 1998 a 2005 je uveden v tabulce č. 15.1. Tabulka navíc obsahuje tento vývoj v členění dle požadovaného vzdělání na nabízené pracovní místo. Z tabulky plyne, že největší počet volných pracovních míst byl k dispozici v Kralupech nad Vltavou v roce 2000. Svého minima dosáhla nabídka volných pracovních míst v roce následujícím, tj. v roce 2001 s úrovní 26 volných pracovních míst. V ostatních letech nabídka volných pracovních míst osciluje bez výrazných výkyvů kolem svého průměru, tj. 50 volných pracovních míst.

Vývoj celkového počtu volných pracovních míst v Kralupech nad Vltavou je prezentován grafem č. 15.1. Z grafu lze pozorovat, že po propadu nabídky volných pracovních míst v roce 2001 dochází k jejich opětovnému nárůstu. Tento růst je vystižen odhadnutou lineární trendovou funkcí, která prokládá roční hodnoty celkových volných pracovních míst v období 1998 až 2005. Avšak vzhledem ke krátké časové řadě a vysoké rozkolísanosti hodnot, kvalita trendové funkce není dostačující, a tedy odhadnutý trend není významný. Z grafu je však patrné, že trendová funkce je přibližně na úrovni průměru analyzované časové řady (viz výše uvedená oscilace hodnot kolem průměru).

Z hlediska struktury nabízených pracovních míst podle požadavku na vzdělání byla nejvíce nabízena místa s požadavkem na základní vzdělání (v průměru 17,5 míst), se středním odborným vzděláním (průměr 25 míst) a s ÚSO vzděláním s maturitou (průměr 5,13 míst).

Graf č. 15.1 – Vývoj celkového počtu volných pracovních míst v Kralupech nad Vltavou

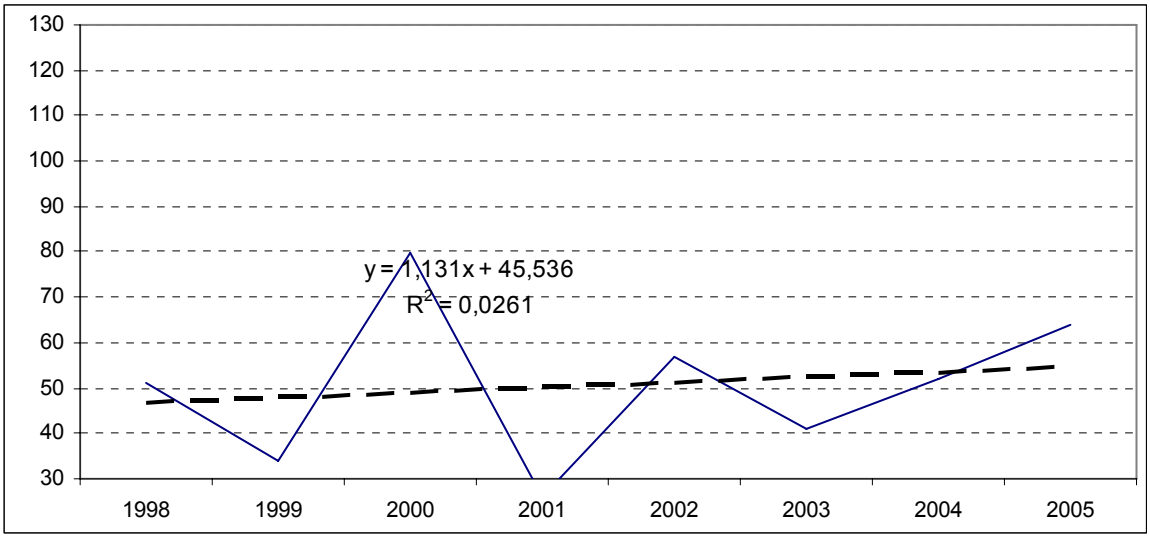

Tabulka č. 15.2 – Počty volných pracovních míst v okrese Mělník – 1998 až 2005

Okres Mělník	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Průměr
Celkový počet volných míst.	297	195	367	444	439	393	411	323	358,63
Počet volných míst - bez vzdělání	0	0	0	0	1	0	0	0	0,13
Počet volných míst - neúplné základní vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - základní vzdělání	81	76	144	167	145	112	160	62	118,38
Počet volných míst - nižší střední vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - nižší střední odborné vzdělání	0	0	0	2	0	0	0	0	0,25
Počet volných míst - střední odborné vzdělání-vyučen	112	76	128	197	195	205	164	196	159,13
Počet volných míst - střední nebo střední odborné vzdělání	0	0	1	2	4	3	10	10	3,75
Počet volných míst - ÚSV vzdělání	1	0	1	3	4	4	0	9	2,75
Počet volných míst - USO vzdělání- vyučení s maturitou	5	3	2	7	11	13	8	13	7,75
Počet volných míst - ÚSO vzdělání s maturitou	68	16	76	45	66	43	43	27	48,00
Počet volných míst - vyšší odborné vzdělání	0	0	0	2	2	0	2	1	0,88
Počet volných míst - bakalářské vzdělání	0	0	0	0	0	1	0	0	0,13
Počet volných míst - vysokoškolské vzdělání	30	24	15	19	11	12	24	5	17,50
Počet volných míst - doktorské vzdělání	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Počet volných míst - vzdělání neudáno	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00

Zdroj: ÚP Mělník

Vzhledem k vzájemné ekonomické propojenosti města a okolí je z hlediska komplexnosti analýzy žádoucí uvést údaje o počtech volných pracovních míst v okresu Mělník. Vývoj celkového počtu volných pracovních míst v okresu Mělník je do jisté míry odlišný od vývoje v Kralupech nad Vltavou. Počet volných pracovních po roce 2000 v okresu Mělník neklesá, ale zvyšuje se nad úroveň 400 volných pracovních míst, kde se drží až do roku 2005. V roce 2005 dochází k významnému propadu volných pracovních míst v okresu Mělník, a to meziročně přibližně o 90 míst. Při srovnání tabulek č. 15.1 a 15.2 lze dále zjistit, že Kralupy nad Vltavou se podílí na celkové nabídce volných pracovních míst v průměru 14 %. Tento

podíl včetně údajů o hlavním směru dojížďky ukazuje na důležité postavení Kralup nad Vltavou v regionální ekonomice. Pro okolní obce, především pak ty menší, představují Kralupy nad Vltavou centrum ekonomické a sociální závislosti.

Graf č. 15.2 – Vývoj celkového počtu volných pracovních míst v okresu Mělník

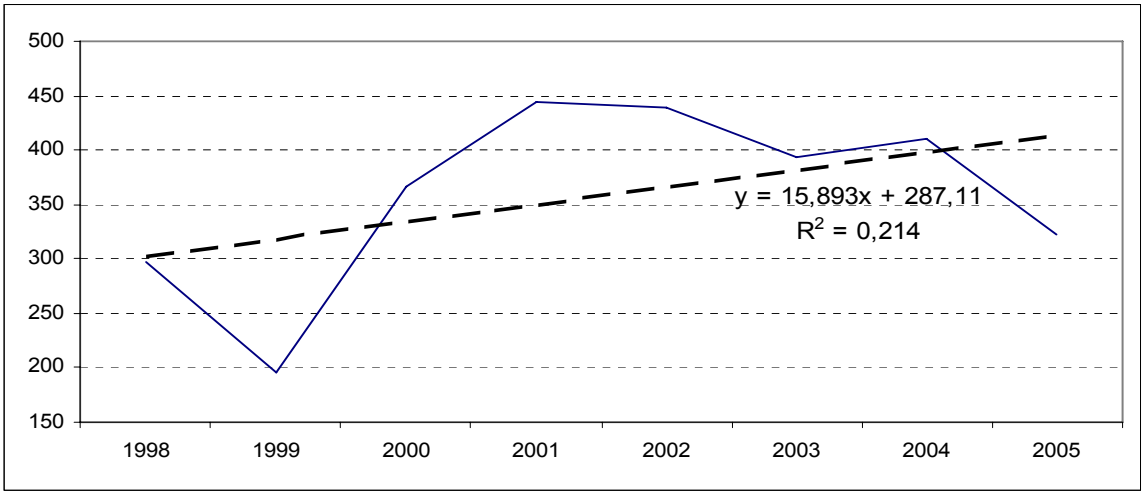

Vývoj celkového počtu volných pracovních míst v okresu Mělník je zanesen do grafu č. 15.2. Z grafu je patrný mírně rostoucí trend celkového počtu nabízených pracovních míst. Tento trend se však nejeví být silný.

Ve struktuře celkového počtu volných pracovních míst v členění podle vzdělání opět převládají pracovní místa s požadavkem na základní vzdělání, dále pak místa pro osoby se středním odborným vzděláním s výučním listem. Při srovnání s Kralupy nad Vltavou jsou více zastoupena místa s požadavkem na vzdělání ÚSO s maturitou.

Tabulka č. 15.3 – Průměrná měsíční mzda

Okres Mělník	2000	2001	2002	2003	2004	Průměr
Průměrná měsíční mzda zaměstnance	13972	14946	15908	16375	17377	15716

Zdroj: ČSÚ

Průměrná mzda, jako další ukazatel ekonomické a sociální situace obyvatelstva, je z důvodu disponibility údajů analyzována na okresní úrovni a úrovni Středočeského kraje. Vzhledem k již popsané propojenosti města a okolí a i přes určitou rigiditu pracovního trhu k jeho vyrovnávacím schopnostem (a to především uvnitř regionu) však nelze očekávat, že průměrná mzda v Kralupech nad Vltavou bude statisticky významně odlišná od průměrné mzdy v okresu Mělník. Dále vzhledem ke skutečnosti, že z celkového počtu zaměstnaných osob 34,2 % lidí za prací vyjíždí, je nezbytné pro hodnocení sociální situace obyvatelstva uvést úroveň mezd v hlavním městě Praze, které je hlavním směrem vyjížďky, a ve Středočeském kraji.

Průměrná měsíční mzda zaměstnance v okresu Mělník činila v roce 2004 17 377 Kč (viz tabulka č. 15.3). Ve srovnání s rokem 2000 průměrná mzda vzrostla přibližně o 3 500 Kč. To

představuje nárůst o 24,37 % v průběhu 4 let. Meziroční míry růstu byly následující: 2000/2001 6,9 %; 2002/2001 6,4 %; 2003/2002 2,9 % a 2004/2003 6,1 %, což odpovídá průměrné meziroční míře růstu 5,6 %. Tuto velikost průměrné meziroční míry růstu lze považovat za dosti vysokou. Vezme-li se v úvahu pravidlo, že ekonomika se zdravě vyvíjí při nižším růstu mezd než je růst ekonomického výstupu (v opačném případě to vede jednak z mikroekonomického pohledu k vyšší nákladovosti na jednotku výstupu a z pohledu makroekonomického k inflačním tlakům), pak vzhledem k vývoji tržeb v průmyslu a stavebnictví (viz tabulka č. 14.12) a s vědomím toho, že soukromá sféra ctí výše uvedené pravidlo, je zřejmé, že k tomuto růstu mezd tlačila především státní sféra, a to v celé ČR.

Tabulka č. 15.4 – Mzdy ve Středočeském kraji a jeho okresech v roce 2004

	Mzdové prostředky bez OON celkem		Průměrná měsíční mzda zaměstnance			
			fyzické osoby		přepočtené osoby	
	tis. Kč	index 2004/2003	Kč	index 2004/2003	Kč	index 2004/2003
Kraj celkem	**57 357 387**	**105,2**	**17 706**	**106,9**	**18 225**	**106,8**
v tom okresy:						
Benešov	3 774 565	102,2	15 515	106,0	15 938	105,5
Beroun	4 390 610	114,2	18 376	109,7	18 880	109,6
Kladno	6 514 108	92,8	17 238	103,0	17 697	103,1
Kolín	3 793 584	107,8	16 828	108,1	17 320	108,3
Kutná Hora	2 938 549	100,3	17 002	109,0	17 467	108,6
Mělník	3 318 548	104,0	17 377	106,1	17 915	105,9
Mladá Boleslav	12 327 224	105,7	20 136	106,7	20 490	106,8
Nymburk	3 003 490	108,4	15 595	108,0	16 202	107,8
Praha-východ	6 936 560	108,7	18 692	105,1	19 513	105,0
Praha-západ	4 521 978	113,4	18 869	108,2	19 562	107,9
Příbram	4 029 923	113,9	15 389	110,4	15 824	110,1
Rakovník	1 808 248	89,9	16 040	105,0	16 607	105,3

Zdroj: ČSÚ

Při srovnání průměrných mezd s ostatními okresy Středočeského kraje (viz tabulka č. 15.4) lze říci, že Mělník s úrovní průměrné mzdy 17 377 Kč, resp. 17 915 Kč na přepočtené osoby je na 5. místě z 12 okresů Středočeského kraje. Největší průměrná mzda je v okrese Mladá Boleslav, a to ve výši 20 490 Kč. Tato významně vyšší úroveň průměrné mzdy je dána přítomností automobilky Škoda, a.s. Tato firma je jednou z nejlépe prosperujících firem v ČR a zaměstnává velké množství osob (viz celkový objem mzdových prostředků v tabulce č. 15.4). Navíc v rámci subdodavatelských vztahů generuje další pracovní místa nepřímo. To dokládá skutečnost, že ekonomická a sociální situace města a okolí, resp. regionu je významně determinována dostatkem podnikatelských příležitostí, přítomností středních a velkých firem, funkčními průmyslovými parky či geografickou blízkostí významného

ekonomického centra. Nejnižší průměrná mzda je potom v okresech Příbram, Benešov a Nymburk, kde nepřekračuje úroveň 16 000 Kč (fyzické osoby).

Ze srovnání je patrné, že sociální situace obyvatel okresu Mělník a tedy i Kralup nad Vltavou (za platnosti výše uvedeného předpokladu) je podle výše průměrné mzdy v rámci Středočeského kraje nadprůměrná.

Výše průměrné mzdy jako ukazatel celkové sociální situace obyvatel však může být mnohdy zavádějící, a to v závislosti na rozdělení této veličiny. Výše průměrné mzdy se dále liší nejen v prostoru, ale též v rámci odvětví a zaměstnaneckých tříd. Srovnání úrovně platů dle hlavních zaměstnaneckých tříd obsahuje tabulka č. 15.5 a graf č. 15.3.

Hrubá měsíční mzda se významně liší jak mezi jednotlivými hlavními třídami zaměstnání, tak v rámci nich. Průměr (aritmetický) jako jedna z měr poloh však v tomto případě není dostačující popisnou charakteristikou pro toto srovnání. V tabulce jsou proto dále využity statistiky medián, 1. decil, 1. kvartil, 3. kvartil a 9. decil.

Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy je dosahováno v první hlavní třídě zaměstnání, která obsahuje mzdy zákonodárců, vedoucích a řídících pracovníků. Průměrná mzda je v této třídě ve výši 43 669 Kč. Variabilita v této třídě je však vysoká. Z velikosti 1. decilu 16 389 Kč plyne, že 10 % platů v této třídě je menších než 16 389 Kč. Dále pak 25 % platů je menších než 23 008 Kč a medián říká, že 50 % platů je menších než 32 769 Kč. Medián jako další charakteristika střední hodnoty poskytuje signifikantně odlišnou informaci o velikosti střední hodnoty než průměr, a to o 10 900 Kč, což je 25 % průměru. 3. kvartil informuje, že 25 % platů je vyšších než 49 385 Kč a 9. decil říká, že 10 % nejvyšších platů v této třídě je vyšších než 84 655 Kč.

Tabulka č. 15.5 – Hrubá měsíční mzda podle hlavních tříd zaměstnání

Hlavní třída zaměstnání KZAM - R I. - III. Q 2005	Struktura zaměstnanců	Medián	Diferenciace				Průměr
			1. decil	1. kvartil	3. kvartil	9. decil	
	%	Kč/měs	Kč/měs	Kč/měs	Kč/měs	Kč/měs	Kč/měs
1 Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	6,8	**32 769**	16 389	23 008	49 385	84 655	43 669
2 Vědečtí a odborní duševní pracovníci	5,5	**28 477**	17 749	22 043	36 177	44 947	30 941
3 Techničtí (zdrav., pedag.) pracovníci	19,2	**21 876**	13 616	16 926	29 025	35 571	24 241
4 Nižší administrativní pracovníci	7,7	**15 689**	10 714	12 978	19 867	24 933	17 025
5 Provozní pracovníci ve službách a obchodu	4,8	**12 083**	8 005	9 324	17 019	22 065	14 028
6 Dělníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	4,4	**12 863**	8 943	10 542	15 962	18 782	13 570
7 Řemeslníci, výrobci a zpracovatelé	24,5	**18 584**	11 050	14 658	23 262	27 159	19 048
8 Obsluha strojů a zařízení	21,3	**17 702**	11 783	14 477	21 602	24 507	18 106
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	5,7	**12 332**	8 096	9 645	15 059	18 483	12 855
C E L K E M - podnikatelská sféra	**100**	**18 426**	**10 681**	**13 998**	**24 181**	**31 983**	**21 172**

Zdroj: ÚP Mělník

Rozložení mezd uvnitř jednotlivých tříd je přehledně zaneseno v grafu č. 15.3, který umožňuje i srovnání mezi třídami. Z grafu plyne, že největší diferenciace mezd je v první třídě a dále pak ve druhé a třetí. Z grafu a tabulky taktéž plyne, že nejnižších mezd je

dosahováno v třídě 5 (provozní pracovníci ve službách a obchodu), 6 (dělníci v zemědělství, lesnictví a rybářství) a 9 (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci).

Graf č. 15.3 – Diferenciace hrubé měsíční mzdy

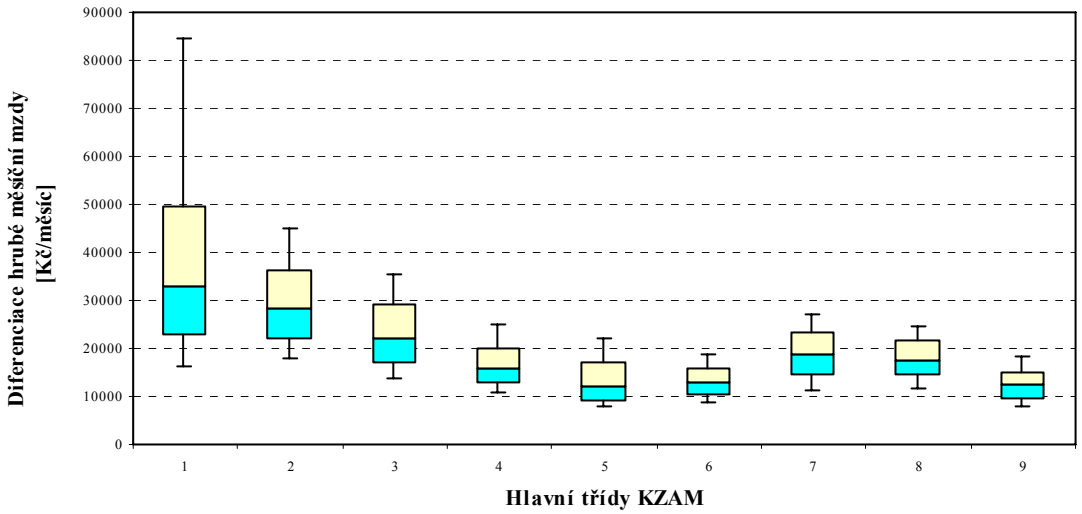

Zdroj: ÚP Mělník

Průměrná měsíční mzda v hlavním městě Praze, jež je hlavním směrem vyjížďky za prací obyvatel Kralup nad Vltavou je zanesena v tabulce č. 15.6. Z tabulky je patrné, že průměrná měsíční mzda je v hl. m. Praze přibližně o 5 000 Kč vyšší než v okrese Mělník. Tento významný rozdíl spolu s dostatečným počtem volných pracovních míst je hlavním determinantem směru mobility pracovně aktivních obyvatel Kralup nad Vltavou. Tabulka č. 15.6 rovněž uvádí výši průměrných mezd v hlavních třídách zaměstnání KZAM. Rozdíly mezi jednotlivými třídami jsou obdobné jako v případě Středočeského kraje. Dosahovaná úroveň průměrných měsíčních mezd v jednotlivých třídách je přitom v hl. m. Praze významně vyšší než ve Středočeském kraji, přičemž rozdíl je větší u tříd vyžadujících vyšší kvalifikaci. Z tohoto důvodu budou ve struktuře vyjíždějících převažovat osoby vykonávající kvalifikovanou práci. Osoby s nejnižší kvalifikací jsou vzhledem k nízkému rozdílu výše průměrné mzdy a dostatečnému počtu volných pracovních míst v jejich třídě zaměstnání méně ochotní za prací dojíždět.

Tabulka č. 15.6 – Průměrná měsíční mzda v hl. m. Praha

	Hlavní třída zaměstnání KZAM - 2004									Průměrná měsíční mzda (fyz. os.)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Hl. m. Praha	**58 244**	**32 476**	**26 260**	**19 237**	**14 181**	**14 257**	**20 309**	**19 473**	**13 084**	**22 437**

Zdroj: ČSÚ

16. Prognóza vývoje trhu práce

Prognóza vývoje trhu práce je vzhledem k vzájemné závislosti (propojenosti) ekonomických subjektů (nabízejících práci) v rámci regionu a jejich různé citlivosti na vývoj poptávky, jež determinuje jejich výkonnost a která ve většině případů překračuje hranice regionu, popř. hranice České republiky, determinována řadou faktorů. Tyto faktory mají různý vliv na vývoj trhu práce v Kralupech nad Vltavou. Postihnutí účinků všech faktorů je vzhledem ke složitosti ekonomického systému velmi obtížné a ve své podstatě neúčelné. Pozornost bude proto zaměřena jen na nejvýznamnější faktory ovlivňující trh práce v Kralupech nad Vltavou, které zásadním způsobem předurčují jeho vývoj. Po analýze ekonomické aktivity, nabídky pracovních příležitostí a vývoje průměrné mzdy bude proto nejdříve pozornost zaměřena na analýzu vývoje nezaměstnanosti, aby výsledky analýz spolu s vývojem dalších ekonomických indikátorů města, regionu a celého národního hospodářství vyústily v prognózu vývoje trhu práce v Kralupech nad Vltavou.

Vývoj nezaměstnanosti je primárně determinován ekonomickým vývojem v daném regionu či při vzájemné významné ekonomické propojenosti regionů geograficky blízkých. Úroveň nezaměstnanosti je však také zásadně ovlivněna flexibilitou trhu práce, a to jak na straně nabídky, tak i poptávky. Strnulé mzdy a neochota lidí se stěhovat za prací spolu se štědrým sociálním systémem způsobují vyšší míru nezaměstnanosti a její rozdílnou úroveň mezi regiony.

Míra nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou je určována aktivitou ekonomických subjektů působících na území města a jejich vývojem, dále vzhledem k propojenosti s okolím ekonomickou situací ve Středočeském kraji (především však v okolí Kralup nad Vltavou) a v hlavním městě Praze, které je hlavním centrem vyjížďky za prací obyvatel Kralup nad Vltavou.

Míra nezaměstnanosti v letech 1998 až 2005 je uvedena v tabulce č. 16.1. Z jejího vývoje je patrné, že v průběhu sledovaného období měla míra nezaměstnanosti převážně rostoucí trend. Nejnižší úrovně, tj. 3,94 %, dosahovala v roce 1998, kdy celkově bylo evidováno 379 uchazečů o zaměstnání (UOZ). Naopak nejvyšší míry nezaměstnanosti bylo v Kralupech nad Vltavou dosaženo v letech 2003 a 2004. Míra nezaměstnanosti 6,99 % v těchto letech představovala 657, resp. 655 uchazečů o zaměstnání. Z řetězového indexu míry nezaměstnanosti lze vyčíst, že s výjimkou roku 2000 docházelo od roku 1998 do roku 2003 k významným meziročním přírůstkům míry nezaměstnanosti. V roce 2004 stagnovala míra nezaměstnanosti na úrovní předchozího roku. V roce 2005 pak mírně klesla z úrovně 6,99 % na 6,45 %. Tento pokles může naznačovat na změnu trendu. Vzhledem k velikosti míry nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou a s ohledem na úroveň přirozené míry nezaměstnanosti však nelze očekávat její významný pokles. V budoucnu lze spíše očekávat stagnaci, resp. mírný růst míry nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou (viz následující prognóza).

Tabulka č. 16.1 – Vývoj míry nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou[9]

Rok (1.12. až 31.12. daného roku)	Počet UOZ	Míra nezaměstnanosti v %	Řetězový index míry nezaměstnanosti (%)
1998	379	3,94	-
1999	689	7,18	182,50
2000	535	5,58	77,67
2001	552	5,84	104,76
2002	604	6,39	109,38
2003	657	6,99	109,36
2004	655	6,99	99,98
2005	597	6,45	92,31
Průměr	583,50	6,17	109,62
Minimum	379,00	3,94	77,67
Maximum	689,00	7,18	182,50
Sm. odchylka	98,13	1,07	31,22

Zdroj: ÚP Mělník a vlastní výpočty

Prognóza vývoje nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou je uvedena v tabulce č. 16.2 a pro názornost zanesena do grafu č. 16.1. Graf č. 16.1 obsahuje skutečné údaje o velikosti míry nezaměstnanosti v období 1998 až 2005. Tyto údaje byly proloženy mocninnou trendovou funkcí, která umožňuje vyjádřit klesající tempo růstu popisované veličiny. S využitím mocninné trendové funkce byla vyčíslena prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v horizontu tří let, tj. 2006 až 2008. Z hodnot bodové prognózy plyne, že míra nezaměstnanosti mezi roky 2006 a 2008 by měla mírně růst, a to z hodnoty 6,45 % v roce 2005 na 7,54 % v roce 2008. Vzhledem k velikosti chyby prognózy, která se zvětšuje s rostoucí délkou prognostického horizontu, nesmí být při posuzování velikosti bodové prognózy opomenut možný interval, ve kterém se tato prognóza bude s pravděpodobností 95 % pohybovat. Tento interval spolehlivosti prognózy obsahuje jak tabulka č. 16.2, tak graf č. 16.1. Interval spolehlivosti prognózy se s delším prognostickým horizontem rozšiřuje díky rostoucí velikosti chyby prognózy. V roce 2006 by se tak hodnota míry nezaměstnanosti měla s pravděpodobností 95 % pohybovat mezi 6,65 % a 7,9 %, v roce 2008 pak mezi 6,83 % a 8,33 %.

Tabulka 16.2 – Prognóza míry nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou

Rok	Prognóza	Chyba prognózy	Interval spolehlivosti prognózy	
			Dolní mez	Horní mez
2006	7,244	1,090	6,645	7,897
2007	7,399	1,098	6,741	8,121
2008	7,543	1,105	6,829	8,332

Zdroj: Vlastní výpočty

[9] Vzhledem k disponibilitě údajů je míra nezaměstnanosti kalkulována jako počet UOZ v období 1.12. – 31.12. daného roku vztažený na počet ekonomicky aktivních obyvatel Kralup nad Vltavou. Počet ekonomicky aktivních obyvatel je násobkem celkového počtu obyvatel v daném roce a koeficientu zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel v celkovém počtu obyvatel v roce 2001, tj. dle SLDB. Vzhledem ke krátkosti časového horizontu lze tuto aproximaci považovat za nezkreslující.

Vývoj trhu práce a s tím spojená výše míry nezaměstnanosti bude především determinován vývojem ekonomické aktivity podnikatelských subjektů v Kralupech nad Vltavou a jejich okolí a dále v oblastech, které jsou s ekonomikou města ve vzájemném vztahu. Nastolené tendence v ekonomickém vývoji lze považovat v ČR za velmi pozitivní. Ekonomický růst (dle většiny ekonomických indikátorů) stojí na zdravých základech a lze tedy očekávat, nenastane-li žádný významný negativní šok, jeho dlouhodobější charakter. Z toho lze usuzovat, že výše uvedené prognózy míry nezaměstnanosti v Kralupech nad Vltavou by se neměly významně odchylovat od jejich skutečných hodnot.

Graf č. 16.1 – Vývoj míry nezaměstnanosti a její prognóza

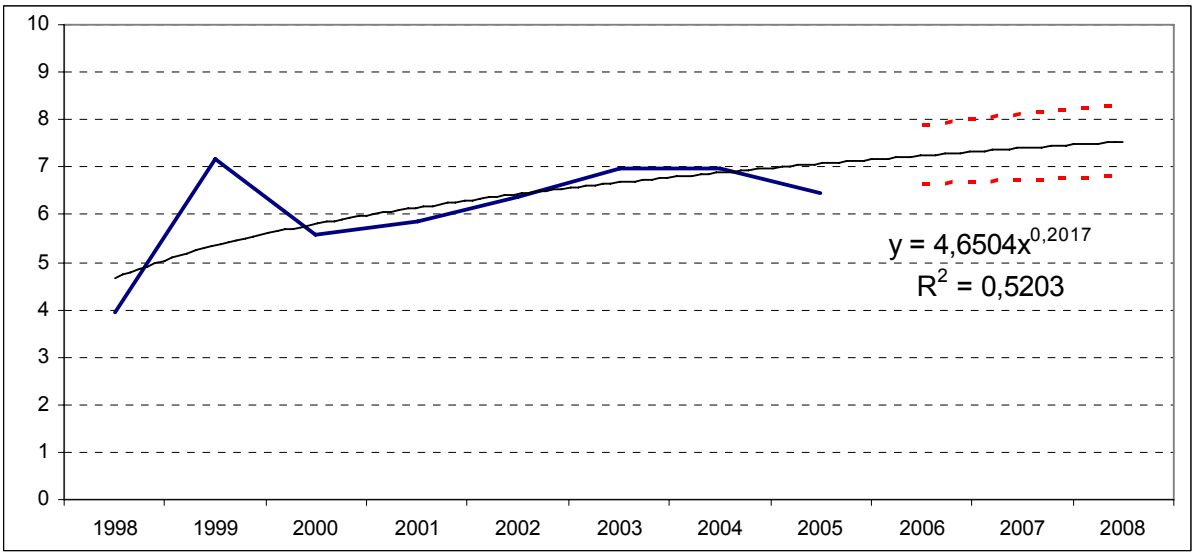

17. Nezaměstnanost

Vývoj míry nezaměstnanosti je pro účely podrobné charakteristiky sociální situace občanů Kralup nad Vltavou dále podrobně analyzován, a to s využitím údajů o počtu uchazečů o zaměstnání v členění podle obecných kritérií, věku, vzdělání, KZAM a délky evidence. Pro dokreslení situace v oblasti nezaměstnanosti je dále provedeno srovnání Kralup nad Vltavou a okresu Mělník v oblasti délky evidence uchazečů o zaměstnání.

Nezaměstnanost lze obecně rozdělit dle více hledisek. Pro účely této analýzy je vhodné se zabývat dělením nezaměstnanosti na frikční, strukturální a cyklickou nezaměstnanost. Frikční nezaměstnanost vzniká v důsledku existence nedokonalých informací o volných pracovních místech. Lidé opouštějící práci nebo osoby poprvé nebo opětovně vstupující na trh práce potřebují na hledání práce určitý čas. Míra nedokonalosti informací o volných pracovních místech pak determinuje délku potřebného času na nalezení nového zaměstnání. Pracovníci rovněž nemusí vždy přijmout prvně nabízenou práci. Strukturální nezaměstnanost je způsobena skutečností, že na trhu práce v daný čas neexistuje soulad mezi kvalifikačními požadavky na různé druhy práce a volnými pracovními místy v daném místě na jedné straně a

kvalifikací pracovních sil a jejich územní alokací na straně druhé. Strukturální nezaměstnanost vzniká v důsledku toho, že některé firmy, resp. odvětví v daných oblastech expandují, zatímco jiné firmy, resp. odvětví v těchto oblastech upadají. Tyto sektorální přesuny mají za následek změnu skladby volných pracovních míst, resp. celkové firemní poptávky po práci. Strukturální nezaměstnanost tedy představuje nejen kvalifikační nesoulad práce v dané oblasti, ale též teritoriální nesoulad mezi objemem nabízené a poptávané práce. To znamená, že v dané oblasti může současně existovat nabídka volných pracovních míst a nezaměstnanost. Strukturální nezaměstnanost trvá déle než nezaměstnanost frikční, jelikož lidé musí získat novou kvalifikaci či se přestěhovat (dojíždět) do oblasti s volnými pracovními místy, což je však závislé na množině dalších faktorů determinujících mobilitu pracovní síly. Frikční a strukturální nezaměstnanost jsou složky přirozené míry nezaměstnanosti, kterou lze odhadovat někde na úrovni 5 až 6 % (její výše je pro různé oblasti odlišná). Rozdíl mezi skutečnou mírou nezaměstnanosti a přirozenou mírou nezaměstnanosti se nazývá nezaměstnanost cyklická, která je spojena s cyklickými fluktuacemi ekonomiky, tj. její výše závisí na vývoji ekonomiky, resp. fázi hospodářského cyklu.[10]

Analýzou počtu uchazečů o zaměstnání s vědomím výše uvedeného členění bude možné identifikovat zastoupení jednotlivých složek nezaměstnanosti. Výsledky analýzy následně umožní na jedné straně podrobný náhled na strukturu nezaměstnanosti, a tedy sociální situaci různých skupin občanů, a dále cílené nastavení aktivní politiky zaměstnanosti, která bude eliminovat, resp. snižovat působení negativních faktorů na velikost nezaměstnanosti u různých skupin práceschopných obyvatel v Kralupech nad Vltavou.

Tabulka č. 17.1 nabízí přehled počtu uchazečů o zaměstnání v období 1998 až 2005 v členění dle pohlaví, obecných kritérií a věku uchazeče. Při hodnocení struktury uchazečů o zaměstnání podle obecných hledisek lze začít rozborem uchazečů podle pohlaví. Z údajů v tabulce je patrné, že ve všech letech v celkovém počtu uchazečů o zaměstnání převažovaly ženy. Z průměrného počtu 584 uchazečů o zaměstnání v období 1998 až 2005 bylo 354 žen, což představuje 60,6 %. Vyšší míra nezaměstnanosti žen je obecná charakteristika, která má své především objektivní důvody (viz mateřství), ale může být zapříčiněna i faktory strukturálního charakteru.

V tabulce č. 17.1 lze dále nalézt údaje o uchazečích se zdravotním postižením, o invalidních uchazečích, uchazečích uvolněných z organizačních důvodů, uchazečích tvořících rizikovou skupinu a potřebujících zvláštní péči. V největší míře jsou zastoupeni uchazeči tvořící rizikovou skupinu. Druhou největší skupinou jsou uchazeči zdravotně postižení. Počet uchazečů zdravotně postižených tvoří v roce 2005 přibližně jednu osminu všech uchazečů o zaměstnání. Vývoj jejich počtu má v průběhu let 1998 až 2005 rostoucí tendenci, tak jako vývoj celkového počtu uchazečů, přičemž výše zmíněný poměr je v průběhu let přibližně

[10] Vymezení nezaměstnanosti viz Mach M.: Makroekonomie II pro inženýrské studium – 2. část, MELANDRIUM, Praha, 1998.

shodný. Z vývoje počtu uchazečů se zdravotním postižením a z podílu skupin uchazečů se zdravotním postižením a uchazečů tvořící rizikovou skupinu na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání je zřejmé, že aktivní politika zaměstnanosti by se měla cíleně zaměřit na tyto dvě skupiny.

Členění uchazečů o zaměstnání podle věku je v tabulce č. 17.1 uvedeno v pětiletých intervalech, počínaje skupinou mladistvích uchazečů do 19 let a konče věkovou kategorií nad 60 let. Nejpočetněji zastoupenými skupinami byli v roce 2005 uchazeči ve věku 20 až 24 let, 25 až 29 let, 30 až 34 let a 50 až 54 let. Podle průměru za sledované období to pak byly především kategorie 20 až 24 let a 50 až 54 let.

Tabulka č. 17.1 – Uchazeči o zaměstnání obecně a podle věkové struktury – Kralupy nad Vlt.

Položka	Počet								Průměr
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Uchazeči o zaměstnání	**379**	**689**	**535**	**552**	**604**	**657**	**655**	**597**	**583,5**
Uchazeči o zaměstnání - ženy	**229**	**427**	**324**	**332**	**368**	**390**	**391**	**370**	**353,9**
Uchazeči - osoby zdravotně postižené	40	62	77	86	90	85	81	87	76,0
Uchazeči - osoby zdravotně postižené - žen	27	38	47	46	53	50	53	52	45,8
Invalidních uchazeči (z počtu OZP)	1	0	0	3	2	2	0	0	1,0
Invalidní uchazeči (z počtu OZP) - ženy	1	0	0	1	0	0	0	0	0,3
Uchazeči uvolnění z organizačních důvodů	18	20	13	6	10	12	10	13	12,8
Uchazeči uvolnění z organizačních důvodů - ženy	18	20	12	6	10	12	10	13	12,6
Uchazeči tvořící rizikovou skupinu	71	154	145	122	135	135	126	98	123,3
Uchazeči tvořící rizikovou skupinu - ženy	70	153	143	122	134	135	125	98	122,5
Uchazeči potřebující zvláštní péči	0	1	0	0	0	0	0	0	0,1
Uchazeči potřebující zvláštní péči - ženy	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Uchazeči - věková skupina 19 let a méně	52	68	43	51	48	57	53	30	50,3
Uchazeči - věková skupina 19 let a méně - ženy	23	30	20	27	25	28	24	14	23,9
Mladiství uchazeči ze skupiny do 19 let	14	18	18	14	15	18	11	9	14,6
Mladiství uchazeči ze skupiny do 19 let - ženy	9	10	9	8	11	12	7	4	8,8
Uchazeči - věková skupina 20 až 24 let	55	91	74	78	84	94	86	82	80,5
Uchazeči - věková skupina 20 až 24 let - ženy	28	36	23	34	40	43	40	39	35,4
Uchazeči - věková skupina 25 až 29 let	45	86	66	66	78	87	72	67	70,9
Uchazeči - věková skupina 25 až 29 let - ženy	32	60	49	43	50	53	47	41	46,9
Uchazeči - věková skupina 30 až 34 let	43	69	60	63	67	73	82	68	65,6
Uchazeči - věková skupina 30 až 34 let - ženy	28	50	43	46	50	50	56	48	46,4
Uchazeči - věková skupina 35 až 39 let	41	80	52	56	45	53	47	62	54,5
Uchazeči - věková skupina 35 až 39 let - ženy	27	52	35	33	32	37	32	38	35,8
Uchazeči - věková skupina 40 až 44 let	33	72	68	51	68	69	61	47	58,6
Uchazeči - věková skupina 40 až 44 let - ženy	24	50	46	36	41	45	36	26	38,0
Uchazeči - věková skupina 45 až 49 let	45	74	57	67	57	54	68	73	61,9
Uchazeči - věková skupina 45 až 49 let - ženy	28	53	43	49	47	35	43	52	43,8
Uchazeči - věková skupina 50 až 54 let	44	106	75	72	87	76	88	66	76,8
Uchazeči - věková skupina 50 až 54 let - ženy	32	83	52	49	61	54	67	52	56,3
Uchazeči - věková skupina 55 až 59 let	20	38	35	46	61	77	83	86	55,8
Uchazeči - věková skupina 55 až 59 let - ženy	6	12	11	14	21	41	44	57	25,8
Uchazeči - věková skupina nad 60 let	1	5	5	2	9	17	15	16	8,8
Uchazeči - věková skupina nad 60 let - ženy	1	1	2	1	1	4	2	3	1,9
Průměrný věk uchazečů	**34,9**	**36,5**	**36,9**	**36,7**	**37,5**	**37,3**	**38,4**	**39,1**	**37,2**
Průměrný věk uchazečů- ženy	**35,7**	**37,7**	**37,9**	**37,1**	**37,4**	**37,8**	**38,9**	**40,1**	**37,8**

Zdroj: ÚP Mělník

Tabulka č. 17.2 – Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání a KZAM – Kralupy nad Vltavou

Položka	Počet								Průměr
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Uchazeči bez vzdělání	3	2	3	1	1	1	2	1	1,8
Uchazeči bez vzdělání - ženy	2	1	2	1	0	0	1	0	0,9
Uchazeči s neúplným základním vzděláním	6	14	12	12	12	10	10	9	10,6
Uchazeči s neúplným základním vzděláním - ženy	4	7	7	8	7	6	4	4	5,9
Uchazeči se zákl. vzděláním a prakt. školou	128	235	210	235	258	265	261	223	226,9
Uchazeči se zákl. vzděláním a prakt. školou - ženy	86	154	130	147	164	162	153	139	

dlouhodobě nezaměstnaných. Na druhé straně negativním rysem je rostoucí průměrná doba evidence. Zatímco v roce 1998 byla průměrná doba evidence 237 dnů, v roce 2005 dosáhla 498 dnů. Průměr průměrné doby evidence za období 1998 až 2005 je 380,6 dnů, u žen pak 421 dnů. Tento zvyšující se trend průměrné doby evidence uchazečů nasvědčuje tomu, že uchazeči o zaměstnání, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, obtížně nacházejí nové zaměstnání. To může být podpořeno tím, že s rostoucí délkou doby hledání nového zaměstnání se uchazeči stávají pasivnějšími, popř. na hledání nového pracovního místa rezignují. Rostoucí trend průměrné délky doby evidence je dále podpořen uchazeči, kteří ve skutečnosti nejeví zájem o nalezení pracovního místa. Avšak i přes existenci této skupiny z vývoje počtu uchazečů podle délky evidence v tabulce č. 17.3 a z předchozích analýz plyne, že rostoucí počty dlouhodobě evidovaných uchazečů, resp. rostoucí délka doby evidence je determinována strukturou a strnulostí pracovního trhu, dále též informovaností uchazečů. Rostoucí počty dlouhodobě nezaměstnaných, resp. délka doby evidence je negativní trend zhoršující sociální situaci občanů Kralup nad Vltavou. Tento trend by však mohl být zmírněn aktivitami v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti.

Tabulka č. 17.4 – Uchazeči o zaměstnání podle délky evidence – okres Mělník

Položka	Počet								Průměr
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Uchazeči o zaměstnání	2894	4040	3665	3629	4106	4435	4434	4301	3938,0
Uchazeči o zaměstnání - ženy	1768	2356	2121	2109	2416	2526	2558	2520	2296,8
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci do 3 měsíců	1101	1158	1106	1125	1163	1194	1186	1145	1147,3
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci do 3 měsíců - ženy	566	566	553	564	587	624	595	558	576,6
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci mezi 3 a 6 měsíci	819	932	678	639	844	851	736	761	782,5
Uchazeči o zaměstnání - v ev. mezi 3 a 6 měsíci - ženy	492	556	398	366	495	478	417	436	454,8
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci mezi 6 a 9 měsíci	268	507	340	335	403	406	450	428	392,1
Uchazeči o zaměstnání - v ev. mezi 6 a 9 měsíci - ženy	185	315	216	212	259	239	268	245	242,4
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci mezi 9 a 12 měsíci	203	363	258	245	312	332	338	304	294,4
Uchazeči o zaměstnání - v ev. mezi 9 a 12 měsíci - ženy	150	217	161	157	192	181	198	178	179,3
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci mezi 12 a 24 měsíci	320	758	713	585	647	807	736	676	655,3
Uchazeči o zaměstnání - v ev. mezi 12 a 24 měsíci - ženy	244	461	419	360	391	464	447	430	402,0
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci nad 24 měsíců	187	330	573	707	745	847	1006	1035	678,8
Uchazeči o zaměstnání - v evidenci nad 24 měsíců	131	241	374	450	492	540	633	673	441,8
Průměrná doba evidence pro uchazeče celkem	240	300	376	419	426	456	-	545	394,4
Průměrná doba evidence pro evidované ženy	273	333	412	456	464	494	-	594	432,2

Zdroj: ÚP Mělník

Při rozboru tabulky č. 17.4 je účelné se zaměřit na průměrnou dobu evidence pro uchazeče celkem a pro evidované ženy. Údaje o průměrné době evidence pro okres Mělník lze srovnat s údaji pro Kralupy nad Vltavou. Z tohoto srovnání plyne, že průměr průměrné doby evidence pro uchazeče celkem je v Kralupech nad Vltavou o 13,8 dne nižší než v okresu Mělník. Průměr průměrné doby evidence pro evidované ženy je v Kralupech nad Vltavou nižší o 11,2 dne ve srovnání s okresem Mělník. Avšak z vývoje této veličiny a vzhledem k ostatním charakteristikám lze usuzovat, že charakteristiky trhu práce jsou v Kralupech nad Vltavou a v okresu Mělník obdobné.

18. Aktivní politika zaměstnanosti

Součástí státní aktivní politiky zaměstnanosti je, obecně řečeno, poradenství a cílený program k řešení nezaměstnanosti, dále pak podpora zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání, i uchazečům samotným. Jedná se zejména o rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce, investiční pobídky, příspěvek na dopravu, na zpracování dat, aj.

Tabulka č. 18.1 – Aktivity v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti

Aktivity v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti	2001	2002	2003	2004	2005
Veřejně prospěšné práce					
Počet uzavřených dohod	36	47	30	45	45
Počet zřízených míst celkem	122	197	97	107	170
Počet umístěných uchazečů	144	201	113	118	157
Společensky účelná pracovní místa					
Počet uzavřených dohod	56	130	84	119	130
Počet umístěných uchazečů	86	138	84	119	130
Vyčerpáno (Kč)	5.578	3.421	4.801	7.027	9.278
Rekvalifikace					
Pro uchazečů o zaměstnání	206	209	233	369	287
Skutečně nastoupilo	-	198	299	353	284
Odstoupilo před nástupem	-	11	3	16	3
Celkové náklady (v tis. Kč)	1 598	1 550	2 451	3 818	2 795
Vyplaceno vzdělávacím agenturám (v tis. Kč)	-	1 723	2 804	4 082	3 009
Vytvořená místa pro ZPS					
Počet vytvořených míst	-	1	11	11	-
Počet umístěných uchazečů	23	5	30	52	-
Počet umístěných uchazečů se zdrav. omez.	-	-	-	3	-
Příspěvek na provoz chráněných dílen					
Počet uzavřených dohod	1	-	-	-	-
Počet vytvořených nových míst	23	-	-	-	-
Příspěvek (v tis. Kč)	2 300	-	-	-	-

Zdroj: ÚP Mělník

Aktivity v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti v období 2001 až 2005 jsou zaneseny v tabulce č. 18.1. Z tabulky je patrné, že aktivní politika zaměstnanosti v okrese Mělník[12] se zaměřovala na pět oblastí, jmenovitě na veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, rekvalifikace, vytvoření míst pro ZPS a v roce 2001 na provoz chráněných dílen.

V oblasti veřejně prospěšných prací bylo v období 2001 až 2005 uzavřeno celkově 203 dohod, tj. v průměru 40,6 dohod na rok. Počet zřízených míst dosáhl celkového počtu 693, tj. v průměru 138,6 míst na rok. Počet umístěných uchazečů za toto období činil 733, což představuje v průměru 147 umístěných uchazečů na rok.

[12] V této kapitole jsou prezentovány aktivity v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti za celý okres Mělník, jelikož podrobné členění za jednotlivá města okresu Mělník, a tedy v tomto případě data pro Kralupy nad Vltavou, nejsou k dispozici.

V kategorii společensky účelná pracovním místa bylo za období 2001 až 2005 uzavřeno 519 dohod, tj. v průměru 103,8 dohod na jeden rok, a celkově umístěno 557 uchazečů, tj. přibližně 111 uchazečů za jeden rok. Náklady na tyto aktivity dosáhly za sledované období částky 30 mil. Kč, tj. přibližně 6 mil. Kč na jeden rok.

Rekvalifikačních programů se dle údajů účastnilo v letech 2001 až 2005 1 304 uchazečů o práci. Celkové náklady na tyto programy činily v těchto letech 12 212 tis. Kč. Významný byl rovněž počet umístěných uchazečů se ZPS. Za období 2001 až 2004 bylo vytvořeno 23 pracovních míst pro uchazeče se ZPS a celkově umístěno 110 uchazečů se ZPS.

Z tabulky je zřejmé, že hlavními těžišti aktivní politiky zaměstnanosti v okrese Mělník byly veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa a rekvalifikační programy. Lze tak říci, že tyto aktivity z velké části korespondují s požadavky uchazečů o zaměstnání, a to vzhledem k jejich struktuře (viz předchozí analýza).

19. Vybavenost města Kralupy nad Vltavou - školy, zdravotnická zařízení, kulturní zařízení aj.

Vybavenost města Kralupy nad Vltavou prezentují tabulky č. 19.1 až 19.8. Podrobný rozbor, resp. popis tabulek 19.1 až 19.8 není vzhledem k charakteru údajů nutný. Proto se lze omezit jen na obecné shrnutí výše prezentovaných údajů. Celkově lze tedy konstatovat, že Kralupy nad Vltavou jsou v oblastech školství, sociální oblasti, zdravotnictví, dopravy, peněžnictví, technické vybavenosti, kultuře a sportu plně vybaveny, a to vzhledem k celkovému počtu obyvatel města, resp. spádové oblasti, velmi dobře. Úroveň vybavenosti plně odráží význam města, tj. města okresního významu, které je důležitým centrem dojížďky za prací a které plní významné sociální funkce nejen pro občany města samotného, ale též pro občany obcí v jeho okolí.

Tabulka č. 19.1 – Školství – údaje roku 2004

Školství	Počet
Mateřská škola	5
Základní škola – nižší stupeň (1.-5. ročník)	1
Základní škola – vyšší stupeň (1.-9.ročník)	4
Střední odborné učiliště	1
Gymnázium	1
Střední odborná škola (vč. zdravotnické)	1
Základní škola speciální	1
Základní umělecká škola	1
Dětský domov	1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.2 – Sociální oblast – údaje roku 2004

Sociální oblast	Počet zařízení
Dům s pečovatelskou službou	2
Domov - penzion pro důchodce	1
Úřad práce - počet úřadoven	1
Ostatní zařízení sociální péče	1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.3 – Zdravotnictví – údaje roku 2004

Zdravotnictví	Počet
Sdružená ambulantní zařízení	2
Nemocnice	1
Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	11
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	5
Samostatná ordinace praktického lékaře - stomatologa	8
Samostatná ordinace praktického lékaře - gynekologa	2
Samostatná ordinace lékaře specialisty	12
Detašované pracoviště - samostatná ordinace lékaře specialisty	2
Ostatní samostatná zařízení	9
Detašované pracoviště ostatního samostatného zařízení	2
Zařízení lékárenské péče	2
Další dětská zařízení	1
Středisko záchranné služby a rychlá zdravotnická pomoc	1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.4 – Doprava – údaje roku 2004

Doprava	Počet
Zastávka dálkové linky (1 = ano, 0 = ne)	1
Zastávka linky místního významu (1 = ano, 0 = ne)	1
Zastávka městské hromadné dopravy (1 = ano, 0 = ne)	1
Stanice (zastávka) vlaku (1 = ano, 0 = ne)	1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.5 – Peněžnictví – údaje roku 2004

Peněžnictví	Počet
Peněžní ústavy a jejich úřadovny	3
Pojišťovny a jejich úřadovny	2

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.6 – Technická vybavenost – údaje roku 2004

Technická vybavenost	Počet
Pošta - počet	2
Městská, obecní policie (1 = ano, 0 = ne)	1
Obvodní oddělení policie ČR (1 = ano, 0 = ne)	1
Hasičský záchranný sbor (1 = ano, 0 = ne)	1
Sbor dobrovolných hasičů obce (1 = ano, 0 = ne)	1
Veřejný vodovod (1 = ano, 0 = ne)	1
Kanalizace s napojením na ČOV (1 = ano, 0 = ne)	1
Plynofikace obce (1 = ano, 0 = ne)	1
Požární nádrž (1 = ano, 0 = ne)	1
Požární hydrant (1 = ano, 0 = ne)	1
Skládka tuhých dom. odpadů (1 = ano, 0 = ne)	1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.7 – Kultura – údaje roku 2004

Kultura	Počet
Veřejná knihovna vč.poboček	1
Kino	1
Divadlo	1
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	1
Kulturní zařízení ostatní	2
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1
Sakrální stavba	3
Hřbitov	3
Smuteční síň	1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 19.8 – Sport – údaje roku 2004

Sport	Počet
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1
Koupaliště a bazény	1
z toho kryté bazény	1
Tělocvičny (vč.školních)	3
Stadiony otevřené	1
Zimní stadiony kryté i otevřené	1
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	1

Zdroj: ČSÚ

20. Kriminalita (trestná činnost, přestupky)

Kriminalita, resp. počty trestných činů v období 2000 až 2005 jsou zaneseny v tabulce č. 20.1. Tabulka obsahuje jak údaje pro město Kralupy nad Vltavou, tak i pro obvod Kralupy nad Vltavou a jejich rozdíl, tj. mimo město Kralupy nad Vltavou. Celkový nápad trestných činů v roce 2000 činil v městě Kralupy nad Vltavou 791 a celkově v obvodu Kralupy nad Vltavou 1 341. V dalších letech počty trestných činů klesají, a to jak ve městě, tak mimo něj. V roce 2005 dosahuje nápad trestných činů svého minima v rozmezí let 2000 až 2005. V tomto roce bylo spácháno 437 trestných činů v rámci města Kralupy nad Vltavou a 563 trestných činů celkově v obvodu Kralupy nad Vltavou. Tento významný pokles představuje velmi pozitivní trend v oblasti bezpečnostních rizik v Kralupech nad Vltavou a jejich obvodu.

Tabulka č. 20.1 dále uvádí strukturu trestných činů v letech 2001 až 2005. Ve struktuře trestných činů jsou významné především krádeže (vloupáním, prosté a krádeže aut), ale též násilná a hospodářská trestná činnost.

Tabulka č. 20.2 poskytuje bližší informace o páchání trestné činnosti v rámci Kralup nad Vltavou. Z tabulky je tak možné vyvodit, které části města jsou více rizikové a tedy, kde je nutná vyšší prevence. I přes neúplnost údajů v některých letech lze usuzovat, že vyšší bezpečnostní rizika se vyskytují v ulici U Cukrovaru, ulici Hůrka, Přemyslově ulici, Nádražní ulici, Mostní ulici, Nerudově ulici a ulici V Zátiší. Z územní analýzy dále plyne, že ve všech ulicích dochází k poklesu trestné činnosti. Dynamika poklesu trestné činnosti se

v jednotlivých částech města liší. Avšak i přesto lze konstatovat, že výše identifikovaný pozitivní trend se zdá být územně rovnoměrně rozložen.

Tabulka č. 20.1 – Struktura trestných činů v období 2000 až 2005

Celkový nápad	2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
	1341	**791**	550	935	**652**	283	816	**567**	249	-	-	-	722	**454**	268	563	**437**	126
Vraždy	2	**0**	2	2	**2**	0	0	**0**	0	-	-	-	0	**0**	0	0	**0**	0
Násilná TČ	52	**23**	29	51	**33**	18	42	**32**	10	-	-	-	32	**32**	0	16	**16**	0
Mravnostní TČ	11	**7**	4	10	**7**	3	10	**5**	5	-	-	-	4	**3**	1	7	**3**	4
Krádeže vloupáním	436	**341**	95	300	**174**	126	327	**211**	116	-	-	-	221	**135**	86	199	**110**	89
Krádeže prosté	483	**355**	128	467	**354**	113	306	**225**	81	-	-	-	388	**265**	123	244	**193**	51
Hospodářská TČ	161	**15**	146	88	**27**	61	104	**42**	62	-	-	-	57	**-**	-	42	**25**	17
Požáry	3	**2**	1	2	**1**	1	8	**4**	4	-	-	-	1	**1**	0	0	**0**	0
Maření výkonu	14	**3**	11	5	**2**	3	8	**5**	3	-	-	-	8	**5**	3	-	**-**	-
Krádeže vozidel	94	**88**	6	92	**71**	21	93	**68**	25	-	-	-	70	**49**	21	57	**48**	9
Vloupání do bytů	16	**9**	7	4	**4**	0	14	**14**	0	-	-	-	7	**6**	1	7	**6**	1
Vloupání do domků	31	**24**	7	33	**11**	22	52	**24**	28	-	-	-	14	**5**	9	13	**6**	7
Vloupání do restaurací	14	**2**	12	13	**7**	6	16	**6**	10	-	-	-	4	**3**	1	6	**3**	3
Vloupání do prodejen	11	**6**	5	17	**13**	4	19	**14**	5	-	-	-	11	**9**	2	23	**21**	2

Zdroj: Hodnocení komplexního součinnostního programu prevence kriminality
Poznámka: 1 – obvod Kralupy nad Vltavou; 2 – město Kralupy nad Vltavou; 3 – mimo město Kralupy nad Vltavou

Tabulka č. 20.2 – Územní analýza – páchání trestné činnosti – město Kralupy nad Vltavou

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ulice U Cukrovaru	67	43	62	-	27	25
ulice Hůrka	38	26	20	-	8	10
ulice Cesta brigádníků	13	7	5	-	4	1
ulice Pražská	9	5	8	-	10	4
ulice Masarykova	-	14	4	-	7	7
ulice Havlíčkova	-	10	3	-	1	4
ulice Přemyslova	-	38	30	-	20	11
ulice Nádražní	-	27	13	-	18	12
ulice Mostní	-	26	22	-	21	18
ulice Dr. E. Beneše	-	9	4	-	1	2
ulice Tylova	-	11	8	-	4	8
ulice Čechova	-	12	13	-	4	6
ulice Nerudova	-	11	9	-	5	17
ulice V Zátiší	-	16	19	-	17	10
ulice Krakovská	-	9	13	-	2	7
ulice Štefánikova	-	-	10	-	6	2
Palackého náměstí	-	-	15	-	2	2
náměstí J. Seiferta	-	17	24	-	4	-

Zdroj: Hodnocení komplexního součinnostního programu prevence kriminality

Struktura přestupků spáchaných v roce 2005 je zanesena v tabulce č. 20.3. Z tabulky plyne, že nejvíce přestupků bylo spácháno ve spojitosti s bezpečností a plynulostí silničního provozu, celkově 3 573 přestupků. 469 přestupků se týkalo veřejného pořádku a občanského

soužití a 399 přestupků bylo spácháno proti majetku (podle § 50). Celkově pak bylo uděleno blokově 3 807 pokut a vybráno 936 710 Kč.

Tabulka č. 20.3 – Struktura přestupků v roce 2005

Přestupky	Evidováno	Objasněno	Neobjasněno	Blokově počet	Blokově v Kč
§30 alkohol a jiné toxikomanie	48	48	0	0	0
§ 47-49 veř. pořádek a obč. soužití	469	465	4	404	670 310
§ 50 proti majetku	399	73	326	1	1 000
§ 22 bezp. a plynulost sil.provozu	3 573	3 573	0	3 402	868 400
Ostatní přestupky	0	0	0	0	0
Celkem	4 489	4 159	330	3 807	936 710

Zdroj: Hodnocení komplexního součinnostního programu prevence kriminality

21. Sociálně patologické jevy

Přestupky a trestné činy analyzované v předchozí kapitole patří do skupiny sociálně patologických jevů a tvoří jejich nejdůležitější část. V této kapitole je proto zaměřena pozornost na trestné činy a přestupky nejvíce zatěžující Kralupy nad Vltavou.

Z tabulky č. 21.1, jež vychází z tabulek uvedených v předchozí kapitole, plyne, že mezi trestné činy nejvíce zatěžující město Kralupy nad Vltavou patří krádeže vloupáním, krádeže prosté, krádeže vozidel, násilná trestná činnost a hospodářská trestná činnost. Z údajů v tabulce lze vyčíst významný klesající trend u krádeží vloupáním a krádeží prostých. Rovněž krádeže vozidel klesly, a to v roce 2005 na 54,5 % úrovně roku 2000. Pokles u těchto tří kategorií pak nejvíce přispěl k celkovému poklesu trestných činů spáchaných na území města Kralupy nad Vltavou, a to v roce 2005 na 55 % úrovně roku 2000 (blíže viz předcházející kapitola). Pozitivní klesající trend u těchto sociálně patologických jevů vyjadřuje rostoucí bezpečnost města Kralup nad Vltavou.

Tabulka č. 21.1 – Sociálně patologické jevy – největší bezpečnostní rizika

BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**
Celkový nápad trestných činů (TČ)	**791**	**652**	**567**	-	**454**	**437**
TČ nejvíce zatěžující město						
1. Krádeže vloupáním	341	174	211	-	135	110
2. Krádeže prosté	355	354	225	-	265	193
3. Krádeže vozidel	88	71	68	-	49	48
4. Násilná trestná činnost	23	33	32	-	32	16
5. Hospodářská trestná činnost	15	27	42	-	-	25
Celkový nápad přestupků	-	-	-	-	-	4489
Přestupky nejvíce zatěžující město/obec						
1. dopravní	-	-	-	-	-	3573
2. na úseku veřejného pořádku	-	-	-	-	-	469
3. proti majetku	-	-	-	-	-	399
4. alkohol a jiné toxikomanie	-	-	-	-	-	48

Zdroj: Hodnocení komplexního součinnostního programu prevence kriminality

Mezi přestupky nejvíce zatěžující město Kralupy nad Vltavou patří výše jmenované (viz předchozí kapitola) přestupky dopravní, přestupky na úseku veřejného pořádku a přestupky proti majetku. Vzhledem k disponibilitě údajů však zde není možné analyzovat jejich vývoj.

Dalším z významných jevů patřících do skupiny sociálně patologických jevů je potratovost. Počty potratů a jejich vývoj však již byl analyzován v kapitole č. 11, a proto problematika potratů zde nebude více rozebírána.